

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor la proiectul
Legii cu privire la Inspectoratul General al Carabinierilor

Nr. d/o	Denumirea autorității	Conținutul recomandării	Rezultatul examinării
1.	Ministerul Economiei și Infrastructurii	1. Cu titlu general, atragem atenția faptului că proiectul legii urmează a fi reconsiderat prin prisma normelor, a tehnicii legislative înscrise în Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001. Drept urmare, potrivit art. 27 a legii menționate, clauza de adoptare este obligatorie pentru toate actele legislative, stabilește temeiul legal de adoptare și categoria lui.	Se acceptă.
		2. Fondul de idei în conținutul actului legislativ se exprimă astfel ca materia reglementată să aibă un aspect ordonat și sistematizat. Pentru interpretarea corectă a art. 31 alin. (1) lit. x) din proiectul de lege examinat, se propune următorul text „să <u>conducă/retragă</u> din locuri publice/aglomerate, persoanele aflate sub influența alcoolului, substanțelor stupefiante, psihotrope, ori altor substanțe toxice care acționează grav asupra stării fizice și psihice a persoanelor, precum și persoanele care sunt incapabile să se miște sau sunt susceptibile de a dăuna sieși ori celor din jur, în locuri mai retrase raportând organelor de specialitate”.	Nu se acceptă. Norma expusă în proiect, prin care carabinierul este împuternicit să <i>aducă din locuri publice ori aglomerate într-o instituție medico-sanitară persoanele aflate sub influența alcoolului, substanțelor stupefiante, psihotrope și a precursorilor sau toxice, ori a altor substanțe care acționează grav asupra stării fizice și psihice a persoanei, precum și persoanele care sînt incapabile să se miște sau sînt susceptibile de a dăuna sieși ori celor din jur</i> , este similară normei juridice în vigoare redată la articolul 25 alineatul 23) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012.

	<p>3. În același context o definitivare necesită lit. aa) alin. (1) a aceluiași articol după cum urmează „să efectueze înregistrarea persoanelor reținute, potrivit competențelor atribuite prin lege utilizând: fotografierea, înregistrarea audio-video (după caz), dactiloscopia și să colecteze alte mostre pentru cercetarea comparativă sau identificare”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Norma expusă în proiect, prin care carabinierul este împuternicit să <i>efectueze filmarea și înregistrarea audio a persoanelor reținute, potrivit competențelor atribuite prin lege, să le fotografieze să le dactiloscopieze și să colecteze alte mostre pentru cercetare comparativă sau identificare</i>, este similară normei juridice în vigoare redată la articolul 25 alineatul 29) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012.</p>
	<p>4. Cu referire la art. 46 alin. (4) a proiectului de lege examinat menționăm, prevederile acestuia contravin prevederilor legale a art. 69 alin. (2) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 42-47/145 din 01.03.2013) or alin. (2) nu prevede litera c).</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>5. În cele din urmă menționăm, că conform art. 22 al Legii 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, proiectului de lege în cauză urmează a fi supus, în mod obligatoriu, unei <i>expertize anticorupție</i> pentru a se verifica dacă corespunde standardelor anticorupție naționale și internaționale, precum și pentru a preveni apariția de noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția. La fel și unei <i>expertize juridice</i> care are menirea de a contribui la: asigurarea concordanței proiectului cu normele Constituției, cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și la</p>	<p>Se acceptă.</p>

		<p>coordonarea lui cu legislația în vigoare și cu legislația comunitară; întocmirea proiectului conform tehnicii legislative; reglementarea integrală a raporturilor sociale respective.</p> <p>Concomitent, înainte de a fi prezentat spre examinare și avizare organului competent, nota informativă la proiectul de lege urmează a fi semnată de către persoana responsabilă.</p>	
2.	Serviciul de Informații și Securitate	<p>1. Unul din scopurile principale de adoptare a prezentei legi este eliminarea paralelismelor, suprapunerilor și dublărilor de competențe în activitatea Poliției și Trupelor de Carabinieri (<i>în proiect Arma de Carabinieri</i>).</p> <p>Însă, reieșind din prevederile proiectului, de fapt se atestă o suprapunere în competențele organelor sus menționate, în special în domeniul prevenirii și descoperii infracțiunilor și contravențiilor, efectuării măsurilor speciale de investigații. Considerăm că, delimitarea acestor atribuții urmează a fi revizuită conceptual și expusă într-un mod mai clar, inclusiv în concordanță cu prevederile proiectului de modificare a Legii nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conform prevederilor Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 31 iulie 2017 și Strategiei naționale de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 354 din 31 iulie 2017, scopul reformei Trupelor de Carabinieri îl reprezintă transformarea instituției într-o structură polițienească profesionistă cu statut militar, modernă, eficientă și transparentă, capabilă să realizeze serviciul public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de siguranță individuală și colectivă la standarde europene.</p> <p>Structura reformată va exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război va exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>Respectiv, structura reformată va fi instituția specializată a statului, cu statut militar, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care va avea misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și combatere a terorismului, asigurare a regimului stării de urgență, de asediu și de război.</p> <p>Având în vedere că instituția va exercita pe timp de pace atribuții polițienești, este logic includerea în proiect a unor norme juridice similare cu atribuțiile Poliției prevăzute în Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012.</p> <p>Respectiv nu va avea loc suprapunerea competențelor, dar complementarea</p>

		<p>acestora.</p> <p>Totodată, având ca bază practica satelor europene (Italia, Franța, România, Spania, Portugalia, Olanda, Polonia, Turcia) unde este implementat cu succes sistemul polițienesc dual în care funcționează complementar structuri de poliție civilă (Poliția) și cu statut militar (Jandarmerie, Carabinieri, Garda Civilă, Garda Națională etc), prin exercitarea atribuțiilor polițienesti de către ambele structuri (Poliția și Arma de Carabinieri), acestea se vor complementa reciproc, asigurând prezența și intervenția forțelor de ordine pe întreg teritoriul național și prestarea unor servicii de calitate cetățeanului, creșterea gradului de siguranță și securitate a cetățenilor și statului.</p> <p>Conform normelor incluse în proiect, vor fi redimensionate competențele actuale ale Trupelor de Carabinieri și Poliției în cadrul sistemului de ordine și securitate publică, acestea fiind prevăzute pentru situații de normalitate, specifice, de criză de ordine publică, de urgență, de asediu și de război.</p> <p>Urmare a implementării proiectului, competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității publice vor fi divizate între Poliție și Carabinieri potrivit celor trei tipuri de misiuni executate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - menținerea ordinii și securității publice; - asigurarea ordinii și securității publice; - restabilirea ordinii și securității publice. <p>Astfel, restabilirea ordinii publice urmează să devină misiunea principală a Carabinierilor, iar menținerea ordinii publice - misiunea principală a Poliției.</p> <p>La etapa inițială, sarcinile de asigurare a ordinii publice vor fi atribuite atât Poliției, cât și Carabinierilor și vor fi realizate independent sau prin sprijinul operațional reciproc.</p> <p>La atingerea capacității operaționale complete a noii structuri, prevăzută pentru anul 2020, începând cu 01 ianuarie 2021 misiunile de restabilire a ordinii publice vor reveni integral Armei de Carabinieri.</p>
	<p>2. La articolul 22:</p> <p>Pentru a asigura claritatea normei juridice, propunem expunerea alineatului (3) în următoarea redacție:</p> <p>„(3) Portul uniformei și al însemnelor de carabinieri de către persoana care nu</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma specificată la articolul 22 alin. (3), care prevede că: „<i>persoanele care nu cad sub incidența prezentei legi nu au dreptul de port al uniformei de carabinier</i>”, a fost exclusă, deoarece reglementarea prevăzută la alin. (5) al aceluiași articol statuează că „<i>Folosirea ilegală a uniformei și însemnelor distinctive ale Armei de Carabinieri, precum și profanarea acestora atrage</i></p>

	<p>are acest statut atrage răspunderea prevăzută de lege.”;</p> <p>Alineatul (5) urmează a fi exclus reieșind din faptul că prevederile acestuia dublează prevederile alineatului (3).</p>	<p><i>răspundere în conformitate cu legislația în vigoare”</i>,</p>
	<p>3. La art. 25 alin. (4), propunem completarea în final cu următorul text:</p> <p>„cu excepția cazului când se angajează la o altă instituției publice finanțată de la bugetul de stat sau de la bugetul local, într-o funcție corespunzătoare specialității obținute”.</p> <p>Propunerea se întemeiază din considerentul evitării eventualelor litigii între Arma de Carabinieri și persoanele care s-au angajat la o altă autoritate publică, servind intereselor statului. Concomitent, este irațională returnarea banilor pentru instruire, dacă persoana se reangajează la o autoritate publică finanțată din banii publici care se varsă în același buget.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma specificată la art.25 alin. (4) al proiectului, este în concordanță cu prevederile articolului 35 alin. (11) al Legii cu privire la statutul militarilor nr.162-XVI din 22 iulie 2005.</p> <p>Prin Legea nr. 148 din 14 iulie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative nu au fost operate modificări și completări la articolul 35 alineatul (11) al Legii nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, cu excepția înlocuirii textului „instituțiilor de învățământ militar” cu textul „instituțiilor de învățământ din domeniul militariei”.</p>
	<p>4. La art. 29, alin. (4) urmează a fi ajustat la prevederile proiectului Legii privind prevenirea și combaterea terorismului (votat în 2 lecturi în Parlamentul Republicii Moldova) în vederea înlăturării paralelismelor și a suprapunerilor de competențe între Ministerul de Interne și a Armei de Carabinieri.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Normele juridice statuate la articolul 29 alin. (4), care reglementează competențele Armei de Carabinieri în domeniul prevenirii și combaterii terorismului, au fost expuse în strictă conformitate cu prevederile Legii privind prevenirea și combaterea terorismului precum și competențele atribuite Armei de Carabinieri urmare a adoptării noii legi.</p> <p>De menționat că, Ministerul Afacerilor Interne exercită competențele stabilite prin lege prin intermediul autorităților administrative și instituțiilor din subordinea sa.</p>

			<p>Atribuțiile prevăzute pentru Departamentul Trupelor de Carabinieri în calitate de autoritate administrativă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne cu statut militar, rezultă din misiunea sa și faptul că instituția va exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război va exercita atribuții specifice Forțelor Armate.</p> <p>Reieșind din statutul militar deținut și parte componentă a Forțelor Armate, Trupele de carabinieri urmează să exercite și unele atribuții similare competențelor atribuite Ministerului Apărării precum: <i>organizarea și asigurarea, în condițiile legislației în vigoare, a securității personalului, pazei armamentului, munițiilor, substanțelor explozive, obiectivelor care asigură capacitatea de apărare din administrarea sa.</i></p>
		<p>5. La articolul 31, prevederile lit. e), f), g), referitoare la împuternicirile carabinierului la examinarea lucrurilor personale, examinarea și percheziția corporală, lasă loc de interpretări extensie în privința limitei acestor drepturi. În acest sens propunem ca după sintagma „să efectueze” la fiecare literă de completat corespunzător cu următorul text:</p> <p>„în limitele și condițiile stabilite de legislația penală și contravențională”.</p>	<p>Împuternicirile carabinierului prevăzute la articolul 31, inclusiv la literele e), f), g), care după modificare au devenit diviziunile 6), 7), 8), vor fi exercitate exclusiv în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu prevăzute la articolele 29 și 30 ale proiectului legii, în limitele și condițiile stabilite de legislația penală și contravențională”.</p>
		<p>6. La articolul 46 alineatul (4), urmează a fi exclusă sintagma „alin.(2) lit. c)” pe motiv că litera c) a fost exclusă conform prevederilor articolului V punctul 21 al Legii nr. 94 din 02.06.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.</p>	<p>Se acceptă.</p>

3.	Ministerul Apărării	<p style="text-align: center;"><i>de ordin general</i></p> <p>1. Luând în considerație faptul că în conformitate cu prevederile art.1 alin. (2) al Legii nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne și art. 9 alin. (1) al Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, Trupele de Carabinieri este componenta Forțelor Armate ale Republicii Moldova, fac parte din cadrul Sistemului Național de Apărare și participă, în condițiile legii, la acțiunile de apărare a țării, considerăm oportun ca asupra proiectului respectiv să se expună inclusiv și Aparatul Președintelui Republicii Moldova.</p> <p>Această necesitate este dictată de faptul că „<i>Președintele Republicii Moldova este Comandantul Suprem al Forțelor Armate și poartă răspundere pentru starea sistemului național de apărare în limitele împuternicirilor prevăzute de Constituție și de alte acte normative</i>”, conform dispozițiilor art. 25 alin. (1) al Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, iar proiectul de lege prezentat spre avizare, expus în redacția actuală, prezintă riscuri și vulnerabilități referitor la capacitatea de apărare a țării, exprimate prin:</p> <p>1) distanțarea față de principiile militare de organizare a structurilor militare, manifestată prin intenția de reorganizare a unităților și subunităților militare în subdiviziuni specifice pentru organele de Poliție (inspectorat general,</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Avînd la bază standardele și bunele practici europene în domeniu Arma de Carabinieri din Republica Moldova va funcționa similar cu structurile abilitate cu competențe duale în mai multe state europene, care exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercită atribuții specifice Forțelor Armate: Arma de Carabinieri din Italia, Jandarmeria Națională Franceză, Garda Civilă din Spania, Garda Națională Republicană din Portugalia, Jandarmeria Română, Jandarmeria militară din Polonia).</p> <p>Arma de Carabinieri va reprezenta instituția specializată a statului, cu statut militar, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și combatere a terorismului, asigurare a regimului stării de urgență, de asediu și de război.</p> <p>Arma de Carabinieri va exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război va exercita atribuții specifice Forțelor Armate.</p> <p>De asemenea, instituția va face parte din sistemul național de apărare, activitatea acesteia fiind guvernată de legislația specială, precum și de legislația ce reglementează activitatea Forțelor Armate.</p> <p>Structura militară va fi constituită pe principii militare, structurile de bază fiind Comandamentul General, Comandamentele regionale, brigăda specială de intervenție, unitățile militare de nivelul brigăzilor operative mobile și subdiviziunile de suport operațional.</p> <p>Unitățile militare vor fi destinate exclusiv executării misiunilor de serviciu, iar Comandamentele regionale vor asigura planificarea, organizarea, coordonarea și controlul executării atribuțiilor Armei de Carabinieri într-o zonă de responsabilitate teritorială atribuită.</p> <p>Comandamentele regionale Nord, Centru și Sud, care vor fi similare cu Comandamentele regionale ale Armei de Carabinieri din Italia, Comandamentele raionale ale Gărzii Civile Spaniole, Comandamentele regionale ale Gărzii Naționale Republicane Portugheze, Inspectoratele județene ale Jandarmeriei Române, vor prelua integral de la unitățile militare atribuțiile în domeniul managementului resurselor umane (administrare personal, formare inițială și continuă, evaluarea performanțelor profesionale, cariera, motivarea, gestiunea și prelucrarea automată a datelor, analiza posturilor și</p>
----	---------------------	--	---

	<p>direcții regionale etc.), ceea ce va îngreuna desfășurarea, în caz de necesitate, a activităților de mobilizare și trecerea de la statele de organizare pe timp de pace la cele pe timp de război, precum și va crea deficiențe la asigurarea interoperabilității cu Armata Națională și la trecerea în subordinea operativă a Statului Major General al Forțelor Armate, în caz de declarare a stării de asediu sau de război;</p> <p>2) intenția de excludere totală a posibilității de îndeplinire a serviciului militar în termen în cadrul Trupelor de Carabinieri va avea ca rezultat afectarea sistemului de pregătire a cetățenilor pentru apărarea Patriei, de asemenea, existând și probabilitatea ca această structură militară să nu poată fi completată cu efectiv pentru a atinge capacitatea operațională din motivul neatractivității serviciului militar în bază de contract în Trupele de Carabinieri.</p>	<p>planificarea resurselor umane, managementul organizatoric, securitatea și sănătatea în muncă etc.); de gestionare a activităților economico-financiare și logistice, de cooperare cu autoritățile publice locale și cu instituțiile de stat reprezentate teritorial.</p> <p>Profesionalizarea efectivului de militari în termen va asigura executarea eficientă a competențelor polițienești pe timp de pace, precum și a competențelor specifice pe timpul declarării stării de urgență, de asediu sau de război.</p> <p>Mai mult, toate structurile similare din statele europene precum: Italia, Franța, România, Spania, Portugalia, Olanda, Polonia, Turcia (Carabinieri, Jandarmerie, Garda Civilă, Garda Națională etc.), sunt profesionalizate, în acestea activând exclusiv militari prin contract.</p> <p>De menționat că, proiectul legii nu conține reglementări restrictive cu referință la îndeplinirea serviciului militar în termen în cadrul structurii militare reformate, care va putea fi introdus, în special, pe timpul declarării stării de asediu, stării de război sau a mobilizării.</p> <p>În vederea excluderii riscurilor ce țin de completarea structurii reformate cu efectiv pentru a atinge capacitatea operațională din motivul neatractivității serviciului militar în bază de contract în Trupele de Carabinieri, vor fi întreprinse măsurile de rigoare la nivel legislativ-normativ, pentru asigurarea unui nivel adecvat de retribuire a muncii, creare a condițiilor de activitate, asigurare a pachetului social etc.</p>
	<p><i>la proiectul de lege:</i></p> <p>2. Nu se susține inițiativa de a redenumi Trupele de Carabinieri în „Arma de Carabinieri” și se propune păstrarea denumirii actuale. Respectiv, în tot textul proiectului, sintagma „Arma de Carabinieri” necesită a fi substituită cu sintagma „Trupele de Carabinieri”.</p> <p>Menționăm că, conform literaturii de specialitate, „arma” este definită ca fiind „categorie de trupe din forțele armate,</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Potrivit punctului 8 al Regulilor de elaborare și cerințelor unificate față de documentele de politici, aprobate prin HG nr.33 din 11.01.2007: Strategia reprezintă un document de politici care conține direcția orientativă de activități pentru un termen mediu (3-5 ani) sau lung (6-15 ani), avînd drept scop identificarea modalității și mecanismului de organizare a realizării obiectivelor pe problematica abordată.</p> <p>Opțiunea privind păstrarea titlului proiectului de act legislativ „Legea cu privire la carabinieri” sau „Legea cu privire la Trupele de Carabinieri” nu corespunde normelor tehnicii legislative și ale limbii literare, precum și practicii europene și internaționale utilizate la denumirea structurilor cu statut militar.</p>

specializată și înzestrată potrivit destinației sale de luptă. Genurile de armă din compunerea armatelor moderne sunt: infanteria, artileria, aviația, geniul, marina, trupele chimice, trupele de transmisiuni, trupele radiotehnice etc. În cadrul fiecărui gen de armă pot exista mai multe specialități: în cadrul infanteriei – vânători de munte; în cadrul artileriei – artileria de câmp, de munte, de coastă, antiaeriană, antitanc; în cadrul geniului – pionerii, pontonierii.”.

Utilizarea termenului „trupe” este unul adecvat și specific pentru o structură militară.

Astfel, Trupele de Carabinieri nu pot fi considerate în calitate de gen de armă independent, deoarece conform structurii, dotării cu tehnică militară și armament, precum și sarcinilor/misiunilor de luptă care îi revin în cazul declarării stării de asediu sau de război, aceasta acționează ca infanterie ușoară.

Totodată, accentuăm că, documentele de politici cu relevanță asupra Trupelor de Carabinieri (în speță – Strategia națională de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020 și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.354 din 31 mai 2017, Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 31 mai 2017 și Strategia securității naționale a

care exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercită competențe specifice Forțelor Armate.

Astfel, noțiunea de *carabinier* - semnifică persoana care îndeplinește serviciul militar în cadrul structurii militare.

Potrivit prevederilor articolului 6 alineatul (3) al Legii privind actele legislative nr.780 – XV din 27.12.2001 „Actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate...”.

Totodată, articolul 25 alineatul (2) al aceleași legi stabilește că „Titlul actului legislativ trebuie să fie laconic și să exprime cu claritate obiectul reglementării”.

Respectiv proiectul legii nu cuprinde doar norme juridice aplicabile personalului structurii, dar conține norme juridice ce reglementează activitatea autorității publice în ansamblu.

În această ordine de idei, în titlul legii urmează să se regăsească denumirea structurii și nu denumirea personalului. În sprijinul acestei afirmații vine practica legislativă comunitară: Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012; Legea cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28.12.2011; Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat nr. 1457-XIII din 28.01.1998; Legea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale nr.93 din 05 aprilie 2007 etc.

De asemenea, **păstrarea noțiunii de Trupe** în denumirea instituției, nu corespunde standardelor europene utilizate în raport cu denumirile structurilor ce dispun de statut militar abilitate cu competențe polițienești.

Astfel, ultima denumire a structurii care a funcționat în spațiul actual al UE care conținea noțiunea de **Trupe**, a fost **Trupele de Jandarmerie din România**, denumire care a fost eliminată în 1998 prin promulgarea Legii nr.116 din 18 iunie 1998 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

Având la bază standardele și bunele practici europene în domeniu, se consideră oportun redenumirea Trupelor de Carabinieri în **Arma de Carabinieri**, reieșind din utilizarea acestei denumiri la structura similară din Italia, precum și regăsirea noțiunii de „**ARMA**” în literatura de specialitate din Republica Moldova și în dicționarul explicativ al limbii române care specifică că „**ARMA este o categorie de trupe din forțele armate, specializată și înzestrată potrivit destinației sale de luptă.**”

Deși noțiunea de „**ARMA**”, în sensul unei categorii de trupe din Forțele Armate, este una specifică domeniului militar, totuși ea este de o largă

	<p>Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.15 din 15 iulie 2011) nu prevăd redenumirea structurii militare în „Arma de Carabinieri”.</p>	<p>circulație și anume din acest considerent a și fost aleasă ca o denumire definitorie pentru structura reformată.</p> <p>Totodată, urmează de menționat că, și denumirea „carabinier”, în anul 1991, la momentul adoptării Legii nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, practic, era un neologism, dar foarte rapid a fost asimilat și trecut în categoria cuvintelor de o largă circulație.</p> <p>Respectiv, cerințele expuse în normele juridice statuate la articolul 19 al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, cu referință la limbajul, ortografia și punctuația în actul legislativ, sunt respectate.</p>
	<p>3. Nu se susține redenumirea organului de conducere a Trupelor de Carabinieri în Inspectorat General.</p> <p>Astfel, este necesar de subliniat că în Legea nr.98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate nu sunt referiri la „Inspectorat general” ca subdiviziune structurală, autoritate administrativă sau ca altă formă organizațională din structura unui minister.</p> <p>Totodată, conform art.14 al legii enunțate anterior este stipulat că „pentru asigurarea implementării politicii statului în anumite subdomenii sau sfere din domeniile de activitate care îi sunt încredințate unui minister, în subordinea acestuia pot fi create autorități administrative cu forma de organizare juridică de agenții, servicii de stat și de inspectorate de stat”. În sensul legii respective, „inspectoratul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Organul de conducere a structurii militare a fost redenumit în Comandament General.</p> <p>Această denumire este utilizată la instituțiile omoloage din mai multe state europene, inclusiv în cadrul Armei de Carabinieri din Italia, Jandarmeriei din Polonia, Jandarmeriei din Turcia, Gărzii Naționale Republicane din Portugalia, Gărzii Naționale din Ucraina, Gărzii Naționale din Federația Rusă etc.</p>

		<p>care se constituie pentru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control de stat în subdomenii sau în sfere din domeniile de activitate a ministerului”, iar proiectul de lege propus spre examinare nu prevede investirea Trupelor de Carabinieri cu funcții de supraveghere și control de stat.</p> <p>Respectiv, transformarea Departamentului Trupelor de Carabinieri în Inspectoratul General al Carabinierilor nu este justificată.</p> <p>Prin urmare, considerăm judicios de păstrat denumirea actuală a instituției sau de utilizat o altă denumire relevantă, specifică pentru o structură militară, de exemplu: „Comandamentul¹ Național al Trupelor de Carabinieri”.</p>	
		<p>4. Reieșind din argumentele aduse anterior, în tot textul proiectului, se propune substituirea sintagmei „șeful Inspectoratului General, comandant al Armei de Carabinieri” cu sintagma „comandantul Trupelor de Carabinieri”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Sintagma „șeful Inspectoratului General, comandant al Armei de Carabinieri” a fost substituită cu sintagma „Comandantul General al Armei de Carabinieri”.</p>
		<p>5. La articolul 1, alineatul (1), după cuvântul „reglementează” se propune de completat cu textul „locul și rolul Trupelor de Carabinieri în cadrul sistemului organelor securității</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Textul normei juridice expuse la articolul 1 alineatul (1), care specifică că: „Prezenta lege reglementează cadrul juridic, principiile de activitate, organizarea, funcționarea, finanțarea și asigurarea logistică a Armei de carabinieri, precum și atribuțiile, împuternicirile, obligațiile, drepturile,</p>

¹ *comandament* – organ de conducere specific organizării militare, înglobând personal și mijloace tehnice stabilite prin statele de organizare sau prin ordine speciale. De regulă, un comandament cuprinde comandantul cu locțiitorii săi, statul major, șefii de servicii (Extras din „Lexicon Militar” (Ediția a II-a, revăzută), Editura „Saka”, Chișinău, 1994, pag. 95).

	<p>naționale, sistemului național de apărare și sistemului național de ordine și siguranță publică”, reieșind din domeniile de competență atribuite prin prezentul proiect de lege (menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii publice; prevenirea și combaterea terorismului; asigurarea regimului stării de urgență, de asediu și de război etc.).</p>	<p>protecția juridică și socială a carabinierilor.”, este caracteristic actelor legislative speciale care cuprind norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate (art.6 alin. (3) al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative). Spre exemplu: Legea cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28.12.2011, Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012, Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat nr. 1457-XIII din 28.01.1998 etc.</p> <p>Totodată, propunerea privind completarea articolului vizat cu sintagma privind „<i>locul și rolul Trupelor de Carabinieri în cadrul sistemului organelor securității naționale, sistemului național de apărare și sistemului național de ordine și siguranță publică</i>”, reprezintă un enunț specific mai mult documentelor de politici precum Concepția sau Strategia.</p>
	<p>6. La articolul 2:</p> <p>Având în vedere dispozițiile de conținut ale acestuia, se propune intitularea lui după cum urmează: „Articolul 2. Statutul, misiunile și competența teritorială”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La articolul 2 sunt redate norme juridice în conformitate cu prevederile articolului 28 al Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 care stabilesc că, dispozițiile generale ale actului legislativ cuprind prevederile care determină obiectul, scopul și sfera lui de aplicare, orientează întreaga reglementare, explică termeni și definesc concepte.</p> <p>Astfel titlul articolului „Arma de Carabinieri” este utilizat în concordanță cu cerințele legislației în vigoare, asemenea mod de expunere fiind utilizat în legile speciale în vigoare (ex. art. 2 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012).</p> <p>Totodată este de menționat că, competența teritorială a structurii militare este reglementată la articolul 8 al proiectului.</p>
	<p>7. La articolul 2 alineatul (1):</p> <p>cuvântul „<i>descoperire</i>” urmează a fi substituit cu cuvântul „<i>curmare</i>”, dat fiind faptul că descoperirea infracțiunilor și contravențiilor, potrivit prevederilor art.2 al Legii nr.320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform prevederilor Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 31 iulie 2017 (pct.30), scopul reformei Trupelor de Carabinieri îl reprezintă transformarea instituției într-o structură polițienească profesionistă cu statut militar, modernă, eficientă și eficientă, transparentă, capabilă să realizeze serviciul public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de</p>

		<p>statutul polițistului, ținând de competența Poliției, iar Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 nu prevede preluarea de către Trupele de Carabinieri a acestor atribuții.</p>	<p>siguranță individuală și colectivă la standarde europene.</p> <p>Carabinierii urmează să fie reorganizați și integrați în sistemul polițienesc, cu păstrarea statutului militar, a individualității instituționale, specificului organizatoric, funcțional și a independenței operaționale, urmînd să devină o structură capabilă să acționeze profesionist în interesul cetățeanului și al statului, atît în situații de criză, cît și pentru asigurarea ordinii de drept cu mijloace și metode polițienești.</p> <p>Respectiv, structura militară va exercita pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>În acest sens sintagma „<i>descoperirea infracțiunilor</i>” utilizată în textul proiectului corespunde obiectivelor reformei organizaționale și funcționale a Trupelor de Carabinieri.</p>
		<p>8. La articolul 2 alineatul (1): considerăm imperios de completat la final cu textul: „<i>participare la operațiile de apărare (acțiunile de luptă), în comun cu Armata Națională sau independent, conform planurilor elaborate de Statul Major General al Forțelor Armate</i>”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>La articolul 27 alineatul (7) a fost introdusă norma juridică care stabilește că „<i>Arma de Carabinieri participă la planificarea întrebunîțării subdiviziunilor din subordine în operațiile de apărare a țării (acțiunile de luptă), desfășurată de Statul Major General al Forțelor Armate și execută pregătirea subdiviziunilor pentru executarea misiunilor de apărare a țării, în baza programelor de pregătire aprobate</i>”.</p> <p>La articolul 28 au fost introduse alineatele (3) și (4) alinate:</p> <p>„(3) <i>La declararea stării de asediu sau a stării de război, subdiviziunile Armei de Carabinieri participă la operații (acțiuni) de apărare a țării sub conducerea Statului Major General al Forțelor Armate.</i></p> <p>(4) <i>Comandamentul General al Armei de Carabinieri efectuează conducerea unităților (subunităților) militare din subordine, privind executarea atribuțiilor ce le revin, în conformitate cu prezenta lege, organizează și asigură pregătirea acestora pentru participarea la operații/acțiuni de luptă de apărare a țării, în conformitate cu Planul de întrebunîțare a Forțelor Armate (operației, acțiunilor de luptă de apărare).</i>”.</p> <p>Totodată remarcăm că, prevederile alineatelor (2) și (3) ale articolului 2 stabilesc expres că:</p> <p>„(2) Arma de Carabinieri exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor</p>

		<p>Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>(3) Arma de carabinieri face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și sistemul național de apărare.”</p> <p>Respectiv, în privința Armei de Carabinieri sunt aplicabile toate normele juridice care sunt statuate în actele legislative și normative care reglementează activitatea Forțelor Armate și stabilesc modul de executare a misiunilor în comun cu Armata Națională.</p> <p>Astfel, la articolul 31 al Legii cu privire la apărarea națională nr. 345-XV din 25 iulie 2003 este statuat că:</p> <p><i>„Departamentul Trupelor de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne efectuează conducerea unităților (subunităților) din subordine privind executarea misiunilor ce le revin în conformitate Legea cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne și asigură pregătirea acestor unități (subunități) pentru participarea la operații (acțiuni) de apărare a țării în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate. La declararea stării de asediu sau de război, unitățile (subunitățile) Trupelor de Carabinieri participă la operații (acțiuni) de apărare a țării sub conducerea Statului Major General al Forțelor Armate.”</i></p> <p>Totodată, potrivit alin.3 al articolului 18 al Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.</p>	
	<p>9. La articolul 2, alineatul (2) se propune de expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„(2) Trupele de Carabinieri, prin atribuții, organizare, pregătire și dislocare teritorială, contribuie la garantarea suveranității, independenței, autorității, unității și securității statului, democrației constituționale pe întreg teritoriul național precum și desfășoară activități pentru menținerea capacității de luptă atât în timp de pace – când exercită atribuții polițienești, cât și pe timpul stării de urgență, de asediu sau de război – când exercită atribuții specifice</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile alineatelor (2) și (3) ale articolului 2 stabilesc expres că:</p> <p><i>„(2) Arma de Carabinieri exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</i></p> <p>(3) Arma de Carabinieri face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și sistemul național de apărare.”</p> <p>Respectiv, în privința Armei de Carabinieri sunt aplicabile toate normele juridice care sunt statuate în actele legislative și normative care reglementează activitatea Forțelor Armate și stabilesc modul de executare a misiunilor în comun cu Armata Națională.</p> <p>Astfel, la articolul 9 alineatul (1) al Legii cu privire la apărarea națională nr. 345-XV din 25 iulie 2003 este specificat că <i>„Forțele destinate apărării naționale sînt Forțele Armate compuse din Armata Națională și Trupele de</i></p>	

		<p><i>Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și altor acte legislative în vigoare.”.</i></p>	<p><i>Carabinieri”.</i></p> <p>La articolul 2 al aceleiași legi este statuată definiția noțiunii de „apărare națională - ansamblu de măsuri și activități adoptate și desfășurate de Republica Moldova în scopul de a garanta suveranitatea, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării și democrația constituțională”.</p> <p>Potrivit alin.3 al articolului 18 al Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.</p>
		<p>10. La articolul 2, alineatul (3) se propune de expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„(3) În virtutea atribuțiilor ce le revin, Trupele de Carabinieri constituie o componentă importantă a Forțelor Armate ale Republicii Moldova și fac parte din sistemului organelor securității naționale, sistemului național de apărare și sistemului național de ordine și siguranță publică.”</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile alineatelor (2) și (3) ale articolului 2 stabilesc expres că:</p> <p>„(2) Arma de Carabinieri exercită pe timp de pace atribuții polițienestre, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>(3) Arma de Carabinieri face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și sistemul național de apărare.”.</p> <p>Apartenența la sistemul național de ordine și securitate publică este reglementat de Strategia națională de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020, aprobată prin HG nr.354 din 31 mai 2017 , iar de sistemul național de apărare este reglementat de Legea cu privire la apărarea națională nr. 345-XV din 25 iulie 2003.</p> <p>Respectiv, în privința Armei de Carabinieri sunt aplicabile toate normele juridice care sunt statuate în actele legislative și normative care reglementează activitatea Forțelor Armate și stabilesc modul de executare a misiunilor în comun cu Armata Națională.</p> <p>Totodată, potrivit alin.3 al articolului 18 al Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.</p>
		<p>11. La articolul 2, se propune de completat articolul cu două alineate noi, după cum urmează:</p> <p><i>„(4) Folosirea Trupelor de Carabinieri</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Articolul 2 al proiectului a fost completat cu alineatul (4):</p> <p><i>„Arma de Carabinieri dispune de simbolică proprie aprobată în modul stabilit de lege”.</i></p>

		<p>la soluționarea problemelor ce nu țin nemijlocit de asigurarea și restabilirea ordinii publice, de apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, a avutului proprietarului, de prevenirea faptelor de încălcare a legii, se efectuează în exclusivitate în temeiul Hotărârii Parlamentului, iar în situații extreme – prin decretul Președintelui Republicii Moldova.</p> <p>(5) Trupele de Carabinieri dispun de propria simbolică care se aprobă de către Președintele Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate.”.</p>	<p>Totodată, este de remarcat că, la articolul 2 alineatul (1) al proiectului actului legislativ este reglementată misiunea, iar la articolele 29 și 30 sunt statuate atribuțiile structurii militare.</p> <p>În această ordine de idei, inclusiunea unei norme privind folosirea structurii militare în alte activități decât cele prevăzute de lege (la soluționarea unor probleme), contravine prevederilor Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 și legislației comunitare în vigoare care reglementează activitatea autorităților administrative din subordinea unei autorități publice.</p> <p>În context, prevederile alineatelor (2) și (3) ale articolului 2 stabilesc expres că:</p> <p>„(2) Arma de Carabinieri exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercită atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>(3) Arma de Carabinieri face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și sistemul național de apărare.”.</p> <p>Respectiv, în privința Armei de Carabinieri sunt aplicabile toate normele juridice care sunt statuate în actele legislative și normative care reglementează activitatea Forțelor Armate.</p>
		<p>12. După articolul 2, se propune de completat cu un articol nou, care ar stabili sarcinile principale ale Trupelor de Carabinieri din care, ulterior, decurg atribuțiile instituției, iar în continuare, obligațiile și împuternicirile carabinierilor.</p> <p>De exemplu:</p> <p>„Articolul 3. Sarcinile principale ale Trupelor de Carabinieri</p> <p>Trupele de Carabinieri au următoarele sarcini de bază:</p> <p>1) asigurarea și restabilirea ordinii publice;</p> <p>2) prevenirea, constatarea</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Nu se consideră necesar completarea proiectului cu un articol nou, care ar stabili sarcinile principale ale Armei de Carabinieri, deoarece articolul 2 redă misiunea Armei de Carabinieri care include toate sarcinile propuse pentru includere: „<i>Arma de Carabinieri reprezintă instituția specializată a statului, cu statut militar, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și combatere a terorismului, asigurare a regimului stării de urgență, de asediu și de război.</i>”.</p> <p>Detaliat, atribuțiile Armei de Carabinieri sunt redată la articolele 29-30 ale proiectului actului legislativ.</p>

	<p>contravențiilor și aplicarea sancțiunilor contravenționale, potrivit legislației;</p> <p>3) asigurarea pazei, protecției și apărării unor obiective și transporturi de importanță deosebită;</p> <p>4) acordarea sprijinului Poliției la menținerea ordinii și securității publice, asigurarea siguranței persoanei, apărarea drepturilor, libertăților fundamentale și intereselor legitime ale acesteia, prevenirea și curmarea infracțiunilor;</p> <p>5) participarea la asigurarea regimului juridic stabilit pentru durata stării de urgență, de asediu sau de război;</p> <p>6) participarea la lichidarea consecințelor avariilor sau ale situațiilor excepționale cu caracter natural, tehnogen ori ecologic;</p> <p>7) participarea la operațiunile (acțiunile de luptă) de apărare a țării.”</p> <p><u>Notă:</u> În acest caz, numerotarea articolelor se va modifica.</p>	
	<p>13. Articolul 4 se propune de expus în următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 4. Cadrul juridic</p> <p><i>În exercitarea atribuțiilor sale, Trupele de Carabinieri activează în strictă conformitate cu Constituția Republicii Moldova, prevederile prezentei legi, actele legislative și normative care reglementează modul de îndeplinire a serviciului militar și statutul militarilor, alte acte legislative și normative în</i></p>	<p>Textul normei juridice expuse la „Articolul 3. Cadrul juridic”, care specifică că: „<i>Arma de Carabinieri activează în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu prezenta lege, cu alte acte legislative și normative în vigoare și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte</i>”, este caracteristic actelor legislative speciale ce cuprind norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate (ex. Legea cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28.12.2011, Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012, Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat nr. 1457-XIII din 28.01.1998 etc.).</p>

		vigoare relevante domeniilor de competență, precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.”.	
		<p>14. La articolul 4, se propune completarea cu un nou alineat cu următorul conținut:</p> <p>„(2) La pregătirea și executarea de către Trupele de Carabinieri a misiunilor în cadrul operațiilor (acțiunilor de luptă) de apărare a țării, acestea se conduc de regulamentele de pregătire și ducere a operațiilor, de luptă și pe diferite categorii de sprijin de luptă a Forțelor Armate (Armatei Naționale) și de alte documente elaborate de Statul Major General al Forțelor Armate.”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile alineatelor (2) și (3) ale articolului 2 stabilesc expres că:</p> <p>„(2) Arma de Carabinieri exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercită atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>(3) Arma de Carabinieri face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și sistemul național de apărare.”.</p> <p>Respectiv, în privința Armei de Carabinieri sunt aplicabile toate normele juridice care sunt statuate în actele legislative și normative care reglementează activitatea Forțelor Armate și stabilesc modul de executare a misiunilor în comun cu Armata Națională.</p> <p>Astfel, la articolul 31 al Legii cu privire la apărarea națională nr. 345-XV din 25 iulie 2003 este statuat că:</p> <p>„Departamentul Trupelor de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne efectuează conducerea unităților (subunităților) din subordine privind executarea misiunilor ce le revin în conformitate Legea cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne și asigură pregătirea acestor unități (subunități) pentru participarea la operații (acțiuni) de apărare a țării în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate. La declararea stării de asediu sau de război, unitățile (subunitățile) Trupelor de Carabinieri participă la operații (acțiuni) de apărare a țării sub conducerea Statului Major General al Forțelor Armate.”</p> <p>Totodată, potrivit alin.3 al articolului 18 al Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.</p>
		15. Se propune de examinat suplimentar necesitatea includerii în proiect a art.5 („Competența ministrului	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Textul normei juridice expuse la articolul 5, care reglementează competența ministrului afacerilor interne în domeniul de activitate al Armei de Carabinieri,</p>

	afacerilor interne”), reieșind din faptul că competențele Ministrului afacerilor interne sunt stabilite în pct. 11 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 778 din 27 noiembrie 2009.	este caracteristic actelor legislative speciale ce cuprind norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate (ex. articolul 4 al Legii cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28.12.2011, articolul 7 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012 etc.).
	<p>16. După articolul 5, în scopul asigurării unei bune desfășurări a activității Trupelor de Carabinieri, în spiritul celor mai bune practici existente atât în plan național, cât și internațional, se propune completarea cu două articole noi, ce ar reglementa modul de cooperare a Trupelor de Carabinieri cu alte autorități, instituții și organizații, posibilitatea participării acestora la misiuni și operații internaționale, precum și asigurarea transparenței în activitatea acestora.</p> <p><u>De exemplu:</u></p> <p>„Articolul 6. Cooperare și colaborare</p> <p><i>(1) În îndeplinirea atribuțiilor sale. Trupele de Carabinieri cooperează cu celelalte autorități administrative și instituții din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, cu forțele sistemului național de apărare și securitate națională și colaborează cu organizații, instituții și autorități ale administrației publice centrale și locale, organizații neguvernamentale, cu alte persoane juridice de drept public și drept privat,</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În proiect a fost introdus articolul 5. „Cooperarea și colaborarea” cu următorul text:</p> <p><i>„(1) Arma de Carabinieri cooperează, în îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin potrivit legii, cu autoritățile administrative și instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, cu structuri ale sistemului național de apărare și securitate națională și colaborează cu organizații, instituții și autorități ale administrației publice centrale și locale, organizații neguvernamentale, cu alte persoane juridice de drept public și drept privat, precum și cu persoane fizice”.</i></p> <p><i>(2) Arma de Carabinieri cooperează, în domeniile specifice de activitate, cu instituții omoloage din alte state și cu organizații internaționale în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.”</i></p> <p>De remarcat că, majoritatea normelor propuse pentru includere care se referă la cooperare, colaborare, transparența activității, precum și participare la misiuni și operații internaționale/multinaționale sunt reglementate în proiectul actului legislativ.</p> <p>Astfel, la articolul 4 sunt reglementate principiile de activitate ale Armei de Carabinieri, care își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, în interesul persoanei și al comunității, imparțialității, profesionalismului, responsabilității, nediscriminării, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, răspunderii personale, integrității profesionale, transparenței și cooperării.</p> <p>Totodată la articolul 9 alineatul (1) este stabilit expres că Comandamentul General al Armei de Carabinieri <i>„...asigură cooperarea și colaborarea cu celelalte instituții ale statului, organisme și organizații guvernamentale și neguvernamentale din țară și din străinătate și execută orice alte atribuții date</i></p>

precum și cu persoane fizice.

(2) La executarea misiunilor în cadrul operațiilor (acțiunilor de luptă) de apărare a țării, coordonarea acestora se execută conform planului elaborat de Statul Major General al Forțelor Armate.

Articolul 7. Misiuni și operații internaționale/multinaționale

(1) Republica Moldova participă, în condițiile legii, cu Trupele de Carabinieri în comun cu partenerii săi externi la misiuni și operații internaționale/multinaționale, potrivit angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova.

(2) Decizia privind participarea Trupelor de Carabinieri la îndeplinirea misiunilor și operațiilor internaționale/multinaționale se adoptă în modul stabilit de Legea nr. 219 din 3 decembrie 2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale.

Articolul 8. Transparența activității Trupelor de Carabinieri

(1) Trupele de Carabinieri, fără a prejudicia interesele legitime ale persoanei sau comunității și în modul prevăzut de legislație, va informa autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și populația, despre activitățile sale. Comandantul Trupelor de Carabinieri, o dată în 6 luni, va prezenta prin intermediul mijloacelor de informare în masă un raport privind activitatea desfășurată, conform structurii și formatului aprobat de

în competență prin lege”.

La articolul 26 alineatul (6) este stabilit că „Arma de Carabinieri participă, în condițiile legii, la operații și misiuni internaționale.”.

Respectiv, această normă stabilește cu claritate că Arma de Carabinieri va participa la operații și misiuni internaționale în conformitate cu prevederile legale în vigoare, respectiv, Legea nr. 219 din 3 decembrie 2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale, care reglementează condițiile de participare la misiunile și operațiile internaționale desfășurate în afara teritoriului Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Cartei ONU și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Cu referință la textul normei propuse privind *Transparența activității*, aceasta se referă în special la autoritățile administrative din subordinea MAI, angajații cărora dispun de statut special (ex. art.5 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012 - „*Transparența activității Poliției*”).

	<p>Ministerul Afacerilor Interne.</p> <p>(2) Trupele de Carabinieri, la cererea persoanei, în modul prevăzut de legislație, trebuie să ofere informațiile despre această persoană conținute în registrele instituționale, sistemele informaționale și în bazele de date deținute. Se interzice dezvăluirea către alte persoane a informațiilor cu caracter personal conținute în registrele instituționale, sistemele informaționale și în bazele de date deținute de Trupele de Carabinieri, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.</p> <p>(3) Trupele de Carabinieri nu pot oferi sau face publice informații ce sunt atribuite la secretul de stat sau comercial, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Se interzice dezvăluirea informațiilor ce ar prejudicia onoarea, demnitatea sau siguranța unei persoane, interesele legitime ale persoanelor fizice și juridice, ar împiedica prevenirea, investigarea unor infracțiuni sau contravenții sau ar favoriza comiterea acestora.”.</p> <p><u>Notă:</u> În acest caz, numerotarea articolelor se va modifica.</p>	
	<p>17. Articolul 7 urmează a fi exclus sau încorporat în Capitolul VII din proiect, întrucât capitolul respectiv conține reglementări cu privire la finanțarea și asigurarea logistică a Trupelor de Carabinieri.</p>	<p>Se acceptă. Articolul 7 a fost încorporat în Capitolul VI (anterior Capitolul VII).</p>

	<p>18. La Capitolul II, considerăm ca fiind irațională divizarea acestuia în secțiuni, deoarece reieșind din prevederile art. 33 al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, o secțiune ar trebui să fie compusă din mai multe articole grupate, iar secțiunea I din Capitolul II are doar un singur articol.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>19. Articolul 9 urmează a fi revizuit sub aspect conceptual pentru a fi adus în concordanță cu prevederile art. 2, art. 10, art. 24 alin. (2) lit. b), art. 25 alin. (2) lit. b) și art. 27 alin. (2) din Legea nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, atrăgând atenție la definirea noțiunii de „<i>unitate militară</i>”², precum și competențele Parlamentului, Președintelui și Guvernului cu referire la stabilirea structurii generale și efectivului componentelor Forțelor Armate.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 9, care în procesul definitivării proiectului a devenit articolul 8, a fost revizuit și adus în concordanță cu prevederile Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională.</p> <p>Astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - articolul 8 a fost denumit „<i>Structura și efectivul Armei de Carabinieri</i>”; - a fost exclusă norma expusă la alineatul (1) litera b), cu referință la Direcția generală a Armei de Carabinieri a municipiului Chișinău; - sintagma „<i>Direcții regionale ale Armei de Carabinieri</i>” din norma expusă la alineatul (1) litera b) (anterior litera c)) a fost înlocuită cu sintagma „<i>Comandamente regionale ale Armei de Carabinieri</i>”; - la norma juridică expusă la alineatul (1) litera c) a fost exclusă sintagma „<i>subdiviziuni specializate cu statut de</i>”; - norma juridică expusă la alineatul (2) a fost modificată și redată cu următorul text: „<i>Structura generală și efectivul Armei de Carabinieri se aprobă de Parlament.</i>”; - norma juridică expusă la alineatul (3) a fost modificată și redată cu următorul text: „<i>Statul de personal și schema de încadrare ale Armei de Carabinieri și subdiviziunilor subordonate, în limitele fondului de retribuire a muncii și ale structurii și efectivului-limită stabilite de Parlament, se aprobă prin ordinul Comandantului General al Armei de Carabinieri.</i>”; <p>La alineatul (4) a fost introdusă norma prin care „<i>Arma de Carabinieri se investește cu dreptul de a modifica structura organizațională a statelor Armei</i></p>

² *unitate militară* – grupare permanentă de militari, cu o organizare și înzestrare stabilite în așa fel încât să poată desfășura toate activitățile de pregătire de luptă, care dispune de organe de conducere și logistice proprii, capabilă să îndeplinească misiuni de luptă cu un anumit grad de independență (Extras din Legea nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, art. 2).

			<i>de Carabinieri în limitele aprobate ale structurii generale și ale efectivului.”.</i>
		20. La articolul 11, alineatul (1) litera e): de substituit sintagma „asigurare tehnico – materială” cu sintagma „asigurare logistică”;	Se acceptă. La articolul 11 alin. (1) litera d) (anterior litera e)) sintagma „asigurare tehnico – materială” a fost înlocuită cu sintagma „asigurare logistică”
		21. La articolul 11, alineatul (1) litera g): se propune de substituit sintagma „suspendă” cu sintagma „trece la dispoziție”, întrucât legislația care reglementează modul de îndeplinire a serviciului militar și statutul militarilor nu operează cu astfel de noțiuni;	Se acceptă parțial. Reglementarea prevăzută la articolul 11 alineatul (1) litera f) (anterior litera g)) după cuvântul „funcții” a fost completată cu sintagma „trece la dispoziție”. Norma juridică privind „suspendarea din funcție” este stipulată la articolul 43 al Legii cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare nr. 52 din 02 martie 2007, care reglementează expres procedura de suspendare din funcție a sergenților, subofițerilor și ofițerilor.
		22. La articolul 11, alineatul (1) litera h): urmează de exclus sintagma „legislația în vigoare” și de introdus sintagma „Lege nr.162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarului”;	Se acceptă. La articolul 11 alineatul (1) litera g) (anterior litera h) sintagma „legislația în vigoare” a fost înlocuită cu sintagma „Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor”
		23. La articolul 11, alineatul (1) litera l): de substituit sintagma „cu prevederile legislației în vigoare” cu sintagma „cu art.28 al prezentei legi și a Legii nr. 52-XVI din 02.03.2007 “cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare”.	Se acceptă. La articolul 11 alineatul (1) litera k) (anterior litera h) sintagma „cu prevederile legislației în vigoare” a fost înlocuită cu sintagma „cu art.28 al prezentei legi și a Legii nr. 52-XVI din 02 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare”.
		24. La articolul 11 la alineatul (2): la început, de completat cu textul „Pentru a fi numit în funcție.”, iar după textul „trebuie să întrunească” de completat cu cuvântul „cumulativ”;	Se acceptă.

		<p>25. La articolul 11 alineatul (2) litera c): se propune de concretizat nivelul studiilor superioare (de licență, de master sau de doctorat), în conformitate cu dispozițiile art. 76 alin. (2) al Codului Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014. Totodată, este necesar de substituit sintagma „<i>de profil juridic sau militar</i>” cu sintagma „<i>în domeniul dreptului sau științelor militare</i>”, în corespundere cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 482 din 28 iunie 2017.</p>	Se acceptă.
		<p>26. La articolul 11 alineatul (3) se propune de expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„Încetarea exercitării funcției de comandant al Trupelor de Carabinieri se efectuează prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la propunerea ministrului afacerilor interne, în cazurile stabilite de Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor.”.</i></p> <p>Temeiurile eliberării din serviciul militar prin contract sunt stipulate, în mod expres, la art. 35 alin. (3) al Legii nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor. Respectiv, în privința persoanelor care vor deține funcția de comandant al Trupelor de Carabinieri (aceasta fiind o funcție militară) nu pot fi</p>	Se acceptă.

		aplicate alte temeiuri pentru eliberarea din serviciu, decât cele indicate în legea menționată supra.	
		<p>27. Se propune de revizuit integral articolele 12 – 17 sub aspectul necesității instituirii direcțiilor regionale de carabinieri.</p> <p>Din proiect reiese că direcțiile regionale vor fi subordonate nemijlocit comandantului Trupelor de Carabinieri și vor fi „destinate planificării, organizării, conducerii și executării atribuțiilor Trupelor de Carabinieri într-o zonă de responsabilitate teritorială atribuită, prin intermediul subdiviziunilor specializate cu statut de unități militare dislocate în zona de responsabilitate teritorială a direcției regionale”. Prin urmare, aceasta presupune că acestea vor dispune de un aparat de conducere compus din comandament, stat-major, subdiviziune de management al resurselor umane, subdiviziune de management financiar, subdiviziune de management logistic, subdiviziune juridică ș.a.m.d.</p> <p>Totodată, în proiect este prevăzut că, brigăzile operative mobile (prin intermediul cărora își vor exercita atribuțiile direcțiile regionale), de asemenea, se vor subordona nemijlocit comandantului Trupelor de Carabinieri și vor fi compuse din „comandament organizat pe secții și servicii...”, adică vor avea capacitatea de a planifica, organiza, conduce și desfășura misiuni de sine stătător.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Articolul 9, care în procesul definitivării proiectului a devenit articolul 8, articolele 12-17 au fost revizuite și aduse în concordanță cu prevederile Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională.</p> <p>Astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - articolul 8 a fost denumit „<i>Structura și efectivul Armei de Carabinieri</i>”; - a fost exclusă norma expusă la alineatul (1) litera b), cu referință la Direcția generală a Armei de Carabinieri a municipiului Chișinău; - sintagma „<i>Direcții regionale ale Armei de Carabinieri</i>” din norma expusă la alineatul (1) litera b) (anterior litera c)) a fost înlocuită cu sintagma „<i>Comandamente regionale ale Armei de Carabinieri</i>”; - la norma juridică expusă la alineatul (1) litera c) a fost exclusă sintagma „<i>subdiviziuni specializate cu statut de</i>”. <p>Potrivit pct. 30 al Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017 - 2020, este prevăzut că „Carabinierii urmează să fie reorganizați și integrați în sistemul polițienesc, cu păstrarea statutului militar a individualității instituționale, specificului organizatoric, funcțional și a independenței operaționale”.</p> <p>Alături de faptul că, instituția va exercita pe timp de pace competențe polițienești pe întreg teritoriul național, aceasta va face parte din sistemul național de apărare, activitatea structurii fiind guvernată de legislația specială, precum și de legislația ce reglementează activitatea Forțelor Armate.</p> <p>Instituția va fi constituită pe principii militare, structurile de bază fiind unitățile militare de nivelul brigăzilor operative mobile, brigăzii speciale de intervenție, precum și subdiviziunile de suport operațional.</p> <p>Unitățile militare vor fi destinate exclusiv executării misiunilor de serviciu, iar structurile regionale vor asigura planificarea, organizarea, coordonarea și controlul executării atribuțiilor Armei de Carabinieri într-o zonă de responsabilitate teritorială atribuită.</p> <p>Comandamentele regionale Nord, Centru și Sud, care vor fi similare cu Comandamentele regionale ale Armei de Carabinieri din Italia, Comandamentele raionale ale Gărzii Civile Spaniole, Comandamentele regionale ale Gărzii Naționale Republicane Portugheze, Inspectoratele</p>

Având în vedere suprafața țării, numărul de populație, modul de concentrare a populației sub aspect teritorial, situația criminogenă, precum și capacitățile operaționale reale ale Trupelor de Carabinieri, există o probabilitate foarte mare ca o direcție regională să coordoneze doar o singură brigadă operativă mobilă, deci nu este argumentată necesitatea instituirii direcțiilor regionale, fiind generată o dublare de competențe, mai ales că aceasta ar cauza majorarea numărului de funcții de conducere și cheltuieli financiare suplimentare pentru întreținerea acestora.

Astfel, se propune excluderea prevederilor cu privire la Direcția generală a mun. Chișinău și direcțiile regionale. Se recomandă instituirea la nivelul mun. Chișinău unei brigăzi operative mobile, care va acoperi nu doar capitala, dar și zona „Centru” a țării, iar pentru celelalte zone („Nord”, „Sud”, „Vest”, „Est”) să fie instituite brigăzi sau batalioane operative mobile, după situație.

Cât privește îndeplinirea misiunilor specifice Trupelor de Carabinieri, se propune instituirea unei Brigăzi de pază și protecție dislocată în mun. Chișinău, deoarece practic toate obiectivele de importanță deosebită de stat și misiunile diplomatice străine sunt amplasate în capitală.

Totodată, se propune examinarea oportunității instituirii unui Centru de

judetene ale Jandarmeriei Române, vor prelua integral de la unitățile militare atribuțiile în domeniul managementului resurselor umane (administrare personal, formare inițială și continuă, evaluarea performanțelor profesionale, cariera, motivarea, gestiunea și prelucrarea automată a datelor, analiza posturilor și planificarea resurselor umane, managementul organizatoric, securitatea și sănătatea în muncă etc.), de gestionare a activităților economico-financiare și logistice, de cooperare cu autoritățile publice locale și cu instituțiile de stat reprezentate teritorial.

Propunerea privind instituirea unui Centru de instruire și perfecționare profesională în calitate de subdiviziune care va asigura organizarea și desfășurarea activităților de formare și dezvoltare profesională a efectivului, conform competențelor stabilite, precum și a unui Centru de suport logistic în calitate de subdiviziune destinată contractării de bunuri și servicii, asigurării, aprovizionării, depozitării, conservării și distribuirii bunurilor materiale, mentenanței armamentului și tehnicii speciale necesare pentru activitatea Trupelor de Carabinieri se încadrează în prevederile articolului 17 al proiectului: „*Articolul 17. Subdiviziuni de suport operațional*”

În cadrul Armei de Carabinieri se instituie subdiviziuni de suport operațional destinate asigurării îndeplinirii competențelor atribuite prin lege, inclusiv de formare profesională, de sprijin logistic și medical.”.

		instruire și perfecționare profesională în calitate de subdiviziune care va asigura organizarea și desfășurarea activităților de formare și dezvoltare profesională a efectivului, conform competențelor stabilite, precum și a unui Centru de suport logistic în calitate de subdiviziune destinată contractării de bunuri și servicii, asigurării, aprovizionării, depozitării, conservării și distribuirii bunurilor materiale, mentenanței armamentului și tehnicii speciale necesare pentru activitatea Trupelor de Carabinieri.	
		28. La articolul 19, alineatul (5) urmează a fi exclus din textul proiectului de lege, ținând cont de faptul că carabinierii au statut de militari. Astfel, legislația muncii nu se aplică față de persoane cu statut de militar. În caz contrar, se creează obstacole serioase la îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin Trupelor de Carabinieri, în detrimentul intereselor de serviciu.	Se acceptă. Textul prevăzut la articolul 19: „ <i>Raporturile de serviciu ale salariaților civili și ale personalului de deservire tehnică sunt reglementate de Codul muncii și de alte acte normative.</i> ”, a fost exclus.
		29. La articolul 20, considerăm inoportun ca personalul Trupelor de Carabinieri să fie compus din salariați civili și personal de deservire tehnică, deoarece aceasta contribuie la reducerea capacității operaționale a instituției, în particular, precum și la diminuarea capacității de apărare a statului, în general, întrucât posturile destinate pentru salariați civili și personal de deservire tehnică se vor crea din contul	Se acceptă. Textul prevăzut la articolul 20 a fost expus în următoarea redacție: „Articolul 20. Personalul Armei de Carabinieri (1) Personalul Armei de Carabinieri se constituie din carabinieri încadrați în serviciul militar în condițiile Legii cu privire la statutul militarilor nr. 162-XVI din 22 iulie 2005. (2) Carabinierul este persoana care îndeplinește serviciul militar în cadrul Armei de Carabinieri și exercită atribuțiile prevăzute de prezenta lege și alte acte legislative în vigoare.”

		efectivului-limită al Trupelor de Carabinieri stabilit prin decretul Președintelui.	
		<p>30. La articolul 21, se propune de revizuit alineatul (3), deoarece în legislația care reglementează modul de îndeplinire a serviciului militar și statutul militarilor nu este prevăzută instituția „suspendării din funcție”, ci „trecerea militarului de dispoziția comandantului”.</p>	<p>Se acceptă parțial. Reglementarea prevăzută la articolul 21 alineatul (3) după cuvântul „funcție” a fost completată cu sintagma „sau de trecere la dispoziția comandantului”. Norma juridică privind „suspendarea din funcție” este stipulată la articolul 43 al Legii cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare nr. 52 din 02 martie 2007, care reglementează expres procedura de suspendare din funcție a sergenților, subofițerilor și ofițerilor.</p>
		<p>31. La articolul 22, se propune de revizuit alineatul (2), întrucât în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (1) și (5) din Legea nr. 86 din 28 iulie 2011 cu privire la simbolurile publice, simbolurile corporative (stemă, drapel, însemne faleristice, uniformă, insigne etc.) ale Forțelor Armate (inclusiv ale Trupelor de Carabinieri) „se instituie de Președintele Republicii Moldova, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică”. În aceeași ordine de idei, la alin. (6) al art. 6 al legii menționate supra este prevăzut că „regulamentele și instrucțiunile de utilizare ... a simbolurilor corporative ale Forțelor Armate ... se aprobă prin decretul Președintelui Republicii Moldova după avizarea lor de Comisia Națională de Heraldică”.</p>	<p>Se acceptă. Alineatul (2) al articolului 22 a fost revizuit, acesta fiind divizat în două alineate: „(3) Modelul uniforme, însemnele distinctive și regulile de utilizare ale acestora se instituie prin decretul Președintelui Republicii Moldova, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică; (4) Normele de asigurare cu echipament se aprobă de Guvern”.</p>

	<p>32. Articolul 23 se propune a fi exclus, deoarece prevederi referitor la ierarhia funcțiilor militare și fișele funcțiilor se conțin deja în legislația care reglementează modul de îndeplinire a serviciului militar și statutul militarilor și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - art. 31 al Legii nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor; - pct. 23 al Regulamentului serviciului interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, aprobat prin Decretul Președintelui nr. 2327-IV din 3 septembrie 2009; - pct. 44-57 ale Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.941 din 17 august 2006. 	Se acceptă.
	<p>33. La articolul 25, se propune de substituit sintagma „instituțiilor specializate ale Ministerului Afacerilor Interne” cu sintagma „instituțiilor de învățământ în domeniile militare, securității și ordinii publice”, în corespundere cu terminologia utilizată în Codul Educației al Republicii Moldova nr.152 din 17 iulie 2014.</p>	Se acceptă.
	<p>34. Se propune redenumirea Capitolului V în „CADRUL FUNCȚIONAL AL TRUPELOR DE CARABINIERI”, deoarece noțiunea de</p>	<p>Se acceptă parțial. Capitolului V a fost redenumit în „CADRUL FUNCȚIONAL AL ARMEI DE CARABINIERI”.</p>

		„cadru funcțional” înglobează toate elementele specifice executării unei funcții – atribuții, împuterniciri, obligații, restricții, interdicții etc.	
		<p>35. La articolul 29:</p> <p>1) la alineatul (1), litera e), după cuvântul „execută,” se propune de completat cu textul „în cooperare cu alte autorități ale statului”, întrucât potrivit art. 11 lit. a) al Legii nr. 134-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, una din obligațiile Serviciului este „să mențină, în limitele competenței, ordinea publică în locurile de aflare permanentă sau temporară a persoanelor beneficiare de protecție de stat și să excludă cauzele ce împiedică asigurarea acestei ordini”;</p> <p>2) la alineatul (2):</p> <p>a) se propune de substituit cuvântul „descoperiri” cu cuvântul „curmării”, prin prisma argumentelor invocate anterior;</p> <p>b) se propune de completat cu o literă nouă cu următorul conținut:</p> <p>„g) la solicitarea autorităților competente, participă la supravegherea, controlul și asigurarea protecției și conservării fondului cinegetic și piscicol natural, a fondului silvic și de protecție a mediului prin măsuri specifice de prevenire și curmare a oricăror încălcări ale prevederilor normelor legale.”</p> <p>3) după alineatul (5) se propune de completat cu un nou alineat cu</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>1. Alineatul (1) litera f) al articolului 27 (anterior articolul 29 litera e)) prevede <i>executarea misiunilor de asigurare și restabilire a ordinii publice în timpul vizitelor oficiale sau altor activități la care participă înalți demnitari de stat.</i></p> <p>Respectiv, introducerea sintagmei „în cooperare cu alte autorități ale statului”, în vederea cuprinderii în norma juridică a Serviciului de Protecție și Pază de Stat, se consideră inacceptabilă din considerentul că, doar Arma de Carabinieri și Poliția sunt abilitate cu competențe de asigurare și restabilire a ordinii publice, iar SPPS prin lege este abilitată cu competențe ce țin de „menținerea, în limitele competenței, a ordinii publice...”.</p> <p>2. La alineatul (2):</p> <p>a) conform prevederilor Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 31 iulie 2017 (pct.30), scopul reformei Trupelor de Carabinieri îl reprezintă transformarea instituției într-o structură polițienească profesionistă cu statut militar, modernă, eficientă și eficientă, transparentă, capabilă să realizeze serviciul public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de siguranță individuală și colectivă la standarde europene.</p> <p>Respectiv, structura militară va exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>În acest sens sintagma „descoperirea infracțiunilor” utilizată în textul proiectului corespunde obiectivelor reformei organizaționale și funcționale a Trupelor de Carabinieri.</p> <p>Totodată, în cadrul legislativ-notmativ național se utilizează noțiunile: „descoperirea infracțiunilor” și „combaterea criminalității”</p> <p>b) alineatul (2) al articolului 27 (anterior 29) a fost completat cu litera g) cu următorul conținut „participă, la solicitarea autorităților competente, la supravegherea, controlul și asigurarea protecției și conservării fondului cinegetic și piscicol natural, a fondului silvic și de protecție a mediului prin</p>

	<p>următorul conținut:</p> <p>„(6) participă la planificarea întrebuințării Trupelor de Carabinieri în operațiile de apărare a țării (acțiunile de luptă), desfășurată de Statul Major General al Forțelor Armate și execută, în baza programelor de pregătire, elaborate de Ministerul Apărării (Marele Stat Major al Armatei Naționale) pregătirea subdiviziunilor Trupelor de Carabinieri pentru executarea misiunilor de apărare a țării (în calitate de infanterie ușoară);”;</p> <p><u>Notă:</u> În acest caz, numerotarea alineatelor din prezentul articol se va modifica.</p> <p>4) Alineatul (6) se propune de expus în următoarea redacție:</p> <p>„(7) participă, în condițiile legii, la misiuni și operații în afara teritoriului Republicii Moldova, cu efective și tehnica din dotare, la activități de instruire, la constituirea forțelor internaționale destinate îndeplinirii unor misiuni de prevenire a conflictelor și gestionării situațiilor de urgență, de întărire, consiliere, asistență, formare, control al forțelor de ordine locale sau de substituție a acestora în toate domeniile de activitate;”.</p>	<p>măsurile specifice de prevenire și curmare a oricăror încălcări ale prevederilor normelor legale;”.</p> <p>3. La articolul 27 (anterior 29) a fost introdus alineatul (7) cu următorul conținut:</p> <p>„Arma de Carabinieri participă la planificarea întrebuințării subdiviziunilor din subordine în operațiile de apărare a țării (acțiunile de luptă), desfășurată de Statul Major General al Forțelor Armate și execută, în baza programelor de pregătire, pregătirea subdiviziunilor pentru executarea misiunilor de apărare a țării.”.</p> <p>Norma expusă la alineatul (6) care statuează că „Arma de Carabinieri participă, în condițiile legii, la operații și misiuni internaționale” descrie foarte clar în conformitate cu prevederile articolul 19 litera a) al Legii privind actele legislative nr.780 – XV din 27.12.2001, potrivit căruia „faza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interes.”.</p>
	<p>36. La articolul 30, la alineatul (2) se propune de completat la început cu două litere noi cu următorul conținut:</p> <p>„a) asigură respectarea regimului juridic stabilit pentru starea de asediu</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Articolul 28 (anterior articolul 30) a fost completat la început cu două litere noi cu următorul conținut:</p> <p>„a) asigură respectarea regimului juridic stabilit pentru starea de asediu sau de război;</p>

		<p>sau de război;</p> <p>b) participă la executarea misiunilor, în conformitate cu planul operației (acțiunilor de luptă) de apărare a țării, elaborat de Statul Major General al Forțelor Armate;”.</p>	<p>b) participă la executarea misiunilor, în conformitate cu planul operației (acțiunilor de luptă) de apărare a țării, elaborat de Statul Major General al Forțelor Armate;”.</p>
		<p>37. La articolul 30, la alineatul (2), la litera d), se propune de substituit sintagma „bunurilor materiale” cu sintagma „bunurilor care aparțin domeniului public sau privat”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Articolul 28 (anterior articolul 30) alineatul (2) litera f) (anterior litera d)), sintagma „bunurilor materiale” a fost înlocuită cu sintagma „bunurilor care aparțin domeniului public sau privat”.</p>
		<p>38. La articolul 30, la alineatul (2) la litera e), se propune de substituit cuvântul „clasice” cu „convenționale”;</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Articolul 28 (anterior articolul 30) alineatul (2) litera g) (anterior litera e)) cuvântul „clasice” a fost înlocuit cu „convenționale”.</p>
		<p>39. La articolul 30, alineatul (3) se propune de expus în următoarea redacție:</p> <p>„(3) La declararea stării de asediu sau de război ori la declanșarea acțiunilor militare contra Republicii Moldova, unitățile militare ale Trupelor de Carabinieri, trec în subordinea operativă (operațională) a autorității militare naționale.”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Textul expus la articolul 28 (anterior articolul 30), alineatul (3) „La declararea stării de asediu sau a stării de război, subdiviziunile Armei de Carabinieri participă la operații (acțiuni) de apărare a țării sub conducerea Statului Major General al Forțelor Armate.”, este în concordanță cu prevederile articolului 31 al Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională</p> <p>„Art.31. – (1) Departamentul Trupelor de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne efectuează conducerea unităților (subunităților) din subordine privind executarea misiunilor ce le revin în conformitate cu <u>Legea cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne</u> și asigură pregătirea acestor unități (subunități) pentru participarea la operații (acțiuni) de apărare a țării în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate.</p> <p>(2) La declararea stării de asediu sau de război, unitățile (subunitățile) Trupelor de Carabinieri participă la operații (acțiuni) de apărare a țării sub conducerea Statului Major General al Forțelor Armate.”.</p>

		<p>40. La articolul 30, se propune de completat articolul cu două alineate noi cu următorul conținut:</p> <p>„(4) Comandamentul Trupelor de Carabinieri efectuează conducerea unităților (subunităților) militare din subordine, privind executarea atribuțiilor ce le revin, în conformitate cu prezenta lege, organizează și asigură pregătirea acestora pentru participarea la operații/acțiuni de luptă de apărare a țării, în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate (operației, acțiunilor de luptă de apărare).</p> <p>(5) Grupa operativă din cadrul Comandamentului Trupelor de Carabinieri, componența căreia se determină de comandantul Trupelor de Carabinieri și care pe timp de pace participă la planificarea întrebuințării Trupelor de Carabinieri pentru apărarea țării, își începe activitatea în cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, asigurând astfel comandantului Armatei Naționale și Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate, comanda militară a forțelor/trupelor antrenate în operația (acțiunile de luptă) de apărare a țării.”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Articolul 28 (anterior articolul 30)a fost completat cu alineatul 4) cu următorul conținut:</p> <p>„(4) Comandamentul General al Armei de Carabinieri efectuează conducerea unităților (subunităților) militare din subordine, privind executarea atribuțiilor ce le revin, în conformitate cu prezenta lege, organizează și asigură pregătirea acestora pentru participarea la operații/acțiuni de luptă de apărare a țării, în conformitate cu Planul de întrebuințare a Forțelor Armate (operației, acțiunilor de luptă de apărare).”.</p> <p>Cu referință la propunerea privind introducerea unei norme care ar reglementa instituirea Grupei operative din cadrul Comandamentului și particularitățile de organizare a activității componentelor Forțelor Armate în cadrul Statului Major General al Forțelor Armate, considerăm că aceasta urmează să se regăsească în acte normative departamentale și interdepartamentale, subsecvente cadrului legislativ în vigoare.</p>
		<p>41. La articolul 31, pentru a asigura precizia normei, este necesar de concretizat persoanele care se încadrează</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Legislația națională operează cu noțiunea „persoane publice”:</p> <p>- articolele 325 și 326 ale Codului penal al Republicii Moldova nr.895 din</p>

		în categoria de „persoane publice” sau de substituit sintagma respectivă cu sintagma „persoane cu funcții de demnitate publică”.	18.04.2002; - articolul 25 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012;
		<p>42. La articolul 32, alineatul (1):</p> <p>1) la litera k), se propune de completat la final cu textul „, <i>cu excepția situațiilor în care rezultatul intervenției sau siguranța ulterioară a acestuia ar fi periclitată</i>”;</p> <p>2) la litera o), se propune de substituit textul „<i>în cazul suspendării din funcție</i>” cu textul „<i>în cazul trecerii la dispoziția comandantului</i>”, în virtutea argumentelor prezentate anterior;</p> <p>3) la litera p), se propune de substituit cuvântul „<i>structura</i>” cu cuvântul „<i>subdiviziunea</i>”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>1. Norma juridică expusă la articolul 30 (anterior articolul 32), alineatul (1) litera l), care anterior a fost litera k), a fost completată cu sintagma „<i>cu excepția situațiilor în care rezultatul intervenției sau siguranța carabinierului ar fi periclitată</i>”;</p> <p>2. Norma juridică expusă la articolul 32, alineatul (1) litera p), care anterior a fost litera o), a fost completată cu sintagma „<i>în cazul trecerii la dispoziția comandantului</i>”.</p> <p>Sintagma „<i>în cazul suspendării din funcție</i>” nu a fost exclusă deoarece articolul 43 al Legii cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare nr. 52 din 02 martie 2007 reglementează expres procedura de suspendare din funcție a sergenților, subofițerilor și ofițerilor.</p> <p>3. Cuvântul „<i>structura</i>” expus la norma juridică prevăzută la articolul 32, alineatul (1) litera q), care anterior a fost litera p), a fost înlocuit cu cuvântul „<i>subdiviziunea</i>”.</p>
		43. Se propune excluderea din titlul Capitolului VI a cuvântului „medicală”, deoarece protecția socială presupune inclusiv asigurarea ocrotirii sănătății, acordării asistenței medicale și oferirea tratamentului balneo-sanatorial.	Se acceptă
		44. Se propune excluderea din proiect a prevederilor art. 36 alin. (2) lit. b), e) și g), art. 38, art. 40 și art. 42, întrucât aceste norme deja sunt prevăzute în Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor (a se vedea amendamentele operate prin Legea	<p>Se acceptă</p> <p>La articolul 36 alin. (2), normele prevăzute la literele b) și e) au fost excluse. De asemenea, au fost excluse normele prevăzute la articolele 38 și 40.</p> <p>Reglementarea prevăzută la articolul 42, prevede realizarea dreptului la ocrotirea sănătății și la asistență medicală în condițiile prevăzute de legislația în vigoare (Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor). Totodată, reieșind din specificul instituțional și organizațional, în acest articol a</p>

	nr. 148 din 14 iulie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative).	fost inclusă norma privind asigurarea asistenței medicale și tratamentului (ambulatoriu și staționar) gratuite în orice instituție medico-sanitară a Ministerului Afacerilor Interne , dat fiind faptul că, Trupele de Carabinieri sunt parte componentă a Ministerului Afacerilor Interne, care la rândul său nu dispune de instituții medico-militare (conform art.15 alin.(1) al Legii nr.162 cu privire la statutul militarilor din 22 iulie 2005), dar dispune de instituții medico-sanitare.
	45. Se propune de exclus din proiect art. 41, deoarece potrivit art. 17 alin. (1) din Legea nr. 1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei serviciul militar este o formă specială de îndeplinire a serviciului public și nicidecum o muncă prestată în schimbul unei remunerații financiare. Mai mult ca atât, accentuăm faptul că, normele ce țin de condițiile de salarizare nu pot fi parte a proiectului de lege prezentat pentru examinare, deoarece condițiile de salarizare sunt reglementate prin Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar și după cum prevede art. 35 alin. (5) din legea menționată, <i>„odată cu intrarea în vigoare a prezentei legi, la elaborarea oricăror acte legislative se interzice includerea în ele a prevederilor ce țin de salarizarea personalului unităților bugetare”</i> .	Se acceptă.
	46. La articolul 46, se propune de completat cu un nou alineat cu următorul conținut: <i>„(5) La data intrării în vigoare a</i>	Se acceptă.

		<i>prezentei legi se abrogă Legea nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne.”.</i>	
		47. În scopul definitivării prezentului proiect de lege ar fi rațional să fie antrenați, în mod obligatoriu, și specialiști/experti din cadrul Ministerului Apărării/Armatei Naționale din diverse domenii (operații, resurse umane, juridic, financiar ș.a.). La fel, după definitivare, proiectul urmează a fi prezentat repetat spre avizare (cu tabelul de divergențe).	<p>Se acceptă.</p> <p>La data de 14.09.2017, în incinta Departamentului Trupelor de Carabinieri a fost convocată o ședință de lucru (proces verbal nr.1/2-1500 din 14.09.2017) cu participarea reprezentanților Ministerului Apărării (colonel Ruslan Burlea, șef adjunct al Direcției operații Marele Stat major al Armatei Naționale; căpitan de justiție Alexandru Dragulean, specialist Direcția management resurse umane Ministerul apărării; căpitan de justiție Vitalie Cojocari, specialist principal Secția juridică Marele Stat major al Armatei Naționale), în cadrul căreia au fost examinate obiecțiile și propunerile expuse în avizul Ministerului Apărării nr. 11/1074 din 21.08.2017, pe marginea proiectului de lege cu privire la Arma de Carabinieri, fiind eliminate toate divergențele.</p> <p>Totodată, este de remarcat că, în conformitate cu prevederile articolului 21 alineatul (1) al Legii privind actele legislative nr.780 – XV din 27.12.2001 „Proiectul de act legislativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților și instituțiilor interne și externe interesate și se supune procedurii de consultare publică, în modul stabilit de lege”, iar potrivit alineatului (2) al aceluiași articol „Grupul de lucru studiază propunerile și obiecțiile din avize, recomandările recepționate în cadrul consultării publice și decide luarea în considerare la îmbunătățirea proiectului de act legislativ sau respingerea lor.”</p>
		48. În concluzie, menționăm că, proiectul necesită a fi revizuit atât sub aspect conceptual, fiind luate în considerare în mod obligatoriu obiecțiile și propunerile expuse în prezentul aviz, cât și sub aspect redacțional și din punct de vedere al tehnicii legislative, prin prisma prevederilor Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele	Se acceptă.

		legislative și recomandărilor Ministerului Justiției.	
4.	Procuratura Generală	<p>Cu referire la proiectului de lege în raport cu documentele de politici aprobate în domeniu.</p> <p>1 .Necesitatea reformării trupelor de carabinieri, obiectivele și măsurile necesare pentru realizarea acesteia sînt prevăzute de un șir de acte normative inclusiv Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 31.07.2017.</p> <p>De notat, că documentul de politici menționat nu prevede redenumirea structurii militare în „Arma de Carabinieri”, ci definește expres denumirea actului dat.</p> <p>Astfel, Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, la pct.33, obiectivul specific 1.1., direcția de acțiune 1.1.2. în calitate de măsură de atingere a obiectivelor reformei este prevăzută: „Elaborarea proiectului de Lege cu privire la carabinieri.”. Totodată, direcția de acțiune 1.2.1. din Strategie, prevede: „Implementarea prevederilor Legii cu privire la Carabinieri și redimensionarea competențelor legale ale Carabinierilor și Poliției în cadrul sistemului de ordine și securitate publică”.</p> <p>De asemenea, noțiunea de „arma” (https://dexonline.ro/definitie/arm%C4</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Potrivit punctului 8 al Regulilor de elaborare și cerințelor unificate față de documentele de politici, aprobate prin HG nr.33 din 11.01.2007: Strategia reprezintă un document de politici care conține direcția orientativă de activități pentru un termen mediu (3-5 ani) sau lung (6-15 ani), avînd drept scop identificarea modalității și mecanismului de organizare a realizării obiectivelor pe problematica abordată.</p> <p>Opțiunea privind păstrarea titlului proiectului de act legislativ „<i>Legea cu privire la carabinieri</i>” nu corespunde normelor tehnicii legislative și ale limbii literare, precum și practicii europene și internaționale utilizate la denumirea structurilor cu statut militar, care exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercită competențe specifice Forțelor Armate.</p> <p>Astfel, noțiunea de <i>carabinier</i> - <i>semnifică persoana care îndeplinește serviciul militar în cadrul structurii militare.</i></p> <p>În conformitate cu prevederile articolului 6 alineatul (3) al Legii privind actele legislative nr.780 – XV din 27.12.2001 „<i>Actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate...</i>”.</p> <p>Totodată, articolul 25 alineatul (2) al aceleiași legi stabilește că „<i>Titlul actului legislativ trebuie să fie laconic și să exprime cu claritate obiectul reglementării</i>”.</p> <p>Respectiv proiectul legii nu cuprinde doar norme juridice aplicabile personalului structurii, dar conține norme juridice ce reglementează activitatea autorității publice în ansamblu.</p> <p>În această ordine de idei, în titlul legii urmează să se regăsească denumirea structurii și nu denumirea personalului. În sprijinul acestei afirmații vine practica legislativă comunitară: Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012; Legea cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28.12.2011; Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat nr. 1457-XIII din 28.01.1998; Legea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale nr.93 din 05 aprilie 2007 etc.</p>

83) este explicată ca fiind „parte dintr-o armată specializată și dotată pentru un anumit fel de luptă; serviciu militar specializat în acest sens”, în consecință Trupele de Carabinieri nu pot fi considerate în calitate de gen de armă independent, or conform structurii, dotării cu tehnică militară și armament, precum și sarcinilor/misiunilor de luptă în cazul declarării stării de asediu sau de război, aceasta acționează doar ca infanterie ușoară.

Din considerentele expuse, propunem a reformula titlul legii prin conformare la Strategia, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 31.07.2017.

De asemenea, **păstrarea noțiunii de Trupe** în denumirea instituției, nu corespunde standardelor europene utilizate în raport cu denumirile structurilor ce dispun de statut militar abilitate cu competențe polițienești.

Astfel, ultima denumire a structurii care a funcționat în spațiul actual al UE care conținea noțiunea de **Trupe**, a fost **Trupele de Jandarmerie din România**, care a fost eliminată în 1998 prin promulgarea Legii nr.116 din 18 iunie 1998 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

Având la bază standardele și bunele practici europene în domeniu, se consideră oportun redenumirea Trupelor de Carabinieri în **Arma de Carabinieri**, reieșind din utilizarea acestei denumiri la structura similară din Italia, precum și regăsirea noțiunii de „**ARMA**” în literatura de specialitate din Republica Moldova și în dicționarul explicativ al limbii române care specifică că „*ARMA este o categorie de trupe din forțele armate, specializată și înzestrată potrivit destinației sale de luptă...*”

Respectiv, conform literaturii de specialitate (Lexicon Militar” (Ediția a II-a, revăzută), Editura „Saka”, Chișinău, 1994, pag. 43) „*Arma*” este definită ca fiind „*categorie de trupe din forțele armate, specializată și înzestrată potrivit destinației sale de luptă. Genurile de armă din compunerea armatelor moderne sunt: infanteria, artileria, aviația, geniul, marina, trupele chimice, trupele de transmisiuni, trupele radiotehnice etc. În cadrul fiecărui gen de armă pot exista mai multe specialități: în cadrul infanteriei – vânători de munte; în cadrul artileriei – artileria de câmp, de munte, de coastă, antiaeriană, antitanc; în cadrul geniului – pionerii, pontonierii.*”

Deși noțiunea de „**ARMA**”, în sensul enunțat, este una specifică domeniului militar, totuși ea este de o largă circulație și anume din acest considerent a și fost aleasă ca o denumire definitorie pentru structura reformată.

Totodată, urmează de menționat că, și denumirea „**carabinier**”, în anul 1991, la momentul adoptării Legii nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, practic, era un neologism, dar foarte rapid a fost asimilat și trecut în categoria cuvintelor de o largă circulație.

Respectiv, cerințele expuse în normele juridice statuate la articolul 19 al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, cu referință la limbajul, ortografia și punctuația în actul legislativ, sunt respectate.

		<p>2. Totodată, întru respectarea coroborării proiectului de lege cu documentele de politici existente și cu actele legislative deja în vigoare, considerăm necesar de a revedea structura propusă în proiect de reorganizare a unităților și subunităților militare în subdiviziuni specifice pentru organele de Poliție, precum și propunerile de redenumire a organului de conducere al carabinierilor în Inspectorat General. Astfel, potrivit pct. 30 al Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017 - 2020, este prevăzut că „Carabinierii urmează să fie reorganizați și integrați în sistemul polițienesc, cu păstrarea statutului militar a individualității instituționale, specificului organizatoric, funcțional și a independenței operaționale.</p> <p>Menționăm că referitor la organul de conducere al trupelor de carabinieri, în Strategia și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia se operează cu noțiunea „Departamentul Trupelor de Carabinieri” (Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, pct.33, 40, 42, 43).</p> <p>Subsidiar, menționăm că art.14 din Legea nr. 98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, prevede că pentru asigurarea implementării politicii statului în anumite subdomenii sau sfere din domeniile de activitate care îi sunt încredințate unui</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 9, care în procesul definitivării proiectului a devenit articolul 8, articolele 12-17 au fost revizuite și aduse în concordanță cu prevederile Legii nr. 345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională.</p> <p>Astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - articolul 8 a fost denumit „<i>Structura și efectivul Armei de Carabinieri</i>”; - la alineatul (1) litera a) sintagma „<i>Inspectoratul General al Armei de Carabinieri</i>” a fost înlocuită cu sintagma „<i>Comandamentul General al Armei de Carabinieri</i>”; - a fost exclusă norma expusă la alineatul (1) litera b), cu referință la Direcția generală a Armei de Carabinieri a municipiului Chișinău; - sintagma „<i>Direcții regionale ale Armei de Carabinieri</i>” din norma expusă la alineatul (1) litera b) (anterior litera c)) a fost înlocuită cu sintagma „<i>Comandamente regionale ale Armei de Carabinieri</i>”; - la norma juridică expusă la alineatul (1) litera c) a fost exclusă sintagma „<i>subdiviziuni specializate cu statut de</i>”.
--	--	---	---

	<p>minister, în subordinea acestuia pot fi create autorități administrative cu forma de organizare juridică de agenții, servicii de stat și de inspectorate de stat.</p> <p>În sensul Legii menționate, „inspectoratul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru exercitarea funcțiilor de supraveghere și control de stat în subdomenii sau în sfere din domeniile de activitate a ministerului”, iar proiectul de lege nu prevede investirea Trupelor de Carabinieri cu funcții de supraveghere și control de stat.</p>	
	<p>II. Cu referire la textul proiectului de Lege cu privire la Arma de Carabinieri:</p> <p>1. La art.2 alin.(1) și în tot proiectul legii, sintagma „prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor” urmează a fi înlocuit cu „prevenire și combatere a criminalității”, ceea ce ar corespunde prevederilor Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 (<i>Strategia de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, pct.32, sbpct.3</i>).</p>	<p>La articolul 2 alin.(1) și în tot proiectul legii se operează cu sintagma „prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor” reieșind din faptul Arma de Carabinieri va exercita pe timp de pace atribuții polițienești, iar la articolul 2 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012, care stabilește misiunea Poliției, este utilizată sintagma „prevenire, investigare și de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor”.</p> <p>Arma de Carabinieri va exercita pe timp de pace atribuții polițienești și, reieșind din aceste considerente, sintagma „prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor” este definitorie pentru misiunea și atribuțiile care urmează a fi executate de către structura reformată.</p>
	<p>2. La art.11 alin.(1) atribuțiile comandantului expuse la pct. a) și b)</p>	<p>Se acceptă.</p>

		urmează a fi comasate în una singură, ținând cont că ambele vizează componenta de conducere.	
		2.1. La alin.(2) lit. c) sintagma „de profil juridic sau militar” necesită substituie cu sintagma „în domeniul dreptului sau științelor militare”, în corespundere cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 482 din 28.06.2017.	Se acceptă.
		3. Prevederea expusă la art.19 alin.(4) face parte logic și structural din art.20, unde urmează a fi inclusă, deoarece reglementează raporturile de muncă ale salariaților civili și personalului de deservire tehnică.	Se acceptă.
		4. La art.22 se propune de revizuit alin.(2), întrucât în conformitate cu prevederile art. 6 alin.(1) și (5) din Legea nr.86 din 28.07.2011 cu privire la simbolurile publice, simbolurile corporative (stemă, drapel, însemne faleristice, uniformă, insigne etc.) ale Forțelor Armate, inclusiv ale Trupelor de Carabinieri, „se instituie de Președintele Republicii Moldova, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică”.	Se acceptă. Alineatul (2) al articolului 22 a fost revizuit, acesta fiind divizat în două alineate: „(3) Modelul uniformei, însemnele distinctive și regulile de utilizare ale acestora se instituie prin decretul Președintelui Republicii Moldova, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică; (4) Normele de asigurare cu echipament se aprobă de Guvern”.
		5. La art.25, se propune de completat sintagma „instituțiilor specializate ale Ministerului Afacerilor Interne” cu	Se acceptă.

		sintagma „instituțiilor de învățământ în domeniile militare, securității și ordinii publice”, în corespundere cu terminologia utilizată în Codul Educației.	
		6. Prevederile de la art.27 alin.(3), referitoare la faptul că modul de organizare și desfășurare a procesului de evaluare a performanțelor profesionale, precum și criteriile de evaluare vor fi stabilite de MAI, urmează de adus în concordanță cu cele expuse la art.11 alin.(3) lit.e), în care se indică, că Regulamentul privind evaluarea performanțelor va fi aprobat de Guvern. Concomitent, Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/17.08.2006 prevede: „Modul de organizare și efectuare a atestării și evaluării anuale este stabilit de conducătorul structurii militare corespunzătoare.”.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma juridică expusă la articolul 11 alineatul (3) litera e) este aplicabilă exclusiv funcției de Comandant General al Armei de Carabinieri, evaluarea performanțelor căruia se va desfășura în baza unui regulament aprobat de Guvern, prin derogare de la prevederile Hotărîrii Guvernului nr. 941 din 17.08.2006 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate”</p> <p>La articolul 27 alineatul (3), sintagma „de Ministerul Afacerilor Interne” a fost înlocuită cu sintagma „de conducătorul structurii militare”.</p>
		7. Art.29 alin.(1) lit. c), f) din proiect, prevede atribuțiile carabinierilor ce țin de restabilirea ordinii și securității publice, ceea ce contravine art.46 alin.(3) din proiect, care prevede că atribuțiile ce țin de restabilirea ordinii și securității publice prevăzute la art.21 din Legea nr.320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, se vor cesiona carabinierilor de la 01.01.2021.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conform prevederilor Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 31 iulie 2017 și Strategiei naționale de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 354 din 31 iulie 2017, competențele actuale ale Trupelor de Carabinieri și Poliției în cadrul sistemului de ordine și securitate publică urmează a fi redimensionate.</p> <p>Astfel, competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității publice vor fi divizate între Poliție și Carabinieri potrivit celor trei tipuri de misiuni executate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - menținerea ordinii și securității publice;

	<p>7.1. La alin.(5) după cuvintele „ stării de urgență” a include sintagma „declarată conform Legii nr.212 din 24.06.2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, pe durata acesteia..”, în continuare conform textului, pentru atribuirea clarității normei juridice.</p> <p>7.2. La alin.(5) lit. b) propunem a înlocui cuvintele „limitarea și înlăturarea consecințelor”, cu sintagma „diminuarea și lichidarea consecințelor”, care este utilizată în Legea nr.212/2004.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea ordinii și securității publice; - restabilirea ordinii și securității publice. <p>Astfel, restabilirea ordinii publice urmează să devină misiunea principală a Carabinierilor, iar menținerea ordinii publice - misiunea principală a Poliției.</p> <p>La etapa inițială, sarcinile de asigurare și restabilire a ordinii publice vor fi atribuite atât Poliției, cât și Carabinierilor și vor fi realizate independent sau prin sprijinul operațional reciproc.</p> <p>La atingerea capacității operaționale complete a noii structuri prevăzută pentru anul 2020, misiunile de restabilire a ordinii publice urmează să fie preluate integral de la Poliție și să fie executate de Carabinieri.</p> <p>Respectiv, de la 01 ianuarie 2021 atribuțiile privind restabilirea ordinii publice vor reveni în exclusivitate Carabinierilor.</p> <p>La articolul 29 alineatul (5) au fost operate completările necesare, norma fiind expusă cu următorul conținut:</p> <p>„5) În domeniul asigurării regimului stării de urgență, declarată în condițiile Legii privind regimul stării de urgență, de asediu și de război nr.212 - XV din 24 iunie 2004, Arma de Carabinieri:”.</p> <p>La articolul 29 alin. (5) litera b) sintagma „limitarea și înlăturarea consecințelor” a fost înlocuită cu sintagma „diminuarea și lichidarea consecințelor”,</p>
	<p>8. În conformitate cu art.18 alin.(3) din Legea 780-XV din 27.12.2001 cu privire la actele legislative, în cazul în care, proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.”</p> <p>Astfel, e necesară excluderea din proiect a prevederilor art. 36 alin.(2) lit. b), e) și g), art.38, art.40 și art.42, întrucât aceste norme se conțin în Legea nr.162 din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor, fiind operate prin Legea nr.148 din 14.07.2017 pentru modificarea</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La articolul 36 alin. (2), normele prevăzute la literele b) și e) au fost excluse.</p> <p>De asemenea, au fost excluse normele prevăzute la articolele 38 și 40.</p> <p>Reglementarea prevăzută la articolul 42, specifică realizarea dreptului la ocrotirea sănătății și la asistență medicală în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.Totodată, reieșind din specificul instituțional și organizațional, în acest articol a fost inclusă norma privind asigurarea asistenței medicale și tratamentului (ambulatoriu și staționar) gratuite în orice instituție medico-sanitară a Ministerului Afacerilor Interne, dat fiind faptul că, Trupele de Carabinieri sunt parte componentă a Ministerului Afacerilor Interne, care nu dispune de instituții medico-militare (conform art.15 alin.(1) al Legii nr.162 cu privire la statutul militarilor din 22 iulie 2005), dar dispune de instituții medico-sanitare.</p>

		și completarea unor acte legislative.	
		<p>9. La art.31 „Împuternicirile carabinierului”, în alin.(1) atribuțiile stabilite au fost preluate integral din Legea nr.320 din 27.12.2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, însă unele din ele sunt expuse într-un mod general fără a fi ajustate la misiunea instituției de Carabinieri prevăzută la art. 2 alin. (1) și alin. (2) din proiectul Legii. Astfel, conținutul lit. b) de la alin. (1) al art. 31 din proiectul de Lege, prevede împuternicirea carabinierului de a exercita „competențele prevăzute de legislația în vigoare ce reglementează activitatea procesuală...”, fără a delimita că se referă la constatarea infracțiunii sau, inclusiv, și urmărirea penală.</p>	<p>Se acceptă. Norma juridică expusă la articolul 31 alineatul (1) litera b), care a devenit diviziunea 2), a fost exclusă, cu includerea normelor juridice expuse în următoarea redacție: „2) să constate infracțiuni atribuite prin lege în competența sa; 4) să constate și să examineze cauze contravenționale, precum și să aplice sancțiuni contravenționale în limitele competenței stabilite de lege;”.</p>
		<p>9.1. Prevederile art. 31 alin.(1) lit.k) din proiect, care reglementează împuternicirea carabinierului de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere, contravine prevederilor Titlului V din Codul de procedură penală, care stabilește că acestea pot fi aplicate doar de organul de urmărire penală, procuror, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată. Din motivele expuse, considerăm că această prevedere urmează a fi exclusă din proiectul de lege.</p>	<p>Se acceptă. Norma juridică expusă la articolul 31 alineatul (1) litera k), care a devenit diviziunea 11), a fost exclusă.</p>
		<p>9.2. Lit. aa) din textul alin. (1) al art. 31 din proiect, contravine principiilor</p>	<p>Se acceptă. Norma juridică expusă la articolul 31 alineatul (1) litera aa), care a devenit</p>

		dreptului procesual penal, ce ține de colectarea mostrelor pentru cercetare comparativă sau identificare, deoarece aceste atribuții sunt proprii ofițerului de urmărire penală sau expertului.	diviziunea 27), a fost exclusă.
		9.3. La art.31 alin.(1), introducerea în text a literelor „aa) și bb)” nu corespunde normelor unui act legislativ, urmând a fi structurat în corespundere cu art.33 din Legea 780-XV din 27.12.2001 cu privire la actele legislative.	Se acceptă.
		9.4. Textul art.31 alin.(2) din proiect contravine Legii privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc nr.218 din 19.10.2012, cât și Hotărârii Guvernului nr.474 din 19.06.2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora. Astfel, sintagmele de genul: „armament din dotare cu muniția aferentă” așa cum este menționat în alin.(2) art.31 din proiect, în textele actelor normative menționate supra nu se regăsesc.	Se acceptă. Sintagma „armamentul din dotare cu muniția aferentă” a fost înlocuită cu sintagma „arme de foc din dotare și muniții aferente”, potrivit normelor juridice utilizat în Legea privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc nr.218 din 19 octombrie 2012.
		De asemenea, conform prevederilor „Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora”, noțiuni ca „mijloace speciale active, pasive și auxiliare” nu există. În	Se acceptă. Sintagma „mijloace speciale active, pasive și auxiliare” a fost înlocuită cu sintagma „mijloace speciale pentru apărare pasivă, pentru apărare activă și auxiliare”.

		textul acestui act normativ se operează cu noțiunile de mijloace speciale pentru apărare pasivă, pentru apărare activă și auxiliare.	
		10. La alin.(1) art.32 din proiect ca obligație a carabinierilor urmează a include: „de a nu aplica tortura și alte rele tratamente”, fapt care rezultă din obligațiile pozitive și negative ale Republicii Moldova odată cu ratificarea actelor internaționale, cum ar fi: CEDO, Convenția ONU împotriva torturii și relelor tratamente ș.a.	Se acceptă La alin. (1) al articolului 32, după litera i), la litera k) a fost introdusă norma privind obligația carabinierului să nu aplice tortura și alte rele tratamente.
		11. În art.46 alin.(4) se indică: ”Se abrogă alin. (2) lit.c) și alin.(3) la art.69 din Legea nr.320 din 27 decembrie 2012..”, deși la art.69 alin.(2) nu există lit.c). Totodată, art.46 urmează a fi completat cu un nou alineat cu privire la abrogarea Legii nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne.	Se acceptă
		12. De notat, că la art. 47 este prevăzută trecerea treptată a instituției carabinierilor la îndeplinirea serviciului militar prin contract, totodată, proiectul de lege nu conține nici o prevedere referitoare la modul de completare a trupelor de carabinieri și criteriile de încadrare în	Modul de completare a structurii și criteriile de încadrare în serviciul militar prin contract sunt reglementate de Legea nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor și Hotărârea Guvernului nr.941 din 17.08.2006 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate”. Totodată, la articolul 19 alin (1) al proiectului de lege este stabilit expres că: „(1) Statutul juridic al carabinierilor și modul de îndeplinire al serviciului în

		serviciu a persoanelor.	cadrul Armei de Carabinieri sunt reglementate de prezenta lege, Legea nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, Legea nr.1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr.52-XVI din 2 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare, și de alte acte legislative în vigoare”.
		<p>13. De asemenea, proiectul necesită îmbunătățire sub aspect ortografic și de limbaj (la art. 10 alin.(4); art. 11 alin.(2) lit. b), e) și g) a exclude cuvintele „să aibă”; art.29 alin.(8); la art.31 alin.(4) cuvântul „la nevoie” urmează a fi substituit sau exclus; capitolul „Statutul juridic al carabinierului” urmează a fi renumerotat consecutiv cu cifra „III”, și nu „IV”; la art.29 alin.(1) a exclude cuvântul „securității” (dublare) și cuvintele „...legitime ale...” referitoare la drepturi și libertăți, care nu pot avea asemenea calificative, etc.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La art. 29 alin.(8), sintagma „neccare îndeplinirii” a fost înlocuită cu sintagma „în vederea îndeplinirii”.</p> <p>La art. 31 alin.(4) sintagma „la nevoie” a fost înlocuită cu sintagma „la necesitate”.</p> <p>Capitolul „Statutul juridic al carabinierului” a fost renumerotat cu cifra „III.</p> <p>La art. 29 alin.(1) cuvântul „libertăților” a fost înlocuit cu cuvântul „intereselor”.</p> <p>La art. 29 alin.(1) sintagma „menținerii, asigurării și restabilirii ordinii și securității securității publice” este utilizată în concordanță cu prevederile cadrului legislativ-normativ comunitar în vigoare (art.21 al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012; pct.3 subpct.3) al Hotărârii Guvernului nr. 354 din 31.05.2017 „ Cu privire la aprobarea Strategiei naționale de ordine și securitate public pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia”).</p> <p>De menționat că sintagma „să aibă” se încadrează în normele limbii literare, fiind utilizată pe larg la redarea normelor juridice incluse în cadrul legislativ-normativ comunitar. Spre exemplu, la articolul 13 alineatul (2) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012 sintagma vizată este utilizată în același context ca și în proiectul legii cu privire la Arma de Carabinieri.</p>
5.	Centrul Național pentru	<p>1. La art. 31 alin. (1) al proiectului:</p> <p>- în virtutea structurii complexe al acestui alineat, recomandăm utilizarea</p>	Se acceptă.

	Protecția Datelor cu Caracter Personal	numerotării diviziunilor cu cifre arabe și o paranteză, având în vedere prevederile art. 31 alin. (6) din Legea privind actele legislative:	
		2. Considerăm oportun completarea, spre final, a normei regăsite la lit. t), cu următoarea sintagmă: „ <i>cu respectarea rigorilor statuate de cadrul legal/normativ de profil</i> ”.	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul expus la artccolul 31 alin. 1 diviziunea 20) (anterior lit. t)) a fost expus în următoarea redacție:</p> <p>„20) să solicite și să primească gratuit, în modul stabilit de cadrul legislativ-normativ în vigoare, informația și materialele care sînt păstrate de autoritățile publice, agenții și companii, de întreprinderile de stat și private, de alte persoane juridice și sînt necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Armei de Carabinieri;”.</p>
		<p>3. Propunem completarea lit. bb) al aceluiași alineat cu o frază nouă, după cum urmează:</p> <p><i>„În acest sens, urmează a fi asigurată confidențialitatea datelor cu caracter personal inclusiv toate măsurile tehnico-organizatorice necesare pentru protecția datelor cu caracter personal împotriva distrugerii, modificării, blocării, copierii, răspândirii, precum și împotriva altor acțiuni ilicite, măsuri menite să asigure un nivel de securitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrare și caracterul datelor”.</i></p>	<p>Norma juridică prevăzută la artccolul 31 alin. 1 diviziunea 28) (anterior lit. bb)), prin care carabinierul se împuternicește să prelucreze date cu caracter personal în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, este expusă în conformitate cu prevederile articolului 19 al Legii privind actele legislative nr.780 – XV din 27.12.2001, redînd idea corect, concis și fără echivoc, pentru a fi înțeleasă ușor de orice subiect interesat.</p> <p>Sintagma „<i>în conformitate cu prevederile legislației în vigoare</i>” prevede realizarea întregului spectru de activități conexe prelucrării datelor cu caracter personal, inclusiv a celor enunțate în propunere, în strictă conformitate cu cerințele statuate în cadrul legislativ-normativ în vigoare, în speță în Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr.133 din 08 iulie 2017.</p>
		<p>4. Referitor la propunerea de schimbare a denumirii acestei instituții specializate a statului, și anume în „Arma de Carabinieri”:</p> <p>Potrivit Dicționarului explicativ român, cuvântul „armă” este expus drept „Obiect, unealtă, aparat, mașină care</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Avînd la bază standardele și bunele practici europene în domeniu, se consideră oportun redenumirea Trupelor de Carabinieri în Arma de Carabinieri, reieșind din utilizarea acestei denumiri la structura similară din Italia, precum și regăsirea noțiunii de „ARMA” în literatura de specialitate din Republica Moldova și în dicționarul explicativ al limbii române care specifică că „ARMA este o categorie de trupe din forțele armate, specializată și</p>

	<p>servește în lupta împotriva inamicului”.</p> <p>Atragem atenția că art. 19 din Legea privind actele legislative, stabilește o serie de rigori față de textul proiectului actului legislativ, în special:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat; - se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația comunitară ori similari lor, și de o largă circulație; - terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; - neologismele se folosesc numai dacă sunt de largă circulație; - se evită folosirea regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, neutilizabile și/sau cu sens ambiguu. <p>Respectiv, pentru evitarea situațiilor problematice, confuziilor și interpretărilor eronate ar fi recomandabilă identificarea unei alte denumiri a acestei instituții, spre exemplu:</p> <p>Trupele/Serviciul/Departamentul/Forțe de Carabinieri, Jandarmeria etc.</p>	<p><i>înzestrată potrivit destinației sale de luptă... ”</i></p> <p>Deși noțiunea de „ARMA”, în sensul unei categorii de trupe din Forțele Armate, este una specifică domeniului militar, totuși ea este de o largă circulație și anume din acest considerent a și fost aleasă ca o denumire definitorie pentru structura reformată.</p> <p>Totodată, urmează de menționat că, și denumirea „carabinier”, în anul 1991, la momentul adoptării Legii nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, practic, era un neologism, dar foarte rapid a fost asimilat și trecut în categoria cuvintelor de o largă circulație.</p> <p>Respectiv, cerințele expuse în normele juridice statuate la articolul 19 al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, cu referință la limbajul, ortografia și punctuația în actul legislativ, sunt respectate.</p> <p>Totodată, menționăm că, noțiunea „Arma” este polisemantică.</p> <p>Respectiv, conform literaturii de specialitate (Lexicon Militar” (Ediția a II-a, revăzută), Editura „Saka”, Chișinău, 1994, pag. 43) „Arma” este definită ca fiind „<i>categorie de trupe din forțele armate, specializată și înzestrată potrivit destinației sale de luptă. Genurile de armă din compunerea armatelor moderne sunt: infanteria, artileria, aviația, geniul, marina, trupele chimice, trupele de transmisiuni, trupele radiotehnice etc. În cadrul fiecărui gen de armă pot exista mai multe specialități: în cadrul infanteriei – vânători de munte; în cadrul artileriei – artileria de câmp, de munte, de coastă, antiaeriană, antitanc; în cadrul geniului – pionerii, pontonierii.</i>”.</p>
--	--	---

		<p>5. Propunem completarea textului proiectului cu un nou articol, după cum urmează:</p> <p><i>„Controlul asupra conformității operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal se efectuează de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova în condițiile prevăzute de legislația privind protecția datelor cu caracter personal. În cadrul controalelor efectuate de această autoritate va fi oferit tot suportul necesar și asigurat accesul la informațiile necesare relevante obiectului controlului”.</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederea propusă pentru completarea proiectului este stipulată în Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr.133 din 08 iulie 2017 care, la Capitolul V, statuează toate normele juridice ce țin de controlul protecției datelor cu caracter personal, precum și atribuțiile Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.</p> <p>Totodată, norma prevăzută la art.31 alin. 1 al proiectului legii, prin care carabinierul se împuternicește să prelucreze date cu caracter personal în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, este suficientă pentru a asigura conformitatea prelucrării datelor cu caracter personal, precum și controlului procesului de către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, în condițiile prevăzute de legislația privind protecția datelor cu caracter personal.</p>
6.	Ministerul Finanțelor	<p>1. Conform prevederilor Legii nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură, proiectul urmează a fi însoțit de fundamentarea economico-financiară, cu estimări a impactului asupra bugetului de stat, fapt de care nu s-a ținut cont.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>3. <i>Totodată la proiectul legii, din art.7 se propune de exclus alin.(3), dat fiind faptul că, în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar – fiscale nr.181</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Articolul 7 a fost încorporat în Capitolul VII articolele 39 și 40 din proiect, întrucât capitolul respectiv conține reglementări cu privire la finanțarea și asigurarea logistică a Trupelor de Carabinieri.</p> <p>Totodată, norma juridică potrivit căreia „<i>autoritățile administrației publice</i></p>

		<p>din 25 iulie 2014, o autoritate/instituție bugetară se finanțează exclusiv de la un singur buget, reglementare care interzice finanțarea directă a unor instituții bugetare care au drept sursă de finanțare – bugetul de stat, prin intermediul transferurilor de la bugetele locale.</p>	<p><i>locale pot finanța din bugetele proprii realizarea unor acțiuni ale subdiviziunilor teritoriale ale Armei de Carabinieri legate de asigurarea ordinii și securității publice în teritoriu</i>", nu a fost exclusă din proiect, deoarece aceeași normă se regăsește în articolul 10 alineatul (3) al Legii nr. 320 din 27 decembrie 2017 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului</p> <p>„(3) Autoritățile administrației publice locale pot finanța din bugetele proprii realizarea unor acțiuni ale subdiviziunilor teritoriale ale Poliției legate de asigurarea ordinii și securității publice în teritoriu.”</p>
		<p>4. <i>La art.11</i>, în conformitate cu prevederile art.25 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, se propune de completat cu un alineat nou în următoarea redacție: „asigură gestionarea alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile bunei guvernări.”</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 11 litera f) a fost introdusă norma juridică specificată.</p>
		<p>5. <i>La art. 20, alin. (1)</i> sintagma "de deservire tehnică" va fi substituită cu sintagma "auxiliar".</p>	<p>La articolul 19 (anterior articolul 20) alineatul (1) sintagma „salariați civili și personal de deservire tehnică” a fost exclusă, norma juridică fiind expusă în următoarea redacție:</p> <p>„(1) Personalul Armei de Carabinieri se constituie din carabinieri încadrați în serviciul militar în condițiile Legii nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor.”.</p> <p>Modificarea în cauză a fost operată urmare a acceptării propunerii prezentate de către Ministerul Apărării în avizul său nr. 11/1074 din 21.08.2017, prin care s-a considerat inoportun ca personalul Trupelor de Carabinieri să fie compus din salariați civili și personal de deservire tehnică, deoarece aceasta contribuie la reducerea capacității operaționale a instituției, în particular, precum și la diminuarea capacității de apărare a statului, în general, întrucât posturile destinate pentru salariați civili și personal de deservire tehnică se vor crea din contul efectivului-limită al Trupelor de Carabinieri stabilit prin decretul Președintelui.</p>

	6. La art. 29, alin. (7) urmează a fi exclus, în conformitate cu prevederile art.43 a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.	Se acceptă.
	7. La art. 36, alin.(2) sintagma „a căror durată depășește 4 ore,” se va exclude, dat fiind că, condițiile de asigurare cu supliment de hrană, urmează a fi stabilite de Guvern.	Se acceptă.
	8. Reieșind din prevederile articolului 19. care stabilește că statutul juridic al carabinierului este reglementat de Legea nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarului, se propune art.41 de expus în redacția art.19 din legea în cauză.	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Articolul 41 a fost exclus din proiect.</p> <p>Totodată, <u>reieșind din competențele politienesti ce vor fi executate pe timp de pace</u> de către efectivul Armei de Carabinieri, în scopul asigurării respectării egalității drepturilor angajaților Ministerului Afacerilor Interne cu statut special (Poliție, Poliție de Frontieră etc.) și militar (Carabinieri), în vederea completării funcțiilor vacante (peste 1000 de funcții) care se vor crea urmare a profesionalizării militarilor în termen prin înlocuirea acestora cu militari prin contract, evitării fluctuațiilor de personal și asigurării atractivității specialității de carabinier, în capitolul VII „Dispoziții finale și tranzitorii” a fost introdus articolul 47 care prevede reglementări privind calcularea vechimii calendaristice în cazul încadrării în cadrul Armei de Carabinieri sau transferului specialiștilor din cadrul aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne, din alte autorități administrative și instituțiilor din subordinea acestuia, precum și din alte organe de ocrotire a normelor de drept.</p> <p>Respectiv, textul normei juridice a fost expus în următoarea redacție: „Articolul 47. Calcularea vechimii calendaristice în serviciu în cazul încadrării în cadrul Armei de Carabinieri sau transferului specialiștilor din cadrul aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne, din alte autorități administrative și instituțiilor din subordinea acestuia, precum și din alte organe de ocrotire a normelor de drept”</p> <p>(1) În cazul încadrării în cadrul Armei de Carabinieri sau transferului specialiștilor din cadrul aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne, din</p>

			<p>alte autorități administrative și instituțiilor din subordinea acestuia, precum și din alte organe de ocrotire a normelor de drept, în vechimea calendaristică în serviciu, calculată pentru achitarea indemnizației unice carabinierului eliberat din serviciul militar, se include întreaga vechime acumulată în funcții publice (militare, speciale) în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.”</p> <p>În acest fel, această normă va asigura, în cazul transferului din Poliție a unei persoane care a activat o perioadă în Poliție (ex. 5, 10, 15 ani), includerea în vechimea calendaristică în serviciu, calculată pentru achitarea indemnizației unice și a acestei perioade de activitate, dar nu doar a vechimii în serviciul militar care poate constitui doar câteva zile sau luni, în pofida faptului că persoana angajată în cadrul Armei de Carabinieri s-a aflat în serviciul statului și a executat competențe polițienești o perioadă mult mai îndelungată.</p>
		9. Art.44 urmează a fi exclus deoarece dublează prevederile art.7 și art.29 alin.(7).	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În contextul încorporării articolului 7 în articolele 39 și 40 ale Capitolului VII, întrucât capitolul respectiv conține reglementări cu privire la finanțarea și asigurarea logistică a Trupelor de Carabinieri, articolul 39 (anterior 44) a fost expus în următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 39. Finanțarea</p> <p>(1) Asigurarea financiară a Armei de Carabinieri se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat și din alte surse conform legislației.</p> <p>(2) Arma de Carabinieri poate presta servicii contra plată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.”.</p>
		10. La art.45 alin.(5) sintagma „cu finanțare de la bugetul de stat, precum și din mijloacele autorităților administrației publice locale, la a căror inițiativă se efectuează construcția, reconstrucția sau transmiterea bunurilor în gestiunea Armei de Carabinieri” urmează de exclus.	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 40 (anterior articolul 45) alineatul (5) a fost efectuată modificarea corespunzătoare.</p>
		11. La art.46, alin.(4) va fi revăzut deoarece art.69 din Legea nr. 320 din 27	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma expusă la articolul (4) alineatul (4) al articolului 41 (anterior articolul</p>

		decembrie 2017 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului a fost modificat prin Legea nr.94 din 2 iunie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.	44) a fost expusă în următoarea redacție: „(4) Se abrogă alin. (3) la art. 69 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 42-47, art. 145).”.
7.	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	Comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor.	
8.	Centrul Național Anticorupție <i>(Raport de Expertiză Anticorupție</i> <i>Nr. ELO17/4466 din 09.10.2017</i>	<p>I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului</p> <p><i>I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului</i></p> <p>Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996. Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.</p>	Se acceptă.
		<p><i>I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului</i></p> <p>Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:</p>	În vederea executării prevederilor articolului 8 al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul actului legislativ a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web a Ministerului Afacerilor Interne, precum și pe portalul <i>www.particip.gov.md</i> la data de 09 august 2017, fiind asigurată informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei și accesul părților interesate la proiectul menționat. De asemenea, au fost plasate datele de contact și adresa electronică pentru recepționarea recomandărilor, propunerilor și obiecțiilor cetățenilor, asociațiilor constituite în

	<p>a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;</p> <p>b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;</p> <p>c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;</p> <p>d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;</p> <p>e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."</p> <p>Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Ministerului Afacerilor Interne, precum și pe portalul www.particip.gov.md la data de 09 august 2017, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul menționat, de minim 10 zile lucrătoare, pentru a putea prezenta sau expedia obiecții, propuneri și recomandări asupra acestuia.</p> <p>Cu toate acestea, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată evitarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.</p> <p>Astfel, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile oficiale web indicate supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice,</p>	<p>corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectului de decizie.</p>
--	---	---

	transparența decizională a fost, în mare parte, asigurată.	
	<p><i>I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului</i></p> <p>Potrivit notei informative, „Proiectul legii cu privire la Jandarmeria Națională este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne în contextul procesului amplu de reformare a Ministerului Afacerilor Interne și a structurilor subordonate și desconcentrate ale acestuia, care urmărește scopul constituirii unui sistem de ordine și securitate publică integral, interoperabil și compatibil, capabil să asigure servicii publice de calitate pentru protecția persoanei, siguranța societății și statului, precum și creșterea nivelului de încredere a populației în organele de drept.”.</p> <p>Totodată, potrivit autorul, „Prin textul proiectului legii cu privire la Jandarmeria Națională se intenționează reglementarea statutului juridic și principiilor de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile, împuternicirile și obligațiile jandarmilor, finanțarea, asigurarea tehnico-materială a acesteia, precum și protecția socială a jandarmilor [...].</p> <p>Urmare a implementării proiectului, competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității publice vor fi divizate între Poliție și Jandarmeria</p>	Se acceptă.

		<p>Națională potrivit celor trei tipuri de misiuni executate: - menținerea ordinii și securității publice; - asigurarea ordinii și securității publice; restabilirea ordinii și securității publice.”.</p> <p>Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real care rezultă din textul proiectului.</p>	
		<p><i>L.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect</i></p> <p>Proiectul promovează interesele Ministerului Afacerilor Interne și a Trupelor de Carabinieri, care urmare a restructurării conceptuale vor beneficia de un cadru normativ cu prevederi favorabile ce reglementează statutul juridic al jandarmilor, atribuțiile, drepturile, obligațiile, protecția juridică și socială a acestora, ceea ce este conform interesului public.</p>	Se acceptă.
		<p><i>L.5. Justificarea soluțiilor proiectului</i></p> <p><i>L.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.</i></p> <p>În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de "nota informativă care include:</p> <p>a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;</p> <p>b) principalele prevederi, locul actului</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În nota informativă au fost efectuate completările corespunzătoare cu referință la justificarea statutului de agent constator.</p>

în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;

c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."

Deși autorul în nota informativă a evidențiat principalele prevederi ale proiectului referitoare la domeniul reglementat, acestea nu justifică pe deplin statutul jandarmeriei, și anume cel de agent constatatator.

Argumentele prezentate de autor în nota informativă sunt insuficiente și nu respectă în totalitate rigorile stipulate la art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative.

1.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină "d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură".

Potrivit notei informative, „Implementarea noului proiect de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare, cu excepția celor prevăzute în Hotărârea Guvernului „Cu privire la aprobarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia", precum și surselor financiare necesare pentru

		acoperirea cheltuielilor pentru închirierea locuințelor de către angajații Jandarmeriei Naționale care nu dispun de spațiu locativ.".	
		<p>II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului</p> <p><i>II.1. Limbajul proiectul</i></p> <p>Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative "textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...] c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...] e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...] g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu; h) se evită tautologiile juridice; [...]"</p> <p>Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.</p>	Se acceptă.
		<p><i>II.2. Coerența legislativă a proiectului</i></p> <p>În textul proiectului au fost identificate conflicte între prevederile proiectului cu referire la sancțiunile disciplinare ce pot fi aplicate jandarmului și în ce privește personalul Jandarmeriei Naționale, și conflict între prevederile proiectului și dispozițiile altor acte legislative (Legii nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații; Legii</p>	Se acceptă.

		nr.845/92 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi și a Legii cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător; Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale). În acest sens, a se vedea tabelul cu analiza detaliată a prevederilor proiectului de la secțiunea III a prezentului raport de expertiză.	
		<p><i>II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect</i></p> <p>Proiectul conține reglementări ce se referă la activitatea Jandarmeriei Naționale, principiile de activitate, împuternicirile, drepturile și obligațiile. Cu toate acestea, unele norme ale proiectului instituie atribuții excesive pentru Jandarmeria Națională prin atribuirea dreptului de a presta servicii contra plată și a de a efectua măsurile speciale de investigații. În acest sens, a se vedea tabelul cu analiza detaliată a prevederilor proiectului de la secțiunea III a prezentului raport de expertiză.</p>	Se acceptă.
		<p><i>II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului</i></p> <p>Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.</p>	Se acceptă.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

Articolul 7 din proiectul de lege cu privire la Jandarmeria Națională

Articolul 7. Controlul asupra activității Jandarmeriei Naționale Controlul asupra activității Jandarmeriei Naționale este exercitat de Ministerul Afacerilor Interne și alte autorități publice, în conformitate cu legislația în vigoare.

Obiecții:

Atribuirea dreptului/competenței autorităților administrației publice de a efectua controlul asupra activității Jandarmeriei Naționale este una discreționară și contradictorie. Controlul de stat asupra activității Jandarmeriei este efectuată de către organele statului cu atribuții de control asupra activității militare, și anume Ministerul Afacerilor Interne și ale Procuraturii. Respectiv, acordarea dreptului de a efectua controlul de stat asupra activității Jandarmeriei și altor autorități publice este una discreționară, fapt ce va oferi atribuții excesive altor autorități publice de a efectua controale abuzive a activității Jandarmeriei. Mai mult, va fi imposibilă tragerea la răspundere a persoanelor care vor pretinde că dispun de competențe de a controla activitatea Jandarmeriei.

Recomandări:

Substituirea sintagmei „alte autorități publice” prin prevederea expresă a autorităților care dispun de competențe

Nu se acceptă.

Sintagma „și alte autorități publice, în conformitate cu legislația în vigoare” reglementează dreptul de a exercita controlul asupra activității Jandarmeriei Naționale doar de către autorități publice abilitate cu competențe de control stabilite expres în legislația în vigoare.

De menționat că sintagma „alte autorități ale administrației publice” se regăsește în actele legislative în vigoare. Spre exemplu la articolul 8 alineatul (1) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012:

„Articolul 8. Controlul asupra activității Poliției

(1) Controlul asupra activității Poliției este exercitat de Ministerul Afacerilor Interne, procuratură, **alte autorități ale administrației publice**, precum și de organizațiile naționale și internaționale care asigură protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în temeiul și în limitele prevăzute de legislație și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.”

		<p>de a control a activității Jandarmeriei.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității public. <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - depășire a atribuțiilor de serviciu; - abuz de serviciu. 	
		<p><i>Articolul 10 alin.(3) proiectul legii cu privire la Jandarmeria Națională</i></p> <p>Articolul 10. Comandamentul General al Jandarmeriei Naționale [...]</p> <p>(3) Comandantul General al Jandarmeriei Naționale este asistat în îndeplinirea atribuțiilor sale de un prim-adjunct, șef al statutului major, și de adjuncți numiți în funcție și eliberați din funcție de ministrul afacerilor interne, la propunerea Comandantului General al Jandarmeriei Naționale.</p> <p>Obiecții:</p> <p>Deși art.10 alin.(3) din proiect indică că în îndeplinirea atribuțiilor sale comandantul general al Jandarmeriei Naționale este asistat de un prim-adjunct și de adjuncți numiți în funcție și eliberați din funcție de ministrul afacerilor interne, analizând per ansamblu prevederile proiectului, acesta nu cuprinde norme care reglementează cerințele ce trebuie să le întrunească prim-adjunctul și adjuncții pentru a fi numiți în funcțiile respective, numărul de adjuncți și pentru ce perioadă sunt numiți aceștia (pentru o perioadă de X ani sau pe perioada mandatului comandantului general).</p> <p>Lipsa criteriilor clare de numire în</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Normele juridice cu privire la condițiile ce trebuie să le întrunească persoanele pentru a fi numite în funcția de prim-adjunct și adjuncți ai Comandantului General al Jandarmeriei Naționale, perioada de exercitare a atribuțiilor și numărul de adjuncți vor fi statuate în Regulamentul de organizare și funcționare a Jandarmeriei Naționale, aprobat prin Hotărâre de Guvern, precum și în Ghidul carierei militare elaborat de structura militară.</p> <p>Potrivit articolului 48 alineatul 2 al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.941 din 17 august 2006: „La numirea în funcții se va ține cont de specificul serviciului militar, cerințele privind evoluția în cariera militară, stabilite în Ghidul carierei militare, elaborat de structura militară respectivă.”.</p>

	<p>funcție a prim-adjunctului și adjuncților comandantului, a numărului de adjuncți ce pot asista comandantul general al Jandarmeriei Naționale în îndeplinirea atribuțiilor și a perioadei de exercitare a atribuțiilor acestora, va crea „viduri legislative” ce vor permite la aplicare comandantului general de a propune ministrului afacerilor interne numirea persoanelor interesate.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Completarea proiectului cu norme care reglementează condițiile ce trebuie să le întrunească persoanele pentru a fi numite în funcția de prim-adjunctul și adjuncți ai comandantului general al Jandarmeriei Naționale, perioada de exercitare a atribuțiilor ((pentru o perioadă de X ani sau pe perioada mandatului comandantului general). Concretizarea la art.10 alin.(3) din proiect a numărului de adjuncți.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lacună de drept <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Încurajarea sau facilitarea actelor de: - conflict de interese și/sau favoritism. 	
	<p><i>Articolul 11 alin.(1) lit.k) din proiectul de lege cu privire la Jandarmeria Națională</i></p> <p>Articolul 11. Comandantul General al Jandarmeriei Naționale</p> <p>(1) Comandantul General al Jandarmeriei Naționale are următoarele</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În scopul asigurării reglementării precise a atribuțiilor Comandantului General al Jandarmeriei Naționale și excluderii concurenței normelor de drept, norma juridică expusă la articolul 11 alin.(1) lit.l) (anterior litera k)): „l) conferă categorii de calificare, acordă stimulări și aplică sancțiuni disciplinare personalului Armei de Carabinieri în conformitate cu prevederile articolului 26 al prezentei legi și a Legii nr. 52-XVI din 02 martie 2007 cu privire la</p>

		<p>atribuții:[...]</p> <p>k) conferă categorii de calificare, acordă stimulări și aplică sancțiuni disciplinare personalului Jandarmeriei Naționale în conformitate cu prevederile art.28 al prezentei legi și a Legii nr. 52-XVI din 02 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare;</p> <p>Obiecții:</p> <p>Deși art.11 alin.(1) lit.k) din proiect face trimitere la art.28 din proiect, constatăm că prevederile art.28 reglementează atribuțiile Jandarmeriei Naționale pe timpul declarării stării de asediu sau a stării de război, și nu procedura de aplicare a sancțiunii disciplinare personalului. Astfel, la aplicare norma analizată va crea incertitudine cu referire la sancțiunile disciplinare ce pot fi aplicate personalului Jandarmeriei, altele decât cele prevăzute în Legea nr.52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Excluderea sintagmei „art.28 al prezentei legi și a”.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale 	<p><i>aprobarea Regulamentului disciplinei militare;</i>” a fost divizată în 2 reglementări, cu următorul conținut:</p> <p>„l) conferă categorii de calificare personalului Armei de Carabinieri, în conformitate cu prevederile articolului 26 al prezentei legi;</p> <p>m) acordă stimulări și aplică sancțiuni disciplinare personalului Armei de Carabinieri în conformitate cu prevederile Legii nr. 52-XVI din 02 martie 2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare;”.</p>
		<p><i>Articolul 11 alin.(2) din proiectul de lege cu privire la Jandarmeria Națională</i></p> <p>Articolul 11. Comandantul General al Jandarmeriei Naționale</p> <p>(2) Comandantul General al</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 11 alineatul (2) a fost completat cu litera h) cu următorul conținut:</p> <p>„h) să nu aibă în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325 din</p>

	<p>Jandarmeriei Naționale pentru a fi numit în funcție trebuie să întrunească cumulativ următoarele condiții: [...]</p> <p>Obiecții:</p> <p>Analizând per ansamblu art.11 alin.(2) din proiect enunțăm că acestea nu indică la cazierul privind integritatea profesională. Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.7 din 16.04.2015 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale a invocat la pct.181 că "testarea integrității profesionale poate fi aplicată tuturor categoriilor profesionale de agenți publici. Nici o categorie profesională nu este, prin natura sa, exclusă de la testarea integrității profesionale."</p> <p>Recomandări:</p> <p>Completarea art.11 alin.(3) cu lit.h) cu următorul cuprins:</p> <p>„h) în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, nu are înregistrări cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale."</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu 	23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.".
--	---	--

Articolul 21 alin.(5), articolul 29 alin.(3), articolul 33 alin.(2) și articolul 35 alin.(3) din proiectul de lege cu privire la Jandarmeria Națională

Articolul 21. Uniforma și însemnele distinctive [...]

(5) Folosirea ilegală a uniformei și însemnelor distinctive ale Jandarmeriei Naționale, precum și profanarea acestora atrage răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 29. Împuternicirile Jandarmului [...]

(3) Cerințele legitime ale jandarmului, specifice activității, sunt obligatorii pentru executare de către toate persoanele fizice și juridice. Cerințele jandarmului și acțiunile întreprinse de el în exercițiul funcțiunii se prezumă a fi legitime atât timp cât, în condițiile și ordinea prevăzute de lege, nu se stabilește contrariul. Nesubordonarea cerințelor legitime ale jandarmului implică răspundere conform legii.

Articolul 33. Răspunderea juridică a jandarmului [...]

(2) Răspunderea jandarmilor survine în condițiile stabilite de legislația în vigoare.

Articolul 35. Dreptul la protecție din partea statului [...]

(3) Insultarea, opunerea de rezistență, amenințarea, actul de violență sau atentarea la viața jandarmului sau a membrilor familiei lui, precum și alte acțiuni ce-l împiedică să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu, atrage după sine

Se acceptă.

La articolul 21 alineatul (5), norma juridică a fost expusă în următoarea redacție:

„(5) Folosirea ilegală a uniformei și însemnelor distinctive ale Armei de Carabinieri, precum și profanarea acestora atrage după sine răspundere contravențională sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare.”.

La articolul 29 alineatul (3), norma juridică a fost expusă în următoarea redacție:

„[...] Nesubordonarea cerințelor legitime ale jandarmului atrage după sine răspundere contravențională sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare”.

La articolul 33 alineatul (2), norma juridică a fost expusă în următoarea redacție:

„(2) Jandarmii poartă răspundere disciplinară, contravențională sau penală, în condițiile stabilite de legislația în vigoare.”.

La articolul 35 alineatul (3), sintagma „[...] atrage după sine răspunderea stabilită de lege” a fost înlocuită cu sintagma „[...] atrage după sine răspundere contravențională sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare”.

răspunderea stabilită de lege.

Obiecții:

Normele analizate reglementează ambiguu responsabilitatea pe care trebuie să o poarte jandarmul, cât și persoanele care aplică acțiuni care îl împiedică pe jandarm să își exercite atribuțiile de serviciu, precum și celor care folosesc ilegal uniformă și însemnele distinctive ale Jandarmeriei Naționale. În sensul dat, prevederile proiectului nu oferă o claritate la răspunderea care va surveni față de persoanele indicate, nefiind clar în ce constă aceasta, presupune sau nu tragerea la răspundere și sancționarea acestora. Cu alte cuvinte, autorul omite să menționeze clar cum vor răspunde persoanele indicate: disciplinar, contravențional sau penal.

De asemenea, expresia utilizată de autor „conform legii”, fără trimitere la vreun act concret va face dificil la aplicare de stabilit forma de răspundere. Respectiv, lipsa reglementărilor clare privind forma de răspundere transformă prevederile instituite de proiect într-o formalitate, adică acesta nu vor produce efecte juridice.

Recomandări:

Stabilirea formei de răspundere (disciplinară, contravențională sau penală) pentru fiecare normă a proiectului indicată mai sus.

Factori de risc:

- Norme de blanchetă defectuoase;
- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări.

		<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale. <p><i>Articolul 27 alin.(2) lit.a) din proiectul de lege cu privire la Jandarmeria Națională</i></p> <p>Articolul 27. Atribuțiile Jandarmeriei Naționale</p> <p>(2) În domeniul prevenirii și descoperii infracțiunilor și contravențiilor Jandarmeria Națională:</p> <p>a) realizează măsuri speciale de investigații, potrivit competențelor atribuite, în condițiile stabilite de legislația în vigoare.</p> <p>Obiecții:</p> <p>Normele analizate instituie atribuții improprii pentru jandarmerie în ce privește efectuarea măsurilor speciale de investigații, ceea ce va genera conflicte ale normelor de drept în activitatea entităților înzestrate cu asemenea atribuții. În sensul dat, atribuția dată este una excesivă din punct de vedere a sferei de reglementare a legii și contradictorie cu prevederile Legii nr.59/2012 privind activitatea specială de investigație, care la art.6 statuează că „(1) Activitatea specială de investigații se efectuează de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate din cadrul ori subordonate Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal și Departamentului instituțiilor</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit prevederilor articolului 2 al proiectului de act legislativ, Jandarmeria Națională reprezintă instituția specializată a statului, cu statut militar, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, protecție a obiectivelor de importanță deosebită, prevenire și combatere a terorismului, asigurare a regimului stării de urgență, de asediu și de război.</p> <p>Totodată, Jandarmeria Națională exercită pe timp de pace atribuții polițienești, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.</p> <p>De asemenea, urmează de menționat că, Departamentul Trupelor de Carabinieri este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, alături de alte autorități administrative precum Inspectoratul General la Poliție și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, și, respectiv, se încadrează integral în prevederile articolului 6 al Legii nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații, care statuează autoritățile investite cu dreptul de efectuare a activității speciale de investigații.</p>
--	--	---	--

	<p>penitenciare al Ministerului Justiției.</p> <p>(2) Se interzice efectuarea măsurilor speciale de investigații de către alte autorități decât cele prevăzute la alin.(1)."</p> <p>Mai mult decât atât, activitatea specială de investigații presupune o serie de activități și măsuri speciale (colectarea informațiilor, descoperirea, cercetarea infracțiunilor etc.), care depășesc esențial misiunea/atribuțiile Jandarmeriei Naționale.</p> <p>Caracterul lacunar al proiectului face imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor în cauză. Astfel, la modul practic vor fi legalizate abuzurile de serviciu și depășiri a atribuțiilor de serviciu.</p> <p>Recomandări: Excluderea art.27 alin.(2) lit.f) din proiect.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept • Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice. <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu; - depășire a atribuțiilor de serviciu. 	
	<p><i>Articolul 27 alin.(8) și articolul 39 alin.(2) din proiectul de lege cu privire la Jandarmeria Națională</i></p> <p>Articolul 27. Atribuțiile Jandarmeriei</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma juridică expusă la articolul 27 alin.(8) a fost exclusă din proiect, iar norma juridică expusă la articolul 39 alin.(2) a fost modificată și expusă în următoarea redacție:</p>

	<p>Naționale</p> <p>(8) Jandarmeria Națională poate presta servicii contra plată persoanelor fizice și persoanelor juridice, în condițiile stabilite de Guvern.</p> <p>Articolul 39. Finanțarea</p> <p>(8) Jandarmeria Națională poate presta servicii contra plată în condițiile stabilite de Guvern</p> <p>Obiecții:</p> <p>Acordarea dreptului Jandarmeriei Naționale de a presta servicii contra plata în condițiile stabilite prin hotărâre de Guvern este una discreționară și contradictorie cu normele speciale și primare din domeniul antreprenorialului. Astfel, norma este discreționară, deoarece nu sunt prevăzute tipurile/categoriile de servicii prestate, mărimea taxei pentru aceste servicii, iar contradictorie este cu normele speciale din domeniu, pentru că activitatea dată (prestarea de servicii contra plata) contravine prevederilor Legii nr.845/92 cu privire la antreprenariat și întreprinderi și a Legii cu privire la principiile de baza activității de întreprinzător. Forma organizatorico-juridică a activității de antreprenariat este întreprinderea, prin urmare, structura dată nu este subiect de drept al raporturilor juridice privind activitatea de antreprenariat.</p> <p>Recomandări: Concretizarea tipurilor de servicii prestate, spre exemplu (paza ambasadelor, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor ale căror obiective</p>	<p>„(2) Arma de Carabinieri poate presta servicii contra plată în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.”.</p>
--	--	---

	<p>strategice le păzesc etc.) și modalitatea de aplicare și calculare a tarifelor pentru serviciile în cauza.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept • Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice. <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Încurajarea sau facilitarea actelor de: <p>- îmbogățire ilicită.</p>	
	<p><i>Articolul 37 din proiectul de lege cu privire la Jandarmeria Națională</i></p> <p>Articolul 37. Dreptul la ocrotirea sănătății și la asistența medicală</p> <p>(1) Carabinierul beneficiază de dreptul la ocrotirea sănătății și la asistența medicală în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.</p> <p>(2) Carabinierul beneficiază de asistența medicală și de tratament (ambulatoriu și staționar) gratuite în orice instituție medico-sanitară a Ministerului Afacerilor Interne.</p> <p>(3) Carabinierul este supus, anual, unui examen medical profilactic în instituțiile medico-sanitare ale Ministerului Afacerilor Interne.</p> <p>(4) Modul de realizare a dreptului la ocrotirea sănătății și la asistență medicală carabinierului este stabilit de Guvern.</p> <p>Obiectii:</p> <p>Analizând per ansamblu conținutul normei cuprinse la art.37 din proiect se relevă că în textul acestuia se folosește cuvântul „carabinier”, ceea ce contravine</p>	Se acceptă.

		<p>art.1 alin.(2) din proiect, care statuează că „Prevederile prezentei legi se aplică jandarmilor - persoane care îndeplinesc serviciul militar în cadrul Jandarmeriei Naționale”.</p> <p>Recomandări: Substituirea pe tot parcursul conținutului normei a cuvântului "carabinier" cu cuvântul "jandarm" la cazul gramatical corespunzător.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale 	
9.	Ministerul Justiției	<p>1. Cu referire la titlul proiectului actului legislativ și denumirea instituției specializate a statului, cu statut militar, menționăm că, noțiunea „Arma” utilizată în sintagma „Arma de Carabinieri” poate avea semnificații diferite și respectiv poate fi înțeles într-un alt sens decât cel propus de autori, cum ar fi obiect, aparat sau mașină care servește în lupta împotriva inamicului, la vânat sau în unele probe sportive și nu o instituție specializată a statului. Prin urmare, recomandăm de a utiliza cuvinte în înțelesul lor curent, or potrivit art. 19 lit. c) din <i>Legea privind actele legislative nr. 780 din 27 decembrie 2001</i> în limajul actului normativ se utilizează termeni adecvați, compatibili cu cei utilizați în legislația UE ori similari lor, și de o largă circulație.</p>	<p>Noțiunea „Arma de Carabinieri” este utilizată în proiect în conformitate cu prevederile art. 19 lit. c) din <i>Legea privind actele legislative nr. 780 din 27 decembrie 2001</i>, acest termen fiind compatibil cu cel utilizat în legislația UE și anume la denumirea structurii similare din Republica Italia - „Arma dei Catrabinieri”.</p> <p>Avînd la bază standardele și bunele practici europene în domeniu, se consideră oportun redenumirea Trupelor de Carabinieri în Arma de Carabinieri, reieșind din utilizarea acestei denumiri la structura similară din Italia (<i>Arma dei Crabinieri</i>), precum și regăsirea noțiunii de „ARMA” în literatura de specialitate din Republica Moldova și în dicționarul explicativ al limbii române care specifică că „ARMA este o categorie de trupe din forțele armate, specializată și înzestrată potrivit destinației sale de luptă.”</p> <p>Noțiunea de „ARMA”, în sensul unei categorii de trupe din Forțele Armate, este una specifică domeniului militar și este de o largă circulație și anume din acest considerent a și fost aleasă ca o denumire definitorie pentru structura militară.</p> <p>Totodată, urmează de menționat că, și noțiunea de „carabinier” în anul 1991, la momentul adoptării Legii nr. 806-XII din 12 decembrie 1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, practic, era un neologism, dar foarte rapid a fost asimilat și trecut în categoria cuvintelor de o largă circulație.</p> <p>Respectiv, cerințele expuse în normele juridice statuate la articolul 19 al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, cu referință</p>

			la limbajul, ortografia și punctuația în actul legislativ, sunt respectate.
		<p>2. Ca remarcă generală, se va ține cont că, normele cu privire la formarea profesională, normele privind protecția juridică și socială a polițistului și altele care se regăsesc în <i>Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne</i> au fost abrogate din <i>Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului</i> prin <i>Legea nr. 94 din 2 iunie 2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative</i> în scopul excluderii dublajului normativ și evitării unor eventuale interpretări discreționare. Respectiv, similar se vor revizui prevederile proiectului de lege prin excluderea prevederilor care se regăsesc în <i>Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016</i>. Spre exemplu, art. 24 „Formarea profesională”, art. 26 „Categoriile de calificare” din proiect dublează art. 27 și, respectiv, art. 29 din <i>Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016</i>. Întru excluderea paralelismelor în legislație se propune formularea unor norme de trimitere la articole concrete din actul legislativ ale căror reglementări urmează a fi aplicate și pentru anumite situații prevăzute în proiect.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Normele statuate în <i>Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne</i> nu pot fi aplicate în privința personalului Armei de Carabinieri, deoarece acestea dispun de statut militar, în privința acestora fiind aplicabilă legislația care reglementează statutul militarilor - <i>Legea nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor</i>.</p>
		<p>3. La art. 2 din proiect referitor la atribuțiile Armei de Carabinieri</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile alineatelor (2) și (3) ale articolului 2 din proiect stabilesc că:</p>

menționăm că, potrivit notei informative, competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității vor fi divizate între Poliție și Arma de Carabinieri potrivit celor trei tipuri de misiuni executate (menținerea ordinii și securității publice, asigurarea ordinii și securității publice și restabilirea ordinii și securității publice) astfel încât, restabilirea ordinii și securității publice urmează să devină misiunea principală a Armei de Carabinieri, iar menținerea ordinii și securității publice, principala misiune a Poliției. În acest sens, urmează a fi revizuite prevederile art. 2 prin excluderea atribuțiilor de menținere și asigurare a ordinii și securității publice, întru evitarea dublării de competențe ale Poliției și Armei de Carabinieri, deoarece potrivit art. 2 din *Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012*, este de competența Poliției menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice. Obiecția este valabilă pentru tot cuprinsul proiectului.

„(2) **Arma de Carabinieri exercită pe timp de pace atribuții polițienești**, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.

(3) **Arma de carabinieri face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și sistemul național de apărare.**”.

Potrivit pct. 48 subpct. 2) litera b) a *Strategiei naționale de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020, aprobată prin HG nr.354 din 31.05.2017*:

„b) Este necesară instituirea modelului competențelor legale ale structurilor din cadrul sistemului de ordine și securitate publică.

Sistemul competențelor va fi stipulat în reglementările de toate nivelurile, acestea fiind prevăzute pentru situații de normalitate, specifice, de criză de ordine publică, de urgență, de asediu și de război.

Competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității publice vor fi: menținerea ordinii și securității publice; asigurarea ordinii și securității publice; restabilirea ordinii și securității publice.

În sistemul de ordine și securitate publică nu vor exista competențe și misiuni fixe ori exclusive. Situația operativă poate escalada imprevizibil, astfel încât să fie necesară trecerea rapidă de la misiuni de menținere către cele de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de la situația de normalitate la situațiile specifice și de criză.

Specializarea forțelor de ordine și securitate publică se realizează pentru asigurarea capacităților de îndeplinire, cu predilecție, a misiunii principale ce le revine potrivit legii.

Forțele de ordine și securitate publică trebuie să fie pregătite să îndeplinească prioritar misiunea principală, dar și să abordeze integrat și eficace misiunea secundară și misiunea de sprijin operațional reciproc.

Menținerea ordinii publice este misiunea principală a Poliției, iar restabilirea ordinii publice este misiunea principală a Carabinierilor.

Asigurarea ordinii publice este misiune secundară atât pentru Poliție, cât și pentru Carabinieri și poate fi realizată independent sau prin sprijinul operațional reciproc.

Pînă la atingerea capacității operaționale complete a Inspectoratului General al Carabinierilor, asigurarea ordinii publice trebuie să revină ca misiune secundară atât Poliției, cât și Carabinierilor, deoarece, în practică, nici una dintre cele două instituții nu poate acoperi operativ teritoriul național în mod corespunzător. De asemenea, se pot produce concomitent evenimente care, prin

		<p>număr, amploare, loc și extindere geografică, nu permit gestionarea independentă de către Poliție ori de către Carabinieri. La atingerea capacității operaționale complete a Inspectoratului General al Carabinierilor, misiunile de asigurare și restabilire a ordinii publice îi vor reveni acestei structuri.</p> <p>Cazurile în care Poliția sau Carabinierii pot asigura independent ordinea publică survin: la solicitarea organelor administrației publice locale; la ordin; prin acordul celor două categorii de forțe; pe principiul competențelor teritoriale ce urmează a fi stabilite; prin autosesizare în funcție de caracteristicile și evoluția situației operative; la solicitarea reciprocă expresă, atunci când una dintre instituții nu poate acoperi anumite misiuni și le delegă celeilalte; potrivit prevederilor planurilor de cooperare.</p> <p>Cazurile de participare la misiuni de sprijin operațional reciproc survin: la ordin; la solicitarea expresă a structurii care este în cursul îndeplinirii misiunii, atunci când este necesară suplimentarea rapidă a efectivelor; potrivit prevederilor planurilor de cooperare.</p> <p>Desfășurarea integrată a misiunilor principale, secundare și de sprijin operațional reciproc, tipul forțelor implicate în acestea (principale, de cooperare și de sprijin), sistemul de comandă și control de la nivel central și pînă la dispozitivele din teren, precum și mecanismele operaționale necesare vor fi reglementate în acte normative unice și ulterior detaliate în sistemul procedurilor standard de operare comune....”</p> <p>Potrivit normelor enunțate, Arma de Carabinieri va exercita pe timp de pace atribuții polițienești, astfel fiind logică includerea în proiect a unor norme juridice similare cu atribuțiile Poliției prevăzute în Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012.</p> <p>Scopul urmărit nu este suprapunerea competențelor, dar complementarea acestora.</p> <p>Având ca bază practica satelor europene (Italia, Franța, România, Spania, Portugalia, Olanda, Polonia, Turcia) unde este implementat cu succes sistemul polițienesc dual în care funcționează complementar structuri de poliție civilă (Poliția) și cu statut militar (Jandarmerie, Carabinieri, Garda Civilă, Garda Națională etc), prin exercitarea atribuțiilor polițienești de către ambele structuri (Poliția și Arma de Carabinieri), acestea se vor complementa reciproc, asigurînd prezența și intervenția forțelor de ordine pe întreg teritoriul național și prestarea unor servicii de calitate cetățeanului, creșterea gradului de siguranță și securitate a cetățenilor și statului.</p>
--	--	--

		4. La art. 3 cuvintele „legislative și” urmează a fi excluse, deoarece categoria actului normativ include actul legislativ.	Se acceptă.
		5. Prevederile de la art. 6 lit. b), lit. c) și lit. e) nu sunt necesare și propunem a fi excluse, deoarece competența ministrului afacerilor interne de a decide asupra elaborării și prezentării Guvernului spre examinare a proiectelor de acte normative ce țin de domeniile de activitate încredințate ministerului rezultă din conținutul proiectului, or Arma de Carabinieri se propune a fi o instituție specializată din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (art. 2). Această competență pe domeniul ordinii și securității publice este prevăzută în pct. 6 sbp.1) și pct. 9 sbp. 7) din <i>Hotărîrea Guvernului nr. 693 din 30 august 2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne.</i>	Se acceptă.
		6. La art. 7 pentru claritate se vor indica celelalte autorități publice abilitate cu atribuții de control asupra activității Armei de Carabinieri.	Se acceptă. Articolul 7 a fost expus în următoarea redacție: „Controlul asupra activității Armei de Carabinieri este exercitat de Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Afacerilor Interne și de alte autorități publice abilitate cu asemenea atribuții prin lege.
		7. La art. 9 alin. (2) referitor la prevederea precum că, structura generală a Armei de Carabinieri se aprobă de către Parlament, menționăm că, la alin. (1) al	Se acceptă.

		aceluiași articol este prevăzută structura Armei de Carabinieri. Respectiv, prevederea alin. (2) urmează a fi revizuită. Totodată, se propune ca efectivul Armei de Carabinieri să se aprobe de Guvern, la propunerea ministrului afacerilor interne.	
		8. De asemenea, la art. 9 alin. (3) și (4) pentru a defini aceeași noțiune sunt utilizați mai mulți termeni, cum ar fi, „statul de personal”, „structura organizațională a statelor”. Astfel, se va ține cont de prevederile art. 19 lit. e) din <i>Legea nr. 780 din 27 decembrie 2001</i> , potrivit căreia terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare. Se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia. Astfel, în limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni.	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 9 alineatul (4), sintagma „<i>structura organizațională</i>” a fost înlocuită cu „<i>schema de încadrare</i>”.</p>
		9. Totodată, la art. 9 se va revedea necesitatea menținerii alin. (4), deoarece este logic că, dacă schema de încadrare se aprobă prin ordinul Comandantului General al Armei de Carabinieri, potrivit alin. (3), acesta poate fi modificată prin modificarea ordinului.	Se acceptă.
		10. La art. 9 alin. (5) se vor exclude cuvintele „la propunerea ministrului afacerilor interne”, mențiunea dată	Se acceptă.

		nefiind necesară.	
		11. La art. 10 alin. (3) pentru asigurarea clarității și preciziei normei juridice, se va indica numărul adjuncților Comandantului General al Armei de Carabinieri.	<p>Se acceptă. Norma juridică de la articolul 10 alin. (3) a fost expusă în următoarea redacție: „(3) Comandantul General al Armei de Carabinieri este asistat în îndeplinirea atribuțiilor sale de un prim-adjunct, șef al statului major, și de doi adjuncți numiți în funcție și eliberați din funcție de ministrul afacerilor interne, la propunerea Comandantului General al Armei de Carabinieri”.</p>
		12. La art. 11 alin. (1) lit. i) prevederea precum că, structura și efectivul-limită se stabilește de Guvern este contrară prevederilor art. 9 alin. (2) din proiect, potrivit căruia structura și efectivul Armei de Carabinieri se aprobă de Parlament.	<p>Se acceptă. Norma juridică expusă la articolul 11 alin. (1) lit. i) a fost racordată la prevederile art. 9 alin. (2) din proiect.</p>
		13. La art. 17, titlul articolului se va completa după cuvintele „de către” cu cuvintele „subdiviziunile”, iar cuvântul „Arma” se va substitui cu cuvântul „Armei”, deoarece în versiunea propusă cuvintele „în alte zone ale țării” necesită a fi excluse, dat fiind faptul că, potrivit art. 8 alin. (1) din proiect Arma de Carabinieri își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.	<p>Se acceptă.</p>
		14. Prevederea propusă la art. 21 alin. (5) referitor la instituirea răspunderii penale în cazul folosirii ilegale a uniformei și însemnelor distinctive ale Armei de Carabinieri sau profanarea acestora nu este argumentată. Astfel, se va ține cont de respectarea proporționalității între interesul protejat și	<p>Se acceptă. Norma juridică de la art. 21 alin. (5) a fost expusă în următoarea redacție: „(5) Folosirea ilegală a uniformei și însemnelor distinctive ale Armei de Carabinieri, precum și profanarea acestora, atrage răspundere, în conformitate cu legislația în vigoare.”.</p>

		<p>sanctiunea aplicată, or anume în baza gravității faptei prejudiciabile se efectuează incriminarea faptelor antisociale, adică se determină care fapte prejudiciabile se consideră infracțiuni sau contravenții. Totodată, se va ține cont de prevederile art. 64 alin. (5) din <i>Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016</i>.</p>	
		<p>15 La art. 23 alin. (3) pentru claritate se va indica pentru ce termen este obligat carabinierul de a activa în cadrul Ministerului Afacerilor Interne după absolvirea formelor de dezvoltare profesională.</p>	<p>Norma juridică de la articolul 23 alin. (3) a fost expusă în aceeași redacție ca și norma juridică prevăzută la articolul 26 alin. (3) al <i>Legii nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne</i>, deoarece, atât funcționarii publici cu statut special din cadrul MAI, cât și personalul cu statut militar din cadrul Armei de Carabinieri vor fi pregătiți la comanda Ministerului Afacerilor Interne pentru executarea serviciului în cadrul subdiviziunilor structurale ale MAI.</p> <p>Articolul 23 alin. (3) al proiectului de act legislativ:</p> <p>„(3) Carabinierii delegați la cursuri de formare inițială sau la programe de dezvoltare profesională în instituțiile de învățământ ale Ministerului Afacerilor Interne ori în alte instituții de învățământ care pregătesc personal pentru acest minister, inclusiv la studii superioare de licență și de master în țară sau în străinătate, semnează un angajament prin care își asumă obligația de a activa în cadrul Ministerului Afacerilor Interne după absolvirea formelor de dezvoltare profesională respective, în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.”.</p> <p>Articolul 26 alin. (3) al <i>Legii nr. 288 din 16 decembrie 2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne</i>:</p> <p>„(3) Funcționarii publici cu statut special delegați la cursuri de formare inițială sau la programe de dezvoltare profesională în instituțiile de învățământ ale Ministerului Afacerilor Interne ori în alte instituții de învățământ care pregătesc personal pentru acest minister, inclusiv la studii superioare de licență și de master în țară sau în străinătate, semnează un angajament prin care își asumă obligația de a activa în cadrul Ministerului Afacerilor Interne după absolvirea formelor de dezvoltare profesională respective în modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.”.</p>

16. Atribuțiile Armei de Carabinieri stipulate la art. 27 urmează a fi revizuite în partea ce ține de menținerea și asigurarea ordinii și securității publice și delimitarea atribuțiilor Poliției de atribuțiile Armei de Carabinieri, prin prisma obiecțiilor la art. 2 din proiect.

Nu se acceptă.

Prevederile alineatelor (2) și (3) ale articolului 2 stabilesc că:

„(2) **Arma de Carabinieri exercită pe timp de pace atribuții polițienești**, iar pe timp de asediu sau de război exercita atribuții specifice Forțelor Armate, în condițiile prezentei legi și actelor legislative în vigoare.

(3) **Arma de carabinieri face parte din sistemul național de ordine și securitate publică și sistemul național de apărare.**”.

Potrivit pct. 48 subpct. 2) litera b) a Strategiei naționale de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020, aprobată prin HG nr.354 din 31.05.2017

„b) Este necesară instituirea modelului competențelor legale ale structurilor din cadrul sistemului de ordine și securitate publică.

Sistemul competențelor va fi stipulat în reglementările de toate nivelurile, acestea fiind prevăzute pentru situații de normalitate, specifice, de criză de ordine publică, de urgență, de asediu și de război.

Competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității publice vor fi: menținerea ordinii și securității publice; asigurarea ordinii și securității publice; restabilirea ordinii și securității publice.

În sistemul de ordine și securitate publică nu vor exista competențe și misiuni fixe ori exclusive. Situația operativă poate escalada imprevizibil, astfel încât să fie necesară trecerea rapidă de la misiuni de menținere către cele de asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, de la situația de normalitate la situațiile specifice și de criză.

Specializarea forțelor de ordine și securitate publică se realizează pentru asigurarea capacităților de îndeplinire, cu predilecție, a misiunii principale ce le revine potrivit legii.

Forțele de ordine și securitate publică trebuie să fie pregătite să îndeplinească prioritar misiunea principală, dar și să abordeze integrat și eficace misiunea secundară și misiunea de sprijin operațional reciproc.

Menținerea ordinii publice este misiunea principală a Poliției, iar restabilirea ordinii publice este misiunea principală a Carabinierilor.

Asigurarea ordinii publice este misiune secundară atât pentru Poliție, cât și pentru Carabinieri și poate fi realizată independent sau prin sprijinul operațional reciproc.

Până la atingerea capacității operaționale complete a Inspectoratului General al Carabinierilor, asigurarea ordinii publice trebuie să revină ca misiune secundară atât Poliției, cât și Carabinierilor, deoarece, în practică, nici una dintre

cele două instituții nu poate acoperi operativ teritoriul național în mod corespunzător. De asemenea, se pot produce concomitent evenimente care, prin număr, amploare, loc și extindere geografică, nu permit gestionarea independentă de către Poliție ori de către Carabinieri. La atingerea capacității operaționale complete a Inspectoratului General al Carabinierilor, misiunile de asigurare și restabilire a ordinii publice îi vor reveni acestei structuri.

Cazurile în care Poliția sau Carabinierii pot asigura independent ordinea publică survin: la solicitarea organelor administrației publice locale; la ordin; prin acordul celor două categorii de forțe; pe principiul competențelor teritoriale ce urmează a fi stabilite; prin autosesizare în funcție de caracteristicile și evoluția situației operative; la solicitarea reciprocă expresă, atunci când una dintre instituții nu poate acoperi anumite misiuni și le delegea celeilalte; potrivit prevederilor planurilor de cooperare.

Cazurile de participare la misiuni de sprijin operațional reciproc survin: la ordin; la solicitarea expresă a structurii care este în cursul îndeplinirii misiunii, atunci când este necesară suplimentarea rapidă a efectivelor; potrivit prevederilor planurilor de cooperare.

Desfășurarea integrată a misiunilor principale, secundare și de sprijin operațional reciproc, tipul forțelor implicate în acestea (principale, de cooperare și de sprijin), sistemul de comandă și control de la nivel central și pînă la dispozitivele din teren, precum și mecanismele operaționale necesare vor fi reglementate în acte normative unice și ulterior detaliate în sistemul procedurilor standard de operare comune”....

Potrivit normelor enunțate, Arma de Carabinieri va **exercita pe timp de pace atribuții polițienești**, astfel fiind logică includerea în proiect a unor norme juridice similare cu atribuțiile Poliției prevăzute în Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012.

Scopul urmărit nu este suprapunerea competențelor, dar complementarea acestora.

Având ca bază practica satelor europene (Italia, Franța, România, Spania, Portugalia, Olanda, Polonia, Turcia) unde este implementat cu succes **sistemul polițienesc dual** în care funcționează complementar structuri de poliție civilă (Poliția) și cu statut militar (Jandarmerie, Carabinieri, Garda Civilă, Garda Națională etc), prin exercitarea atribuțiilor polițienești de către ambele structuri (Poliția și Arma de Carabinieri), acestea se vor complementa reciproc, asigurînd prezența și intervenția forțelor de ordine pe întreg teritoriul național și prestarea unor servicii de calitate cetățeanului, creșterea gradului de siguranță și

			securitate a cetățenilor și statului.
		<p>17. Norma de la art. 27 alin. (1) lit. g) este formulată de o manieră mult prea largă. În acest sens, pentru a asigura proporționalitatea limitărilor, recomandăm indicarea criteriilor în baza cărora urmează a fi limitată sau interzisă circulația transportului și a pietonilor pe anumite porțiuni de teren sau spre anumite locuri, precum și accesul persoanelor pe anumite porțiuni de teren sau spre anumite locuri. Obiecția este valabilă și pentru art. 29 alin. (1) subalin. 17) din proiect.</p>	<p>Se acceptă Normele de la articolul 27 alin. (1) lit. g) și de la articolul 29 alin. (1) subalin. 17) au fost completate după sintagma „spre anumite locuri” cu sintagma „cu ocazia desfășurării misiunilor de asigurare și restabilire a ordinii publice pe parcursul desfășurării întrunirilor sau altor evenimente publice care implică aglomerări de persoane”.</p>
		<p>18. Propunerea privind abilitarea Armei de Carabinieri cu atribuții de realizare a măsurilor speciale de investigații (art. 27 alin. (2) lit. a)), de constatare a infracțiunilor (art. 27 alin. (2) lit. c), art. 29 alin. (1) subalin. 2)), de constatare a contravențiilor, de aplicare a sancțiunilor contravenționale (art. 27 alin. (2) lit. f), art. 29 alin. (1) subalin. 3)), trebuie să țină cont de capacitățile reale și de necesitatea pregătirii profesionale a carabinierilor pentru realizarea eficientă a acestor atribuții.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>19. De asemenea, decizia de includere a Armei de Carabinieri în categoria organelor de constatare a infracțiunilor va implica completarea art. 273 din Codul de procedură penală, precum și a Codului contravențional cu stabilirea pentru Arma</p>	<p>Se acceptă.</p>

		de Carabinieri a competenței de constare și examinare a contravențiilor.	
		20. La art. 27 alin. (5) lit. e) și f) se va indica că, acțiunile de ridicare a armelor și munițiilor și materialelor explozibile și interzicerea sau limitarea circulației persoanelor se efectuează în baza ordinului ministrului afacerilor interne cu respectarea limitelor prevăzute de legislație.	Se acceptă.
		21. Norma prevăzută la art. 27 alin. (5) lit. h) reprezintă în sine scopul Armei de Carabinieri, și nu o atribuție. Astfel, urmează a fi stipulate drepturile/împuternicirile Armei de Carabinieri pentru atingerea acestui scop.	<p>Norma prevăzută la art. 27 alin. (5) lit. h), care stabilește că, în domeniul asigurării regimului stării de urgență, declarată în condițiile Legii privind regimul stării de urgență, de asediu și de război nr.212 - XV din 24 iunie 2004, <i>Arma de Carabinieri execută măsuri de interzicere a creării și activității formațiunilor paramilitare</i>, este în concordanță cu prevederea expusă la articolul 25 litera h) al Legii nr.212 - XV din 24 iunie 2004, care reglementează atribuțiile Ministerului Afacerilor Interne pe durata stării de urgență:</p> <p>„Articolul 25. Atribuțiile Ministerului Afacerilor Interne pe durata stării de urgență</p> <p>„h) interzice crearea și activitatea formațiunilor paramilitare ale cetățenilor”.</p>
		22. La art. 28 alin. (2) lit. e) cuvintele „unor localități” se vor substitui cu cuvântul „localităților” reieșind din prevederile art. 8 alin. (1) din proiect potrivit căruia, Arma de Carabinieri își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.	Se acceptă.
		23. La art. 28 alin. (2) lit. h) se va respecta uniformitatea terminologică la utilizarea termenilor prin substituirea cuvintelor „teritoriul național” cu	Se acceptă.

		cuvintele „teritoriul țării”.	
		24. La art. 29 alin. (1) subalin. 1) cuvântul „cetățenilor” se va substitui cu cuvântul „persoanelor”, iar cuvintele „inclusiv persoanelor cu funcție de răspundere și persoanelor publice” se propun a fi excluse, deoarece toți subiecții se încadrează în noțiunea de „persoane”.	Se acceptă.
		25. La art. 29 alin. (1) subalin. 3) cuvintele „cauze contravenționale” se vor substitui cu cuvântul „contravenții” prin prisma art. 10 din <i>Codul contravențional</i> .	Se acceptă.
		26. Norma de la art. 29 alin. (1) subalin. 10) este vag formulată și urmează a fi revizuită în partea ce ține de utilizarea gratuită a mijloacelor de informare în masă.	Norma prevăzută la articolul 29 alin. (1) subalin. 10) este similară mormei prevăzute la articolul 25 alin.(5) subalin. 8) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012: „8) să folosească gratuit mijloacele de informare în masă în scop de prevenire a tulburărilor grave ale ordinii publice sau a altor situații excepționale;”.
		27. La art. 29 alin. (1) subalin. 13) și 14) urmează a fi excluse, deoarece dublează prevederile subalin. 12) al aceluiași alineat.	Se acceptă.
		28. La art. 29 alin. (1) prevederile subalin. 15) urmează a fi revizuite, deoarece citarea se face doar în condițiile Codului de procedură civilă nr. 225 din 30 mai 2003 și Codului de procedură penală nr. 122 din 14 martie 2003. În acest sens, menționăm că, norma în redacția propusă nu poate fi acceptată.	Se acceptă. Prevederea de la art. 29 alin. (1) subalin. 15) (după modificare subalin. 13)) a fost expusă în următoarea redacție: „13) să invite în sediul subdiviziunilor Armei de Carabinieri, destinate activităților cu cetățenii, persoanele a căror prezență este necesară pentru îndeplinirea atribuțiilor, cu aducerea la cunoștință, în formă scrisă, a scopului și motivului invitației;”.

		<p>29. La art. 29 alin. (1) subalin. 19) cuvîntul „deținător” se va substitui cu cuvintele „posesorul acestora” prin prisma art. 303 din <i>Codul civil</i>, iar cuvintele „persoană fizică ori persoană juridică” se vor exclude, deoarece mențiunea respectivă nu este necesară odată ce se menționează că, carabinierul are împuternicirea de a folosi orice mijloace de transport și comunicații indiferent de proprietarul sau posesorul acestora.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>30. La art. 29 alin. (1) subalin. 20) privind solicitarea și primirea gratuit de informații, date, documente de la orice persoană, entitate privată și/sau publică, urmează a fi revizuite, deoarece sunt formulate de o manieră mult prea largă, or subiecții de drept privat vor oferi doar acele informații la care sunt obligați prin lege.</p>	<p>Norma prevăzută la articolul 29 alin. (1) subalin. 20) este similară mormei prevăzute la articolul 25 alin.(5) subalin. 18) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012.</p> <p>„18) să solicite și să primească gratuit, în modul stabilit, informația și materialele care sînt păstrate de autoritățile publice, agenții și companii, de întreprinderile de stat și private, de alte persoane juridice și sînt necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Poliției;”.</p>
		<p>31. La art. 29 alin. (1) subalin. 22) urmează a fi exclus, deoarece dublează prevederile art. 29 alin. (1) subalin. 1). Obiecția este valabilă și pentru art. 29 alin. (2).</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Norma prevăzută la art. 29 alin. (1) subalin. 22) a fost exclusă.</p> <p>Norma redată la art. 29 alin. (2) prevede dreptul carabinierilor de a utiliza pe perioada îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, a armelor de foc din dotare și munițiilor aferente, mijloacele speciale pentru apărare pasivă, pentru apărare activă și auxiliare din dotare, în condițiile și în modul prevăzut de legislația în vigoare.</p>
		<p>32. La art. 29 alin. (1) subalin. 25) nu este justificată indicarea atribuției carabinierilor de a aplica normele privind</p>	<p>Se acceptă.</p>

		interzicerea fumatului în spațiile interzise. Or, este obligația carabinierilor de a aplica orice act normativ în scopul restabilirii ordinii și securității publice.	
		33. La art. 29 alin. (3) urmează a fi revizuit în partea ce ține de prezumția că, cerințele și acțiunile carabinierului sunt legitime. Astfel, din redacția normei propuse rezultă că, trebuie de respectat chiar și indicațiile ilegale pentru că, nu este posibil să se înlăture prezumția. Prezumția de legalitate a acțiunilor carabinierului încalcă dreptul la un proces echitabil, deoarece în cazul în care persoana o sa fie învinuită de neîndeplinirea cerințelor ar rezulta că, aceasta trebuie să demonstreze lipsa vinovăției. Problema prezumției trebuie să fie aplicată nu în relația cu terții, ci este o prezumție în relația cu carabinierul	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma legală prevăzută la articolul 29 alin. (3) a fost încorporată în articolul 31 alin (4) al proiectului și redată cu următorul conținut:</p> <p>„(4) Cerințele legitime ale carabinierului sînt executorii. Cerințele carabinierului și acțiunile întreprinse de acesta sînt considerate legitime atîta timp cît organul sau persoana cu funcție de răspundere investită cu exercitarea controlului activității sale și legalității acesteia nu stabilește contrariul.”.</p>
		34. La art. 29 alin. (5) cuvîntul „specifice” urmează a fi exclus, deoarece în proiect nu se regăsește o clasificare a atribuțiilor personalului Armei de Carabinieri.	Se acceptă.
		35. La art. 30 alin. (1) lit. o) referitor la mențiunea precum că, carabinierul este obligat să administreze eficient patrimoniul ce i-a fost încredințat pentru uz în activitatea de serviciu, se va ține cont de noțiunea patrimoniului prin prisma art. 284 din <i>Codul civil</i> , potrivit căruia, patrimoniul reprezintă totalitatea	Se acceptă.

		drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive strâns legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice determinate. În contextul celor enunțate, cuvântul „patrimoniu” se va substitui cu cuvântul „bunuri”. Obiecția este valabilă și pentru art. 40.	
		36. Norma de la art. 31 urmează a fi revizuită, deoarece mențiunea precum că, în activitatea carabinierului pot interveni persoanele împuternicite prin lege, poate fi interpretată extensiv.	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma prevăzută la articolul 31 a fost redată similar normei prevăzute la articolul 65 din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016, cu luarea în calcul a specificului serviciului militar, cu următorul conținut:</p> <p>„Articolul 31. Inadmisibilitatea imixtiunii în activitatea carabinierului</p> <p>(1) În exercițiul funcțiunii, carabinierul se supune doar legii și execută doar indicațiile superiorilor.</p> <p>(2) Nici o persoană, în afara cadrului de relații ierarhice și competențe legale, nu are dreptul să intervină în activitatea profesională a carabinierului.</p> <p>(3) Carabinierul este persoană inviolabilă. Împiedicarea îndeplinirii obligațiilor sale de serviciu, atingerea onoarei și demnității sale, opunerea de rezistență, amenințarea, aplicarea violenței, atentatul la viața, la sănătatea, la bunurile sale ori ale membrilor săi de familie atrag răspunderea prevăzută de lege.</p> <p>(4) Cerințele legitime ale carabinierului sînt executorii. Cerințele carabinierului și acțiunile întreprinse de acesta sînt considerate legitime atîta timp cît organul sau persoana cu funcție de răspundere investită cu exercitarea controlului activității sale și legalității acesteia nu stabilește contrariul.</p>
		37. Art. 33 alin. (2) nu cuprinde prevederi privind răspunderea civilă a carabinierului. Subliniem că, menținerea acestei prevederi declarative este superfluă, întrucît răspunderea carabinierului va surveni în condițiile normelor materiale ce stabilesc, în	Se acceptă.

		<p>particular, tipurile de răspundere. Mai mult, includerea acestei prevederi este periculoasă din considerentul că, poate fi interpretată restrictiv și eronat în sensul că, carabinierul va fi tras doar la răspundere disciplinară, contravențională sau penală, cu excluderea răspunderii materiale a acestuia.</p>	
		<p>38. La art. 35, alin. (4) se va aduce în concordanță cu prevederile art. 66 alin. (6) din <i>Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016</i>, potrivit căroră, prejudiciul material cauzat funcționarului public cu statut special sau membrilor familiei sale, legat de activitatea sa profesională, <u>se repară din bugetul din care acesta este salarizat</u>, urmînd să fie recuperat în mod regresiv din contul celui vinovat, în conformitate cu prevederile legislației.</p>	<p>Se acceptă.</p>
		<p>39. La art. 36 menționăm că, norma este ambiguă în ceea ce privește gratuitatea călătoriilor carabinierilor în transportul urban, suburban și interurban. Or, în cazul în care se propune la alin. (2) ca statul să compenseze carabinierilor cheltuielile de transport utilizat în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, acesta nu poate fi considerat transport gratuit. Un alt aspect este că, transportul public poate să fie asigurat și de persoane private. Prin urmare, considerăm ca fiind discutabilă posibilitatea statului de a impune această sarcină persoanelor private. În acest din</p>	<p>Norma prevăzută la articolul 36 este similară mormei prevăzute la articolul 47 din <i>Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016</i>:</p> <p>„Articolul 47. Dreptul la călătorii gratuite</p> <p>(1) În vederea exercitării atribuțiilor sale de serviciu, funcționarul public cu statut special are dreptul să călătorească gratuit pe întreg teritoriul țării, în toate tipurile de transport public urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor).</p> <p>(2) Funcționarul public cu statut special are dreptul la recompensarea cheltuielilor de transport utilizat în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale de serviciu.”.</p>

		urmă caz, trebuie analizată proporționalitatea restrîngerii dreptului de proprietate privată, garantat de art. 46 din Constituție și de art. 1 din Protocolul adițional la Convenția europeană a drepturilor omului, în raport cu interesul public protejat.	
		40. La art. 39 alin. (2) pentru claritate se va indica că, serviciile contra plată prestate de Arma de Carabinieri se aprobă de Guvern, referința la „prevederile legislației în vigoare” fiind formulată de o manieră prea generală.	Se acceptă.
		41. Prevederile art. 41 „Dispoziții finale” alin. (3) urmează a fi revizuite prin indicarea că, atribuțiile ce țin de restabilirea ordinii și securității publice din art. 21 (se vor concretiza și elementelor structurale (alineate, litere) concrete ale art. 21) din <i>Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului</i> se abrogă de la 1 ianuarie 2021, dat fiind faptul că, pînă la data menționată atribuțiile respective vor fi exercitate atît de către Poliție, cît și de Arma de Carabinieri, pînă la atingerea capacității operaționale complete a structurii Armei de Carabinieri.	Se acceptă.
		42. Prevederile art. 43 - 47 nu țin de domeniul dispozițiilor finale și tranzitorii, or, în conformitate cu prevederile art. 30 din <i>Legea nr. 780 din</i>	Se acceptă. Norma juridică prevăzută la articolul 43 alin. (1) a fost exclusă, iar cea prevăzută la alineatul (2) a fost încorporată în articolul 2 alineatul (5): (5) Arma de Carabinieri este succesorul de drepturi și obligații a Trupelor

	<p>27 decembrie 2001, dispozițiile finale și tranzitorii ale actelor normative cuprind, de regulă, prevederi referitoare la modalitatea de intrare în vigoare și de punere în aplicare a noilor reglementări; corelarea noilor reglementări cu cele din actele normative preexistente și menținerea temporară a unor situații juridice născute sub imperiul reglementărilor preexistente; obligația autorităților responsabile de a executa actul normativ, de a lua măsurile și de a efectua procedurile necesare executării.</p>	<p>de Carabinieri.</p> <p>Norma juridică prevăzută la articolul 44 a fost exclusă.</p> <p>Norma juridică prevăzută la articolul 45 al proiectului a fost încorporată în articolul 6 litera j):</p> <p>„j) emite în mod unipersonal ordine privind transferul de specialiști din cadrul Armei de Carabinieri în subdiviziunile aparatului central al Ministerului Afacerilor Interne și în autoritățile administrative și instituțiile din subordinea acestuia;”.</p> <p>Articolul 46 a fost transferat la capitolul V PROTECȚIA JURIDICĂ ȘI SOCIALĂ A CARABINIERILOR</p> <p>Articolul 47 a fost transferat la capitolul V PROTECȚIA JURIDICĂ ȘI SOCIALĂ A CARABINIERILOR</p>
<p>Opinia Ministerului Justiției nr. 03/13920 din 15 decembrie 2017 parvenită la Ministerul Afacerilor Interne prin scrisoarea nr. 31-06-9698 din 26.12.2017</p>	<p>Urmare a examinării proiectului de Lege cu privire la Arma de Carabinieri, prezentat spre contrasemnare, comunicăm următoarele.</p> <p>Referitor la atribuțiile Armei de Carabinieri menționăm că, potrivit notei informative, competențele operaționale de bază în domeniul ordinii și securității vor fi divizate între Poliție și Arma de Carabinieri potrivit celor trei tipuri de misiuni executate (menținerea ordinii și securității publice, asigurarea ordinii și securității publice și restabilirea ordinii și securității publice) astfel încât, restabilirea ordinii și securității publice urmează să devină misiunea principală a Armei de Carabinieri, iar menținerea ordinii și securității publice, principală misiune a Poliției. În acest sens, urmează a fi revizuite prevederile proiectului prin excluderea atribuțiilor de menținere și asigurare a ordinii și securității publice,</p>	<p>Se acceptă revizuirea atribuțiilor.</p> <p>Nu se acceptă ideea de excludere din proiect a atribuțiilor de menținere și asigurare a ordinii și securității publice din următoarele considerente.</p> <p>În conformitate cu schema 1 din hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei naționale de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia nr. 354 din 31.05.2017, menținerea ordinii publice este principala misiune a Poliției, totodată este misiune de sprijin operațional a Poliției de către Carabinieri. Prin urmare, și Arma de Carabinieri va executa acțiuni de menținere a ordinii publice, iar pentru excluderea suprapunerilor de atribuții, prin prezentul proiect de lege, la art. 22 alin. (1) lit. d) s-a prevăzut, că Arma de Carabinieri execută, la solicitarea Inspectoratului General al Poliției, în baza planurilor comune de activitate speciale, ordinelor sau dispozițiilor ministrului afacerilor interne, misiuni de menținere a ordinii și securității publice pe întreg teritoriul țării; potrivit art. 22 alin. (1) lit. e) Arma de Carabinieri execută, la solicitarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, pe baza planurilor de cooperare, misiuni de asigurare și restabilire a ordinii publice în punctele de trecere a frontierei de stat. Astfel, Arma de Carabinieri nu va executa acțiuni de menținere a ordinii și securității publice independent, decât la solicitare în baza planurilor de cooperare.</p> <p>La fel, potrivit aceeași scheme din hotărârea nr. 354, asigurarea ordinii și securității publice este misiunea secundară atât a Poliției cât și a Armei de</p>

	<p>întru evitarea dublării de competențe ale Poliției și Armei de Carabinieri, deoarece potrivit art. 2 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012, este de competența Poliției menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii și securității publice.</p> <p>Mai mult, potrivit art. 37 alin. (3) din proiect atribuțiile ce țin de restabilirea ordinii și securității publice prevăzute la art. 21 lit. b) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 42-47, art. 145), cu modificările și completările ulterioare, se abrogă la 1 ianuarie 2021. Astfel, scopul acestei prevederi la fel, este separarea atribuțiilor Poliției și Armei de Carabinieri.</p> <p>În acest sens, considerăm necesar separarea atribuțiilor între Poliție și Arma de Carabinieri, pentru a evita dublarea competențelor, ceea ce nu contravine sistemului polițienesc dual, iar cazurile de participare la misiuni de sprijin operațional reciproc urmează a surveni: la ordin; la solicitarea expresă a structurii care este în cursul îndeplinirii misiunii, atunci când este necesară suplimentarea rapidă a efectivelor; potrivit prevederilor planurilor de cooperare.</p>	<p>Carabinieri care poate fi realizată fie independent de fiecare structură, fie prin sprijin operațional reciproc. De aceea, prin prevederile sus-menționate s-au delimitat clar limitele implicării acestor subiecte la asigurarea ordinii și securității publice, întrunind astfel elementele unui sistem polițienesc dual.</p> <p>Referitor la prevederile art. 2 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012, se specifică, aceasta este o normă generală în raport cu prevederile art. 21 din același act, prin care sunt definite clar limitele de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice. Prin urmare, dacă la art. 2 se specifică că Poliția are competență de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, această nu înseamnă că doar Poliția o va realiza. La fel, prin prisma art. 2 Poliția are și competență de prevenire, investigare și de descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, însă astfel de competențe are și Procuratura, Serviciul de Informații și Securitate etc. Toate acestea se explică prin faptul că prin norme speciale sunt delimitate limitele de intervenție a fiecărei structuri.</p>
<p>Centru de Implementare a Reformelor aviz nr.35-05-6663 dkn 14.08.2018</p>	<p>1. Art.54 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, stabilește reguli de elaborare a unui act normativ. Printre acestea se numără și interdicția utilizării unor neologisme dacă există sinonime de largă răspândire, evitarea</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Sintagma „Arma de Carabinieri” se substituie cu sintagma „Inspectoratul General al Carabinierilor”, corespunzător prevederilor pct.48 din anexa nr.1 al Strategiei naționale de ordine și securitate publică pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia, aprobată prin HG nr.354 din 31.05.2017.</p>

utilizării unor termene cu sens ambiguu și utilizarea noțiunilor monosemantice.

Termenul de „armă” utilizat în textul legii cu referire la structura organizatorică a carabinierilor este una care contravine acestor reguli și, implicit, principiilor de legiferare statuate de art. 3 ale aceleiași legi. Astfel, în chiar textul legii cuvântul armă este utilizat în două sensuri date de Dicționarul Explicativ al Limbii Române: unul cu sens larg răspândit și arhicunoscut de „unealtă sau mașină care servește pentru atac, pentru apărare, la vânat sau în unele probe sportive” (ex. art.15 alin.(2)) și cel de-al doilea mai puțin răspândit sau chiar necunoscut de „unitate de trupe specializate pentru un anumit fel de lupte”.

Argumentul adus de către autorii proiectului în sinteza la acesta, de rând cu altele, conform căruia introducerea acestui termen poate fi comparată cu introducerea în legislația națională a termenului de „carabinieri” nu este pertinent deoarece termenul de „carabinieri” nu era și nu este unul echivoc, având caracter monosemantic. Nu este cazul termenului de „armă” care în legislația națională actuală are o cu totul altă semnificație, iar introducerea unei noi semnificații va crea confuzii și, după cum am menționat mai sus, contravine legii.

Reieșind din acestea considerăm necesară revizuirea denumirii acestei structuri, identificând una care să

constituie o opțiune de compromis între modernizarea legislației care reglementează modul de organizare și funcționare a acestei structuri și obiectivele urmărite de această modernizare, pe de o parte, și pe de altă parte, respectarea legislației și, implicit, a terminologiei, inclusiv a celei juridice, utilizate și statornicite atât în limbajul comun, cât și în cel profesionist.

Având în vedere cele expuse, în contextul necesității identificării unei opțiuni de compromis, propunem examinarea oportunității redenumirii proiectului de lege de o manieră generică în „Legea cu privire la organizarea și funcționarea Carabinierilor”, fără utilizarea noțiunilor ce semnifică organizarea structurală a carabinierilor, cum ar fi: trupe, armă, forțe, etc. Opțiunea propusă va elimina neconcordanțele și discrepanțele enunțate mai sus, divergențele apărute în procesul de avizare și expertizare a proiectului (reflectate în sinteză) și va asigura conformitatea cu prevederile art.42 din Legea nr.100/2017, conform căruia denumirea actului normativ reprezintă numirea generică a acestuia în funcție de categoria actului, autoritatea emitentă și obiectul reglementării exprimat sintetic.

2. La art.1 alin.(1) din proiect urmează a fi revizuit din perspectiva faptului că termenul de „funcționare” include și reglementările privind atribuțiile și împuternicirile carabinierilor. Totodată,

Se acceptă parțial.

Alineatul (1) revizuit și redat în următoarea formulă:

„Prezenta lege stabilește cadrul juridic și principiile de activitate, organizarea și funcționarea, atribuțiile și împuternicirile Inspectoratului General

	<p>reieșind din prevederile Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate considerăm judicioasă completarea proiectului cu prevederi ce vor reglementa funcțiile structurii respective. Astfel, în conformitate cu prevederile art.25 din legea respectivă funcțiile unei autorități sunt activități administrative care se desfășoară cu regularitate, menite să asigure realizarea integrală a misiunii acesteia. Alineatul (2) al acestui articol enumeră principalele funcții ale unui minister. În acest sens, relevăm că structura carabinierilor, deși cu un anumit specific militar, va constitui, în sensul Legii nr.98/2012, din punct de vedere al organizării administrative, o structură organizațională din sfera de competență a Ministerului Afacerilor Interne și anume din categoria autorităților administrative. Din această perspectivă, structura în cauză va realiza și implementa funcțiile Ministerului Afacerilor Interne - de supraveghere de stat și control al respectării legislației din domeniile de competență, care sunt funcții polițienești.</p> <p>3. La art.1 alin.(2) dublează prevederile alineatului (1) și prin urmare urmează a fi exclus.</p>	<p>al Carabinierilor, finanțarea și asigurarea tehnico-materială a acestuia, precum și statutul carabinierului.”</p> <p>Suplimentar, a se vedea art.1 alin. (1) din Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr.93/2007, Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului etc.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Alineatul (2) stipulează expres subiecții beneficiari, deoarece în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor activează și alți funcționari care nici într-un caz nu sunt carabinieri.</p> <p>Faptul, că în cadrul Inspectoratului General al Carabinierilor vor activa nu doar carabinieri este evidențiat și la obiecția cu nr.18 din prezentul aviz.</p> <p>Comparativ, invocăm art.1 alin.(2) din Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului.</p>
--	---	--

	<p>4. La art.2 alin.(1) din proiect cuvântul „instituție” urmează a fi înlocuit cu cuvântul „autoritate”, prin aceasta asigurându-se respectarea terminologiei utilizate de Legea nr.98/2012 privind administrați publică centrală de specialitate. Alternativ ar putea fi examinată opțiunea substituirii cu cuvântul „structură organizațională” sau „structură”.</p> <p>5. Cu referire la art.2 alin.(2) prevederile proiectului care reglementează atribuțiile structurii carabinierilor urmează fi coroborate între ele. În redacția actuală a proiectului de lege art.2 alin.(2) și art.23 alin.(2) sunt în dezacord. Astfel, această nepotrivire reiese din sintagma „pe lângă atribuțiile prevăzute de art.27 <i>(presupunem că este o eroare tehnică și este vorba despre art.22 din proiectul de lege)</i>”. Astfel, art.2 alin.(2) prevede că, Arma de Carabinieri pe timp de asediu sau de război exercită atribuții specifice Forțelor Armate”, în același timp însă din art.23 alin.(2) rezultă că, de rând cu 2 competențele specifice unei componente a Forțelor Armate, Arma de Carabinieri va exercita pe timpul stării de asediu sau de război și atribuțiile polițienești.</p> <p>6. La art.2 alin.(5) urmează a fi exclus. Reorganizarea ulterioară a structurii de carabinieri și acțiunile adiționale acestei reorganizări, ține, în conformitate cu prevederile art.7 lit.c) din Legea</p>	<p>Se acceptă. Termenul „instituție” substituit cu termenul „autoritate.</p> <p>Se acceptă. Sintagma: „pe lângă atribuțiile prevăzute la art.22 din prezenta lege,” de la art.23 alin.(2) se exclude</p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	--

	<p>nr.136/2017 cu privire la Guvern, de competența Guvernului. După intrarea în vigoare a prevederilor proiectului de lege, Guvernul va adopta cadrul normativ necesar reorganizării și reglementării modului de organizare și funcționare a noii entități.</p> <p>7. La art.5 alin.(1) sintagma „<i>autoritățile administrative și instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne</i>” urmează a fi substituită cu sintagma „structurile organizaționale din sfera de competență ale Ministerului Afacerilor Interne”, în vederea asigurării respectării prevederilor Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. De asemenea propunem substituirea sintagmei „organizații, instituții și autorități ale administrației publice centrale și locale, organizații neguvernamentale, cu alte persoane juridice” cu sintagma „autorități ale administrației publice centrale și locale, alte persoane juridice de drept public și persoanele juridice de drept privat”.</p> <p>8. La art.6 considerăm necesară substituirea cuvântului „competențe” cu cuvântul „atribuții”, pentru a asigura respectarea terminologiei în domeniul administrației publice și corelarea cu conținutul literelor din articolul</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	---------------------------------------

	<p>respectiv.</p> <p>9. Din tot textul legii din sintagma „legislația în vigoare” urmează a fi excluse cuvintele „în vigoare”.</p> <p>10. Cu referire la art.6 lit.c) și art.11 alin.(3) cuvintele „încetarea exercitării funcției” urmează a fi înlocuite cu cuvintele „eliberarea din serviciu”, deoarece printre cazurile de încetare a exercitării funcției se numără și decesul, situație în care nu este necesar un decret al Președintelui Republicii Moldova de eliberare din funcție. În acest context propunem autorului proiectului examinarea suplimentară a acestui aspect și identificarea unei soluții care să corespundă prevederilor Legii nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La art.3 alin.(4) din Legea nr.100/2017, este stipulat expres, că actul normativ trebuie să se integreze organic <u>în cadrul normativ în vigoare</u>. În vigoare, deoarece, potrivit prevederilor Legii nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, legile, promulgate de Președintele Republicii Moldova, hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, hotărârile și dispozițiile Guvernului și alte acte enumerate la art.1, intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial sau la data indicată în text. Respectiv, o lege aprobată de Parlament dar care însă nu a intrat în vigoare, nu poate constitui temei pentru realizarea cărorva atribuții prevăzute de ea.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Articolele au fost revizuite și sintagma „încetarea exercitării funcției” se substituie cu sintagma „încetarea raporturilor de serviciu ale”. Aceasta deoarece, în cazul decesului, raporturile de serviciu sunt încetate în circumstanțe ce nu depind de voința părților și aceasta se face în termen de 5 zile lucrătoare de la intervenirea sau aducerea la cunoștință autorității publice a cazului respectiv, prin actul administrativ al persoanei/organului care are competența legală de numire în funcție (art.62 alin.(2) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public). Astfel, încetarea raporturilor de serviciu a Comandantului General al Carabinierilor în cazul decesului trebuie să fie constatată prin actul administrativ corespunzător.</p>
--	---	---

	<p>Afacerilor Interne, în special art. 38.</p> <p>11. Referitor la art.6:</p> <p>a) lit.e) urmează a fi revizuită, astfel încât redacția acesteia să corespundă prevederilor Legii nr.181/2015 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale;</p> <p>b) atribuția prevăzută la lit.f) depășește limitele competenței ministrului afacerilor interne. În lipsa unor prevederi ale Legii nr.288/2016 care să stabilească această atribuție expres în competența ministrului, sunt aplicabile prevederile Legii nr.158/2008 privind funcția publică și statutul funcționarului public. Conform art.48 alin.(3) și alin.(7) transferul se dispune de conducătorul autorității, iar în cazul în care transferul are loc între autorități publice distincte, de către conducătorul autorității publice la care se solicită transferul;</p> <p>c) lit.g) urmează a fi transferat în competența Comandantului General, prevăzută în art.1 alin.1) din proiect, deoarece această atribuție este una proprie conducătorului autorității administrative din subordinea ministerului. Această afirmație se întemeiază pe prevederile art.15 alin.(6) lit.g1) conform cărora aprobarea sau modificarea statului de personal și schemei de încadrare ale autorității administrative subordonate ministerului țin de competența conducătorului acestei autorități, și nu a ministrului.</p>	<p>Se acceptă. Lit.e) se exclude.</p> <p>Se acceptă. Lit.f) exclusă.</p> <p>Se acceptă.</p>
--	--	--

		<p>12. La art.7 propunem substituirea textului „abilitate cu asemenea atribuții prin lege” cu textul „în limitele competenței cu care acestea sunt învestite prin lege”.</p> <p>13. Considerăm necesară revizuirea redacției art.8 deoarece acesta cuprinde unele contradicții ce vizează competența teritorială a Armei de Carabinieri. Pe de o parte alin.(1) stabilește competență teritorială generală pentru întregul efectiv al Armei de Carabinieri, iar pe de altă parte alin.(2) prevede o competență teritorială limitată la anumite zone ale subdiviziunilor Armei de Carabinieri. O soluție ar fi stabilirea competenței teritoriale generale pentru structurile prevăzute la lit.a), c) d) și e) din art.9 al proiectului și competență teritorială limitată pentru structurile menționate la lit.b). În acest caz, din art.10 alin.(1) ar trebui exclusă referirea la competența teritorială generală a Comandamentului general pentru a exclude dublările. De asemenea, în articolul care reglementează aspectele ce vizează competența teritorială a Armei de Carabinieri urmează a fi concentrate și alte prevederi din proiectul de lege, cum ar fi spre exemplu art.12 și alineatele (4) și (5) din art.24 ale proiectului.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Art.8 va avea următorul cuprins: „Inspectoratul General al Carabinierilor își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova.”</p> <p>Aceasta deoarece, competența subdiviziunilor Inspectoratului va fi prevăzută în Regulamentele de organizare și funcționare ce vor fi aprobate potrivit art.9 din proiect.</p>
--	--	--	--

	<p>14. La art.9 se constată o neconcordanță, care constă în faptul că, pe de o parte, alin.(1) stabilește structura Armei de Carabinieri, iar, pe de altă parte, alin.(2) stabilește în competența Guvernului aprobarea unei structuri generale. În acest sens se impune întrebarea structura ce urmează a fi aprobată de Guvern este una mai generală decât cea de la alin. (1)? Dacă e așa este un non-sens. Propunem revizuirea acestui articol. Ca o soluție de alternativă recomandăm stabilirea la alin.(1) a unei structuri generale, iar în alineatele ce urmează stabilirea în competența Guvernului a atribuției de aprobare a structurii comandamentului general și efectivului-limită a Armei de Carabinieri și într-un alt alineat stabilirea în competența Comandantului General să aprobe structura subdiviziunilor teritoriale și celor „specializate”.</p> <p>15. La art.10, considerăm oportună excluderea alineatelor (3) și (4), deoarece acestea ar putea face obiect de reglementare al Regulamentului de organizare și funcționare a Comandamentului General, aprobarea căruia ține de competența Guvernului, conform art.9 alin.(3). Reglementarea prin lege a chestiunilor cuprinse de aceste două alineate, ar face rigidă ulterioara modificare a numărului de adjuncți sau a organului consultativ. Excluderea lor din</p>	<p>Se acceptă parțial. Sintagma „Structura generală și” de la alin.(2) se exclude.</p> <p>Nu se acceptă. La art.9 din proiect, este redată structura generală a Inspectoratului General al Carabinierilor. Potrivit practicii normative, actul de bază care reglementează activitatea acestei structuri organizaționale, stipulează și conducerea (Șef, șef-adjunct). Drept exemple sunt: Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, art.12 alin.(3). Legea nr.283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră, art.5 alin.(5).</p>
--	--	---

	<p>proiect ar flexibiliza posibilitatea ulterioară de modificare.</p> <p>16. La art. 11</p> <p>a) la lit.a) cuvintele „structurii militare” urmează a fi revizuită în corespundere cu terminologia legală utilizată în domeniul juridic militar;</p> <p>b) la lit.i) după cuvântul „subdiviziunilor” de completat cu cuvântul „interne” pentru a asigura respectarea terminologiei utilizate de Legea nr.98/2012.</p> <p>Totodată, reieșind din competența Guvernului de a reglementa modul de organizare și funcționare a structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor (art.7 lit.b) din Legea nr.136/2017 și art.) și din prevederile Legii nr.98/2012 considerăm că prevederile alin.(1) din acest articol urmează a fi exclus din proiect.</p> <p>17. Referitor la art.13 alin.(1) considerăm necesar de revizuit în sensul stabilirii aplicabilității legilor din domeniul militar în partea în care raporturile juridice nu sunt reglementate de proiectul de lege. Aceeași abordare urmează a fi aplicată și în cazul prevederilor alin.(4). Totodată, ținem să</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>lit.a) va avea următorul cuprins: „ a) conduce, coordonează și controlează activitatea Inspectoratului General al Carabinierilor în conformitate cu prevederile legislației în vigoare;”</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform practicii (art.13 din Legea nr.320/2012, art.5¹ din Legea nr.283/2011 etc.) atribuțiile conducătorilor autorităților administrative sunt prevăzute în actele de bază ce reglementează activitatea acestora.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În dispoziția normei de la alin.(1) sunt enumerate actele ce reglementează nemijlocit raporturile de serviciu. Totodată, sintagma „și de alte acte normative în vigoare.”, prezumă aplicabilitatea actelor normative ce conțin norme specifice raporturilor de serviciu acestor categorii.</p> <p>La fel, Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în raport cu Codul muncii este normă specială, respectiv</p>
--	---	--

		<p>relevăm că militarii sunt funcționari publici cu statut special. Reieșind din acest fapt și prevederile art.4 alin.(2) din Legea nr.158/2008, prevederile Legii respective urmează a fi aplicate în calitate de norme speciale în raport cu prevederile Codului muncii, în cazul în care situațiile juridice concrete nu sunt reglementate de prevederile proiectului și de legile din domeniul militar. Această obiecție este valabilă pentru întregul text al proiectului unde se face referire la aplicabilitatea prevederilor proiectului de lege în raport sau de rând cu alte legi (spere ex. art.29 alin.(1)).</p> <p>18. La art.14 ținem să relevăm faptul că personalul Armei de Carabinieri poate fi format și din funcționari publici și personal auxiliar, deoarece activitățile autorității respective va include nu doar funcții militare, ci și funcții ce presupun activități administrative ce implică exercitarea unor atribuții de suport. În caz contrar acest articol este lipsit de utilitate. Totodată, în ce privește celelalte prevederi ale proiectului menționăm că sintagma „personalul Armei de Carabinieri” urmează a fi înlocuită cuvântul „carabinieri”, dacă sintagma respectivă nu include și personal din alte categorii.</p>	<p>modalitatea formulării art.13 din prezentul proiect nu exclude aplicabilitatea acestui act.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 14 alin.(1) va avea următorul cuprins: „Personalul Inspectoratului General al Carabinierilor se constituie din carabinieri încadrați în serviciul militar în condițiile Legii nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, funcționari publici și personal auxiliar.”</p>
--	--	---	--

		<p>19. Art.15, art.16 alin.(1) și alin.(3)-(5), art.18 alin.(2) - (4), art.19 - art.21 urmează a fi excluse, deoarece dublează prevederile articolelor corespondente din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Pentru stabilirea unor norme speciale în raport cu prevederile Legii nr.288/2016 urmează a fi identificată o altă formulă. O variantă optimă ar fi păstrarea în textul legii doar a normelor speciale și completarea proiectului cu norme juridice care ar prevedea că asupra anumitor domenii (formarea profesională, legitimația, folosirea armei și a mijloacelor speciale, etc) prevederile Legii 288/2016 se aplică carabinierilor în partea în care nu contravin prevederilor proiectului de lege și ale Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, iar prevederile ultimei se aplică în partea în care nu contravin prevederilor proiectului.</p> <p>20. Reieșind din necesitatea respectării terminologiei legislației privind administrația publică centrală de specialitate, în tot cuprinsul proiectului propunem înlocuirea cuvântului „împuțernicire” cu cuvântul „drept” la forma gramaticală corespunzătoare.</p>	<p>Nu se acceptă. Statutul carabinierilor nu cade sub incidența prevederilor Legii nr.288/2016.</p> <p>Nu se acceptă. Termenul „împuțernicire” reprezintă acea autorizare care permite carabinierului să realizeze una sau mai multe acțiuni legate de serviciu (art.24 din proiect), pe când drepturile sunt niște atribuiri legate de persoană (art.29 din proiect). Totodată, cu referire la Declarația Universală a Drepturilor Omului este necesar de delimitat aceste termene. Spre exemplu, stabilirea identității persoanei care încalcă normele legale de către carabinier, este o împuțernicire în virtutea legii, iar a putea circula gratuit în transportul public în vederea exercitării atribuțiilor de serviciu este un drept</p>
--	--	--	--

	<p>21. La art.24 alin.(3) cuvintele „unitatea de carabinieri” urmează a fi coroborate cu termenul utilizat la art.9 alin.(1) lit.c) în vederea unificării terminologice a textului proiectului.</p> <p>22. La art.25 alin.(1) lit.q) sintagma „autoritate specializată a Ministerului Afacerilor Interne” urmează fi exclusă, deoarece prevede o procedură internă specifică sistemului administrativ al Ministerului Afacerilor Interne. În acest caz carabinierul urmează să informeze doar persoana ierarhic superioară și eventual subdiviziunea resurse umane a entității din care face parte, acestea la rândul lor urmând să informeze alte entități vizate.</p> <p>23. Propunem expunerea art.27 în următoarea redacție: „Pe perioada exercitării serviciului carabinierul se supune regimului de interdicții și restricții prevăzute de Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor”.</p> <p>24. Art.33 stabilește o derogare de la prevederile Legii nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor. În acest context</p>	<p>al carabinierului (în cazul de față). Totodată, a se vedea art.25 din Legea nr.320/2012.</p> <p>Se acceptă. Sintagma „unitatea de carabinieri”, se substituie cu sintagma „subdiviziunea competentă a Inspectoratului General al Carabinierilor”.</p> <p>Nu se acceptă. Potrivit normelor procesual penal și execuțional penale, militarul (în cazul de față carabinierul), este obligat de a înștiința despre situația juridică în care se află organele competente. Reieșind din faptul că, subdiviziunea specializată din cadrul MAI este Serviciul Protecție Internă și Anticorupție, ultimul va notifica și această subdiviziune.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă. Articolul 33 va avea următorul cuprins:</p>
--	--	---

	<p>relevăm că art.5 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative reglementează aspecte privind clasificarea normelor juridice și prioritatea aplicării acestora. Astfel, în caz de divergenței dintre normele generale și cele speciale, care se conțin în acte normative de același nivel se aplică norma specială, iar în caz de divergențe între normele generale sau cele speciale și o normă derogatorie care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie. Astfel, reieșind din aceste prevederi legale, articolul 33 din proiect are caracter de normă specială în raport cu prevederile Legii nr.162/2005 și prin urmare se aplică în mod prioritar la situațiile juridice reglementate de acest articol din proiect. Din acest considerente caracterul derogatoriu al normei de la art.33 din proiect urmează a fi exclus. Totodată. Proiectul necesită revizuirii fundamentale sub aspectul terminologiei, deoarece în redacția actuală la aplicarea acestui articol ar apărea un șir de neclarități. Astfel cuvântul specialiști include un cerc de subiecți mai larg decât funcțiile publice cu statut special. De asemenea noțiunea „organe de ocrotire a normelor de drept”, deși este ocazional utilizată în legislație, nu are o definiție legală. Prin urmare în textul articolului respectiv această noțiune urmează a fi înlocuită cu enumerarea organelor respective sau autorul proiectul ar trebui să identifice o noțiune corespunzătoare definită de lege.</p>	<p>„În vechimea în muncă a carabinierului cei acordă dreptul la indemnizația prevăzută la art.19 alin.(3) din Legea nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, se include vechimea în serviciul public cu statut special sau militar.”</p>
--	--	--

	<p>25. La art.35 alineatul (2) urmează a fi exclus, deoarece regula generală este că finanțarea activității Armei de Carabinieri se efectuează din bugetul de stat. Prestarea serviciilor contra plată nu este o funcție proprie Armei de Carabinieri. În cazul în care această entitate va exercita activități care cad sub incidența „servicii contra plată”, aceste situații juridice fac obiect de reglementare al Legii nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.</p> <p>26. Cu referire la art.38 din proiect menționăm că acesta deși stabilește în alin.(1) că până la data de 31 decembrie 2020 în cadrul Armei de Carabinieri urmează să se treacă la serviciul militar prin contract, alin.(2) anulează această normă și o prelungește cu perioada serviciului militar în termen. Astfel, considerăm că alin.(2) urmează a fi exclus, iar autoritățile publice responsabile urmează să execute legea astfel încât până la finele anului 2020 să nu mai existe militari în termen în cadrul Armei de Carabinieri.</p> <p>Totodată, considerăm că dispozițiile tranzitorii ale proiectului de lege nu oferă soluții juridice suficiente pentru realizarea tranziției de la serviciul militar în termen la cel prin contract. Astfel, din momentul abrogării Legii 806/1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Alin.(2) se exclude.</p> <p>Cu referire la viziunea autorilor avizului, precum că nu sunt oferite soluții juridice suficiente pentru trecerea de la serviciul militar în termen la serviciu prin contract, se comunică că, potrivit Hotărîrii Guvernului nr.357/2017, a fost aprobat inclusiv și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri, care conține etapat procesul de reformare și de trecere la serviciul prin contract.</p>
--	--	--

interne) ale Ministerului Afacerilor Interne, funcțiile polițienești, prevăzute de proiectul de lege, vor fi exercitate de întregul efectiv al carabinierilor, inclusiv cei cu serviciu militar în termen, ceea ce în viziunea noastră nu corespunde conceptului propus în proiectul de lege: corp de carabinieri profesionist, exercitarea exclusivă de către carabinieri a unor funcții polițienești. Astfel, considerăm că dispozițiile tranzitorii urmează a fi revizuite astfel încât să prevadă un mecanism eficient de tranziție, care să excludă eventuale interpretări ale normelor legale.

27. Sub aspect conceptual considerăm că proiectul conține neclarități și deficiențe privind delimitarea competenței între poliție și carabinieri. Proiectul de lege nu oferă soluții juridice care să clarifice în detaliu transferul de competență și limitele exercitării funcțiilor polițienești, pe de o parte, de Poliție și, pe de altă parte, de Carabinieri. Acordarea unor drepturi discreționare excesive conducerii Ministerului Afacerilor Interne sau a Armei de Carabinieri este o soluție care are riscuri de implementare, în mod special la capitolul abuzurilor. Acest handicap al proiectului poate afecta realizarea obiectivelor Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020. În acest sens, reieșind din

Nu se acceptă.

Cît privește delimitarea competențelor între Poliție și Carabinieri, atunci prin prezentul proiect, mai exact art.22, s-a făcut o claritate între limitele de intervenție a fiecărei instituție.

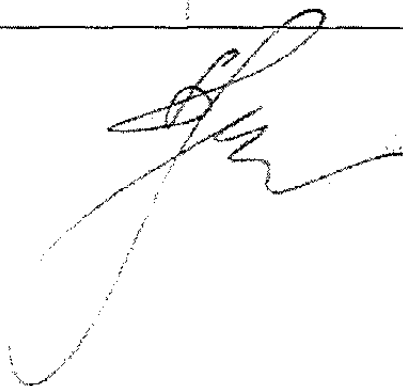
Mai mult ca atît, potrivit art.37 alin.(3) din proiect, la 1 ianuarie 2021, atribuțiile ce țin de restabilirea ordinii și securității publice prevăzute la art.21 lit.b) din Legea nr.320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, vor fi exercitate doar de către Carabinieri.

Cît privește acest punct de obiecție, constatăm că autorul nu a indicat în ce constă anume această neclaritate, care prevedere, literă, punct din proiect contravine normelor legale și suprapun competențele acestor două autorități.

Cît privește obiecția de a evalua suplimentar opțiunea păstrării în Republica Moldova a sistemului polițienesc dual în raport cu opțiunea trecerii la un sistem unic, se comunică că, analiza a fost efectuată, iar la 31.05.2017 Guvernul a aprobat Hotărîrea nr.357 cu privire la aprobarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia.

		multiplele deficiențe ale proiectului, propunem autorilor acestuia efectuarea unei evaluări suplimentare a opțiunii păstrării în Republica Moldova a sistemului polițienesc dual în raport cu opțiunea trecerii la un sistem unic.	
--	--	--	--

Secretar de stat

Dorin PURICE